Published by :

Director,
Centre for Jain Studies,
University of Rajasthan,
JAIPUR—302 004

Price : Rs. 25.00

Printed at Kapoor Art Printers, Jaipur-3

FOREWORD

The Centre for Jain Studies, University of Rajasthan, has undertaken to conduct a survey of the various Jain temple Granth Bhandars in Jaipur and Nagaur and publish a catalogue of important manuscripts throwing valuable light on the political, social and cultural history of the country and the contribution of the Jain scholars to it. The present volume is the first in a series planned to be published by the Centre to bring to light the rich literary heritage preserved in these Jain Granth Bhandars. The editor, Dr. P. C. Jain, deserves to be congratulated for his painstaking work in scanning the vast literature preserved in the Jain temples of Jaipur and Nagaur and carefully selecting the manuscripts for being catalogued in the present volume. It is hoped the publication of the present volume would be welcomed by all those scholars who are engaged in the great task of reconstructing the past from the hitherto untapped sources.

DEVENDRA KAUSHIK
Head of the Department of History
and Indian Culture
Director, Centre for Jain Studies.
University of Rajasthan.

Acknowledgement

To express my gratitude to persons without whose encouragement and assistance the present volume could not have been what it has come to be is my most pleasent duty. First of all let me offer my sincere thanks to Professor G. N. Sharma, former Director, Centre for Jain Studies, whose valuable guidance enabled me to complete this work in time. I am deeply grateful to him.

I am extremely thankful to Dr. Devendra Kaushik, Director, Centre for Jain Studies, University of Rajasthan, whose munificence and interest are responsible for the publication of this book.

I am equally thankful to Dr. K. C. Kasliwal, Director, Shahitya Sodha Sansthan, Mahavir Bhawan, S. M. S. Highway, Jaipur, who inspired me to take up the research work. I am also thankful to the staff of Centre for Jain studies and Centre for Rajasthan Studies. Thanks are also due to Shri Arun Shah for help in proof reading, and also to G. D. Sharma for his valuable suggestions.

I am also thankful to all the managing committees of the Granth Bhandars, especially Shri Dungar Malji Jain, Shri Jiva Rajji Jain, Shri Sikhare Lalji Jain, Shri Madan Lalji Bakliwal and Shri Panna Lalji Jain of Nagaur for their kind co-operation and research assistance.

My thanks are also due to Shri Kapoor Chand Jain for seeing the present work through the Press.

PREM CHAND JAIN

Dated 30th August, 1978

CONTENTS

INTRODUCTION

The Jain Granth Bhandars of Jaipur and Nagaur are the store-houses of the manuscripts, both religious and secular, written on palm leaves, cloth and paper. The number of manuscripts preserved in these Granth Bhandars is quite large, about more than fifty thousand. The religious manuscripts deal with principles as well as rituals of Jain religion, where as the secular manuscripts cover a wide range of subjects such as poetry, drama, medicine, astronomy, mathematics, music, aesthetics and fiction. The collections are centuries old. They are the result of hard and continuous efforts of several generations.

Two *manuscripts on palm* leaves namely BHAKTAMAR STOTRA and TATVARTHA SUTRA are available in the Jain Temple Patodi Granth Bhandar, Jaipur. The Parshvanath Jain Temple Granth Bhandar of Jaipur contains a manuscript written on cloth dating back to 1459 A. D. The condition of cloth is still good notwithstanding its five hundred years of age. Another cloth munuscript contained Jobner Jain Temple Granth Bhandar, Jaipur is embroidered with glass beads illustrating the 16 objects of dream seen by the mother of TIRTHANKAR MAHAVIR. Some maps of Jambu Dwipa, Adhai Dwipa and some YANTRAS on cloth are also preserved in the Patodi Jain Temple Granth Bhandar of Jaipur.

The bulk of the manuscripts are, however, written on paper with ordinary, silver and golden ink. Many of them are beautifully illustrated. The folios are numbered only on one side and their edges are decorated with various kinds of paintings and lines in red and blue ink. The earliest among these manuscripts written on paper is PANCHASTIKAYA by Acharya Kundkund which is preserved in the Bada Mandir Jain Granth Bhandar of Jaipur. The manuscript was copied in V.S. 1329 i.e. 1272 A.D. in Delhi which was as Yoginipur.

The Jain Granth Bhandars owe their origin to the indefitigu-able efforts of the BHTTARAKAS and JATTIS who travelled quite

extensively and stayed in temples during the rainy season. They collected a lot of manuscripts and other works of art which were deposited in the specially constructed vaults in the Jain Temples. The Jain Temples of Jaipur and Nagaur still have underground rooms which were used for preserving precious relics of art and literature. The Granth Bhandar of Amber was established by Bhattaraka Mahendra Kirti in 17th century. The Granth Bhandar of Nagaur dates back to an earlier period. It was established by Bhattaraka Ratna Kirti in 1524 A.D. The SRAVAKAS later took over the management of the Granth Bhandars from the BHATTARAKAS and JATTIS and made a notable contribution to their further development. The Granth Bhandars were well looked after upto the end of the 19th century. However, with the advent of the printing presses they began to be neglected. Sometimes the manuscripts remained locked for years without any proper care.

In several Jain Temples of Jaipur and Nagaur the manuscripts contained in the Granth Bhandars are entered in registers called GRANTH SUCHI which contain the names of the manuscripts, their authors and the languages in which they are written. The manuscripts are placed either in cloth bags or in wooden boxes. These Granth Bhandars have not been throughly surveyed sofar. In many cases, even their catalogues have not been prepared and a few that exist are not prepared in a scientific manner.

The present volume which is a catalogue of important manuscripts preserved in the Granth Bhandars of Jaipur and Nagaur, is far from exaustive. Among the preserved manuscripts in these Granth Bhandars are some dynastic chronologies, contained in such works as— Tiloyapannati, Harivamsa Purana, Haribhadra's Avasyaka-Vriti. Titthogali Painnal and Mahapurana and in a number of later works like Trilokasara, Parisistaparva, Tirthodhara-Prakarana etc. Some works exclusively related to history have also found place in these, A manuscript called RAJAVALI preserved in the Pandya Lunakarn Jain Temple Granth Bhandar of Jaipur gives a history of the foundation of Delhi from the time of Anangpal when the city was called 'Dhilli'. The manuscript gives information about the emperors who sat on the throne

of Delhi. Another manuscript called RAJA VANSA VARNAN preserved in the Bada Jain Mandir Granth Bhandar of Jaipur, gives a more detailed discription of the rulers of Delhi.

Some manuscripts preserved in these Granth Bhandars throw interesting light not only on the rulers of Delhi but also provide valuable information about local history. Thus NEMINATH CHARITRA by Ajay Raja Patni (1735 A. D.) preserved in the Amber Sastra Bhandar gives a vivid description of Amber. Another manuscript BHAVISYA DATTA CHARITRA by Brahma Raimal (1576 A.D.) preserved in the Bada Jain Temple Granth Bhandar, portrays the life in the city of Sanganer as follows :—

देस ढूंढाहड सोभा घणी, पूजे तहाँ अलि मण तणी।
निर्मल तले नदी बहु फिरे, सुख से वसै वहु सांगानेरि।
चहुं दिशि वणाया भला बाजार, भरे पटोला मोती हार।
भवन उतुंग जिनेश्वर तणा, सौभे चंदवा तोरण घणा।
राजा राजे भगवंतदास, राजकंवर सेवहि वहु तास।
परजा लोग सुख सुख बसै, दुखी दलिद्री पुखै आस।

A later manuscript, SUKUMAL CHARITRA by Nathu Mal (1918 V.S.) 1861 A.D. gives a description of the Jaipur city.

The catalogue lists a number of biographical account dealing with the life stories of Lord Krishna, Rama, Parshvanath, Mahavir, Gautama, Jambu, Bhadrabhahu, Sthulbhadra, Karakandu, Srenika, Abhaya kumara, Jivandhara, Sudarsana Seth, Kalaksuri, Kundkund, Pujyapada, Jinsena, Haribhadra, Gunabhadra, etc. Some religious works like– TILOYAPANNATI, JAMBUDWIPA, DHAWALA, JAI-DHAWALA, HARIVAMSA PADAM and ADI PURANA, KALPA SUTRA, the CHURNIS of the AVASYAKA and the NANDI SUTRA, DARSAN SARA, SRUTAVATARA, MERUTUNGA'S STHIRVIRAVALI, etc. containing an account of pointifical succession after Mahavir, history of JAIN SANGHAS and its various schisms have also been catalogued in the present volume.

The authors and the copiests of the manuscripts have at times left a description of the cities and towns where they were wrote or

copied, as well as the rulers whose patronage they enjoyed. Such PRASASTIS or colophones are generally found at the end or the beginning of the works. They form a valuable source of information about the past. Catalogued in the present volume include works on literature, in Sanskrit, Prakrit, Apabhramsa, Hindi, Rajasthani and other allied Indian languages. Among some of the unpublished rare works preserved in these Bhandars mention may be made of the following :

PASA NATH CHARIU, by Kavi Devendra (Prakrit) preserved in Bisapanthi Digamber Jain Granth Bhandar Nagaur; DHURTAKHYAN by Haribhadra (Prakrit) preserved in Amber Sastra Bhandar; PAUMA CHARIU TIPPANA by Svayambhu (Apabhramsa) preserved in Saraswati Bhawan Granth Bhandar; SHRIPAL CHARIU by Damodar (Apabhramsa) preserved in Bhadhi Chandji Granth Bhandar; NEMI NATH CHARIU by Damodar (Apabhramsa) preserved in Patodi Granth Bhandar; YOGASARA by Bhattaraka Sruta Kirti (Apabhramsa) preserved in Saraswati Bhawan Granth Bhandar; CHARPATA SATAKA (Sanskrit) preserved in Pandya Lunkaran Granth Bhandar; RAJAVANSA VARNANA (Sanskrit) preserved in Saraswati Bhawan Granth Bhandar; BARAHAKHARI DOHA, by Mala Chand (Hindi) preserved in Patodi Granth Bhandar; HOLI RASA, by Brahma Jindas (Rajasthani) preserved in Saraswati Bhawan Granth Bhandar, Jaipur.

In all about 250 manuscripts from Granth Bhandars of Jaipur and Nagaur have been catalogued in the present volume which it is hoped, would attract the attention of scholars, historians and researchers interested in studying the country's rich cultural heritage to which the Jain community has made a significant contribution.

—PREMCHAND JAIN

Amber Shastra Bhandar

The Amber Shastra Bhandar, formerly known as the Bhattarak Devendrakirti Bhandar, was originally lodged in the Digambar Jain Temple of Neminath, Amber. The learned Bhattarak (18th century) collected a large number of manuscripts during his life time and made the Bhandar a Centre of Jain Studies. In course of time, the collection was removed from Amber and was placed in the Mahavir Bhawan MANIHARON KA RASTA, Jaipur.

The Bhandar possesses a valuable collection of 2605 rare manuscripts and 150 Gutakas in languages like Apabhramsa, Sanskrit, Prakrit Rajasthani, Hindi, Gujarati, etc. It is also a growing library of published works which helps the researchers to check up references.

Some notable and rare manuscripts are the UTTARPURAN of Mahakavi Puspadanta (copy dated 1334 A. D.) and the AMAR SEN CHARITA of Manikaraj. Some of the old manuscripts of the Bhandar are the PARASHVAPURANA of Padam kirti (10th century). A commentary on Kiratarjuniya and transcript copies of the works of Sakala Kirti, Brahma jinadas, Banarsidas, Keshava and Bihari also belong to this collection.[1]

The happy feature regarding the Bhandar is that it has brought out a series of catalogues of the manuscripts preserved not only in this Bhandar but also in other Bhandars of neighbouring region. Among other activities of the Bhandar may be mentioned, the publication of literature relating to Jainism. It is financed by a fund belonging to religious Endowment of the Digambar order.

We propose to give below the details of some of the manuscripts which are of religious, secular, cultural and historical value.

---

1. Dr. K.C. Kashliwal—Jain Granth Bhandars in Rajasthan, pp. 44-45

No. 1 Ref. No. 823

BANDA UDAI SATTA CHOPAI

Author —SHRI LAL
Size —12″×6″
Extent —6 Folios
Description — Country paper, rough and grey, Devanagari characters in bold, big, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines; red chalk and yellow pigment used; it is in a good state of preservation and a complete work, written in Hindi verse.

Date of the Original —V. S. 1881
Date of the copy —V. S. 1905
Subject —Jain Sidhanta

Begins विमल जिनेश्वर प्रणमु पाँय, मुनिसुव्रत कूं सीस नवाय।
सतगुरु सारद हिरदै धरूं, बंध उदय सत्ता उचरूं ॥१॥

Ends बंध उदै सत्ता वखाणौ, ग्रन्थ त्रिभंगीसार तै जाणि।
सुद्ध असुद्ध सुधा रस नाण, अल्प बुद्धि मैं करूं वखाण ॥१२॥
साहिब राम मुझ कूं बुध दई, नगर पचेवर माँहि लही।
मुझ उतपत डगी के माँहि, श्रावक कुल गंगवाल कहाहि ॥१३॥
काल पाय कै पंडित भयो, नैणचंद के शिष्य मधयो।
नगर पचेवर माँहि गयो, आदिनाथ मुझ दर्शण दियो ॥१४॥
पाप कर्म तो विछत भयो, लाव जाकर रहत भयो।
शीतल जिनकूं करि परिणाम, स्व पर कारण तैं कहें वखाण ॥१५॥
संवत् अठारह सै का कहया, अवर इक्यासी उपर लह्या।
पढत सुणत अघ खय होय, पुन्य बंध वुधि वहु होय ॥१६॥
इति श्रीउदय बंध समाप्ताः।

No. 2

CHANDAN MALAYAGIRI KATHA

Author —BHADRASEN
Size —11″×5½″
Extent —6 Folios.
Description —Country paper, thin, rough and greyish, Devanagari characters in bold, clear and beautiful hand-writing;

borders ruled in three lines and edges in one, yellow pigment used; it is a complete work in good state of preservation, written in Hindi.

Date of the
Original —Fairly old.
Subject —KATHA

Begins —स्वस्ति श्री विक्रमपुरे, प्रणमो श्री जगदीश।
तन मन जीवन सुख करण पूरत जगत जगीस ॥१॥
वरदाईक श्रुत देवता, मति विस्तारण मात।
प्रणमौं मन धरि मोद सौं हरे विघन संघात ॥२॥
मम उपकारि परम गुरु, गुण अक्षर दातार।
वंदे ताके चरण जुग भद्रसेन मुनि सार ॥३॥
कहाँ चन्दन कहाँ मलयागिरी कहाँ सागर कहाँ नीर।
कहिये तांकि वारता सुणौं सबै वर वीर ॥४॥

Ends —कुमार पिता पाइन छुवैं, भीर लिए पुर संग।
आसुन की धारा छूटी मानो नहावण गंग ॥१८७॥
दुख जु मन में सुख, भये अपुरब जोग।
कच्छवि चंदन राया, कच्छव मलयगिरीविते।
• कच्छ जोहि पुण्यवल होई दिढता संजोगों हुवई एव ॥१८८॥

No. 3 Ref. No. 1814

CHHANDKIYA KAVITT

Author —BHATTARAK UPENDRA KIRTI
Size —12″ × 6¼″
Extent —9 Folios
Description —Country paper, thick, rough and white, Devanagari characters in bold, clear and elegant hand-writing, borders ruled in four lines, edges ruled in two lines; the condition of the manuscript is fair; red chalk and yellow pigment used; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the
Original —Fairly old
Subject —GRAMMER

Scribal remarks—इति श्री छंदकीयकवित्वे कामधेन्वाख्ये भट्टारक श्री सुरेन्द्रकीर्ति विरचिते समवृत प्रकरण समाप्त।

No. 4 Ref. No. 247

GYANARNAVA

Author - SRUTA SAGAR

Size - 10½″ × 4½″

Extent — 73 Folios

Description — Country paper, thick and greyish; Devanagari Characters in bold clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; yellow pigment used; it is in a good state of preservation; it is a Complete work written in Sanskrit.

Date of the Copy —Kartik Sudi 5, V. S. 1669

Subject —GRAMMER

Begins ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।
शिवोऽयं वैनतेयश्च स्मश्चास्यैव कीर्तितः ।
अणिमादि गुणाऽर्घ्यरत्न वाधिवुधैर्मतः ॥१ ।

Ends आचार्यैरिह शुद्ध तत्वमतिभिः श्री सिंहनधाह्वयैः
संप्रार्थ्य श्रुतसागरं कविवरं भाष्यं शुभं कारितम् ।
गद्यानां गुणवत्प्रियं विनयतो ज्ञानार्णवस्यान्तरे
विद्यानन्दि गुरु-प्रसाद जनितं देयादमयं सुखम ॥
इति श्री ज्ञानार्णव स्थित गद्य टीका तत्वत्रयप्रकाशिनी समाप्ता ।

— — —

No. 5 Ref. No. 123

PARASHVANATH CHOPAI

Author — PT. LAKHO

Size —12½ × 5½

Extent —17 Folios

Description — Country paper, rough and white, Devanagari Characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in three lines and edges in one; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete Manuscript written in Hindi.

Date of the Original —Kartik Sudi 6, V. S. 1734

Date of the Copy —Jestha Vadi 2, V. . 1793

Subject —PUJA

Scribal remarks—

संवत् सतरासै चौतीस, कार्तिक शुक्ल पक्ष शुभ दीस ।
नौरंग तप दिल्ली सुलितान, सवै नृपति वहै षिरि आण ॥२६६॥
नागर चाल देश शुभ ठाम, नगर बणहटो उत्तम धाम ।
सब श्रावक पूजे जिनधर्म, करै भक्ति पावै वहु शर्म ॥२६७॥
कर्मक्षय कारण शुभ हेत पार्श्वनाथ चौपई संचेत ।
पण्डित लाखो लाख सभाव सेवा धर्म लखो शुभनाथ ।।२६८॥

आचार्य श्री महेन्द्रकीर्ति के शिष्य पाण्डे दयाराम सोनी ने भट्टारक महेन्द्रकीर्ति के शासन में दिल्ली के जयसिंहपुरा के देउर में प्रतिलिपि की थी ।

— —

No. 6.

SRAVAKACHAR SARODHAR

Author —MUNI PADAM NANDI

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —21 Folios.

Description— Country paper, thin and greyish, Devanagari characters big, bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; red chalk and yellow pigment also used; 18 to 21 folios damaged, the condition of the manuscript is fair; It is a complete work written in Sanskrit.

Date of the Copy —Chaitra Sudi 9, V.S. 1668

Subject —ACHARA SHASTRA

Ends —इति श्रावकाचारसारोद्धारे श्री पद्मनंदिमुनिविरचिते द्वादशव्रत वर्णनो नाम तृतीय परिच्छेदो समाप्तः ।

Scribal remarks :

यस्य तीर्थंकरस्येव महिमा भुवनातिगा ।
रत्नकीर्तिर्यतिः स्तुत्य स न केषामशेषवित् ॥ १ ॥
अहंकार स्फारी भवदमितवेदांतविबुधो–
ल्लसात्सिद्धांत श्रेणिक्षपणनिपुणोक्तिधुतिभरः ।
अधीती जैनेन्द्रेऽजनि रजनिनाथ–प्रतिनिधिः
प्रभाचन्द्र सान्द्रोदयशमितापद्यतिवरः ॥२॥
महाव्रति पुरंदरः प्रशमदग्धाङ्कुरः
स्फुरत्य परपौरुष स्थितिरशेषशास्त्रार्थवित् ।
यशोभर मनोहरीकृत समस्तविश्वंभरः
परोपकृति–तत्परो जयति पद्मनन्दीश्वरः ॥३॥

श्रीमत्प्रभेन्दुप्रभूपादसेवा–हेवाकिचेत्ताऽप्रसरत्यप्रभावः
सच्चच्छ्रावकाचारमुदारमेनं श्री पद्मनन्दी रचनां चकारः ॥४॥
श्रीलवंकचुककुले विततांतरिक्षे, कुर्वन् स्वबांधवसरोजविकासलक्ष्मीं ।
लुंपन् विपक्षकुमुदव्रजद्दरिकांति, गोकर्णहेलिरुदियाय लसत्प्रतापः ॥ ५ ॥
भुवि सूपकारसारं पूण्यवता येन निर्म्ममे कर्मा ।
भीमइव सोमदेवो गोकर्णात्सोभवत्पुत्रः ॥ ६ ।
सती मताल्लिका तस्य यशः कुसुमवल्लिका ।
पत्नी श्री सोमदेवस्य प्रेमा प्रेमपरायणा ॥ ७ ॥
विशुद्धयोः स्वभावेन ज्ञानलक्ष्मी जीतेन्द्रियोः ।
नया इवाऽभवन् सप्तगंभीरास्तनयास्तयोः ॥ ८ ॥
वासाधर हरिराजो प्रहलादः शुद्धधीश्च महाराजः ।
भवराजो रत्नाख्यः सतनाख्यश्चेत्यमी सप्त ॥ ९ ॥
वासाधरस्याद्भुतभाग्यराशेर्मिषात्तयोर्वेश्मनि कल्पवृक्षः ।
अगण्यपुण्योदयतोऽवतीर्णो वितीर्णचेतोऽभिमतार्थसार्थ ॥ १० ॥
वासाधरेण सुधिया गांभीर्याद्यदि ऋणिकृतो नाब्धिः ।
कथमन्यथा स वड़वाऽवलनज्वलनसूत्रस्थितोद्वलति ॥ ११ ॥
सांद्रानन्दस्वरूपाद्भुतमहिमपरब्रह्मविद्याविनोदा
च्चातं जैनेन्द्रपादाच्चंन विमलविधौ पात्रादानाच्च पाणि ।
वाणी सन्मन्त्रजापी प्रवचनवचनाकर्णनात्कर्णयुग्मं

लोकालोकावलोकान्न विरमति यशः साधु वासाधरस्य ॥ १२ ॥
शीतांशराजहंसत्यमितकुवलयत्युल्लसत्तारकालि–
स्तिग्मांशुः स्मेररक्तोत्थस्थलति जगदिदं चांतरीयत्यशेषं ।
जंवालत्यंतरिक्षं कनकगिरिरयं चक्रवाकत्युदग्रः
साधोवासाधरौदार्य गुणनिलय यशोवारिपूरो त्वदीयः ॥१३ ॥
द्वितीयाप्यद्वितीयो भूद्धैर्योदार्यादिभिर्गुणैः ।

पुत्रः सोमदेवस्य हरिराजऽमिधः सूधीः ॥ १४ ॥
गुणैः सदा सम्प्रतिपक्षभूतैः संगं करोत्येष विवेकचक्षुः ।
इतीव सेर्ष्यैर्हरिराजसाधु र्दोषैरवालोकितशीलसिंधुः ॥ १५ ॥
संप्राप्य रत्नत्रितयैकपात्रं रत्नं सूतं मंडनमुर्व्वरायाः ।
श्रीसोमदेवः स्वकुटुम्बमार–निर्व्वाहचिंता–रहितो बभूवः ॥ १६ ॥
हृष्टं शिष्टजनैः सपत्तकमलैः कुत्रापि लीनं जवा-
दर्थि प्रोद्धतनीलकंठनिवहैश्छत्रं प्रमोदो द्रुमान् ।
तृष्णाचूलिकणोत्करैर्विगलितं स्थाने मुनीन्द्रैः स्थितिं ।
वृष्टिं दानमयंविन्वति परां रत्नां करोम्भोधरो ॥ १७ ॥

संतोनाम्नां पत्न्यां जिनराजध्यानकृतसहरिराजः ।
पुत्रं मनः सुखाख्यं धर्म्मादुत्पादयामास ॥ १८ ॥
सति प्रभूत्वेऽपि मदो न यस्य रतिः परस्त्रीषु न यौवनेऽपि ।
परोपकारैकनिधिः स साधुर्धर्म्मात्सुखः कस्य न माननीयः ॥ १६ ॥
जैनेन्द्रांह्रिसरोजभक्तिरचला बुद्धिर्विवेकांचिता
लक्ष्मीर्दीनसमर्पिता सकरूणं चेतः सुधायुग्वचः ।
रूपं शीलयुतं परोपकरणव्यापारनिष्ठ वपुः
शास्त्रं चापि मनःसुखे गतमदं काले कलौ दृश्यते ॥ २० ॥
संघभारधरो धीरः साधुर्वासाधरः सुधीः ।
सिद्धये श्रावकाचारमचीकरदमुं मुदा ॥ २१ ॥
यावत्सागरमेखला वसुमती यावत्सुवर्णाचलः
स्वर्ण्णररी कुलसंकुगमितं .... ।
....
तावन्नंदतु पुत्र-पौत्र सहितो वासाधरः श्रावकः ॥ २२ ॥

No. 7

SWARODAI

Author —MOHANDAS KAYASTH
Size —12" × $5\frac{1}{2}$"
Extent —12 Folios.
Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in bold, big and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; edges in two lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complet work written in Hindi.
Date of the Original —Maghashirs Sudi 7, V.S. 1687
Subject —AYURVEDA
Scribal Remarks :

कथित मोहनदास कवि काइथ कुल अहिठान ।
श्री गर्ग के कुल ढिग कनोजे के अस्थान ॥
नैमखार के निकट ही कुरस्थ गाँव विख्यात ।
तहाँ हमरो वासु निजू श्री जादौ मम तात ॥
सवत सौरह सै रच्यो उपरि असी सात ।
विक्रमते बीतें वस मारग सुदि तीथी सात ॥

इति श्री पवन विजय स्वरोदय ग्रन्थ मोहनदास कायथ अहिठानै विरचिते भापा ग्रन्थं निवृत्ति प्रवृत्ति मार्गखंड ब्रह्माण्ड ज्ञान तथा शुभाशुभ नाम दशिणं स्वर तन भय विचार काल साधन सम्पूर्ण ।

No. 8　　Ref. No. 1733

VAIDYA VINOD

Author —BHATT SHANKAR
Size —10″ × 5″
Extent —112 Folios
Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in bold big and clear hand; edges ruled in two lines; it is in a good state of preservation; the manuscript is complete, written in Sanskrit.
Date of the Copy —V.S. 1877
Subject —AYURVEDA
Scribal remarks :

संवत् १७५६ वैशाख सुदी ५ वार चन्द्रवासरे वर्षे शाके १६२३ पातिशाह जी नौरंगवजी महाराजाजी श्री जयसिंह राज्य हाकिम फोजदार खानअबदुल्लाखां जी कै नायब रूप्लमखां स्याही जी श्री स्याहआलम जी की तरफ मियां साहब जी अब्दुलफतेजी का राज्य श्रीमस्तु कल्याणक। सं० १८७७ शाके १७४२ प्रवर्त्तमाने कार्तिक १२ गुरुवार लिखितं मिश्रलाल जी कस्य पुत्र रामनारायणे पठनार्थं।

No. 9　　Ref. No. 1997

VARDHAMAN VIDYAKALPA

Author —SINGH TILAK
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$
Extent —6 to 26 Folios
Description —Country paper thin and greyish; Devanagari Characters in bold, big, legible and elegant hand-writing; borders and edges ruled in two lines; yellow pigment used; Fols. No. 1 to 5, 7, 10, 15, 16, 19 to 21 are missing; the condition of the manuscript is not satisfactory; it is an incomplete manuscript, written in Sanskrit and Hindi.
Date of the Copy —V.S. 1495
Subject —MANTRA SHASTRA
Ends —इति वर्द्धमान विद्याकल्पस्तृतीयाधिकारः ॥ ग्रन्थाग्रन्थ १७५ अक्षर १६, सं० १४९५ वर्षे सगरकूप शालायां अणिहल्ल पाटकपर पर्याये श्री मत्तनमहानगरेऽलेखि।

No. 10

VASANTARAJ TIKA

Author —SHRI BHANUCHANDRA GANI
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$
Extent —200 Folios.
Description —Country paper, thin and white; Devanagari characters in big, bold and good hand-writing; borders ruled in four lines, edges in two; it is in a satisfactory condition and complete work, written in Sanskrit.
Date of the
Copy —Shravan Vadi 7, V.S. 1859
Subject —SAKUN SHASTRA
Scribal remarks :

श्री शत्रुंजयकर मोचनादि सुकृतकारि महोपाध्याय भानुचन्द्रगणि विरचितायां वसंतराज टीकायाम् ग्रन्थ प्रभावक कथनं नाम विंशतितमो सर्गः ।

Baba Dulichand, Bada Mandir Granth Bhandar

This Granth Bhandar also forms a separate unit of the Bada Mandir, situated in the GHEEWALAN KA RASTA. It is an example of the collection of manuscripts by a single hand. Shri Baba Dulichand who was himself a writer and collector of manuscripts. He travelled throughout our land. During the course of his travels the JAINA SRAVAKAS presented to him manuscripts. As a result of this endeavour a huge collection of the manuscripts, numbering 850, relating to religious and secular subjects had been collected. This valuable collection he preserved in this temple. Thus the Bhandar contains many a rare work belonging to Sanskrit and Hindi literature and to the Jaina as well as non-Jaina systems of thought and interest. Among the Manuscripts the manuscripts of the commentary of VADDHAMANA KAVYA, the HARIVANSSA PURANA the PRADYUMNA CHARITRA are worthy of note. The details of other manuscripts are as—

No. 1

AGAMVILAS

Author	—DHANATRAI
Size	—$10\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$
Extent	—73 Folios
Description	—Country paper, rough and very thin and greyish; Devanagari characters in small and legible hand-writing; borders ruled in four lines; red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; the work is complete; language— Hindi verse.
Date of the Original	—V.S. 1783
Date of the Copy	—V.S. 1928
Subject	—DHARMA

Ref; —प्रारम्भ धानतराय ने किया । किन्तु बीच में ही स्वर्गवास हो जाने से जगतराय ने १७८४ में मेनपुरी में कृति को पूर्ण किया ।

No. 2 Ref. No. 227

GYANARNAVA TIKA

Author —SHUBHACHANDRACHARYA

Commentator—PT. NAYAVILAS

Size —13″ × 8″

Extent —279 Folios

Description —Country paper, thick and grey; Davanagari characters in big, legible, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines, edges ruled in three lines; red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; the manuscript is complete; it contains both text and commentary; written in Sanskrit.

Subject —YOGA

Ends —इति शुभचन्द्राचार्य विरचित योग प्रदीपाधिकार पं० नयविलासेन साहा पाशा तत्पूत्र साह टोडरमल तत्कुलकमल दिवाकर साह ऋषिदासस्य श्रवणार्थं पं० जिनदासों धर्मनाकारापिता मोक्षप्रकरण समाप्तं ।

No. 3 Ref. No. 191

JINSHATAKA TIKA

Author —SHANBHU SADHU

Size — $10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —26 Folios

Description —Country paper rough and greyish; Devanagari characters; borders ruled in three lines and edges in two; the condition of the manuscript on the whole is satisfactory; the manuscript contains both text and a commentary; it is a complete work.

Subject —STOTRA

Ends —इति शंबु साधु विरचित जिनशतक पंजिकायां वागवर्णन नाम चतुर्थपरिच्छेद समाप्त ।

No. 4 Ref. No. 655

VAGBHATTALANKARAVACHURI

Author —VADIRAJ
Size —$9\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$
Extent —99 Folios
Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in legible and good hand-writing; borders ruled in two lines, edges ruled in two lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete manuscript containing both the text and commentary; written in Sanskrit.

Date of the Copy —V.S. 1731
Subject —ALANKAR

Begins —अनंतानंत संसारपारगं पार्श्वमीश्वरं ।
प्रमाणनय भंगाब्धि मुक्तिभूयोप्सितं स्तुवे ॥ १ ॥
वाग्भट्टकवीन्द्र रचितालंकारस्यावचूरियममाला ।
जिनवचनगुरुकृपातो विरच्यते वादिराजेन ॥ २ ॥
धनंजयाऽऽशाधरवाग्भट्टानां धत्ते पदं संप्रति वादिराजः ।
खांडिल्यवंशोद्भवपोमसुनु जिनोक्तपीयूषसुतृप्तचित्तः ॥ ३ ॥

Ends —संवत्सरेनिधिदृगश्वशशांकयुक्ते
दीपोत्सवाख्यदिवसे सुगुरौ सचित्रे ।
लग्नेऽलिनाम्नि शुभे च गिरः प्रसादात्
सद्वादिराजरचिता कविचन्द्रिकेयं ॥ १ ॥
श्रीराजसिंहनृपतिर्जयसिंह एव श्री तक्षकाख्यनगरी अणहिल्लतूल्या
श्रीवादिराज विवुधोऽपरवाग्भट्टोयं, श्रीसूत्रवृत्तिरिह नंदतु चार्कचन्द्रः ॥२॥
श्रीमद्भीमन्टपात्मजस्य वलिनः श्री राजसिंहस्य मे
सेवायामवकाशमाप्य विहिता टीका शिशूनां हितं ।
हीनाधिक्य वचोयदत्र लिखितं तद्वै बुधैः क्षम्यताम्
गार्हस्थयावनिनाथ सेवनधिया कः स्वस्थतामाप्नुयात् ॥ ३ ॥

इति श्री वाग्भट्टालंकार टीकायां पोमराज श्रेष्टिसुतवादिराज विरचितायां कविचन्द्रिकायां पंचमः परिच्छेदः समाप्तः ।

Scribal remarks :

तक्षक गढ में महाराजा मानसिंह के शासन काल में.................. खण्डेलवालान्वये सौगाणी गौत्र वाले सम्राट गयासुद्दीन से सम्मानित साह महिणा..................साह पोमा सुत वादिराज की भार्या लौहड़ी ने इस ग्रन्थ की प्रतिलिपि करवाई ।

No. 5

YATIDINCHARYA

Author —DEVASURI

Size —10"$\frac{1}{4}$ × 4$\frac{1}{4}$"

Extent —21 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; in big, bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; red chalk and yellow pigment also used; 18 to 21 folios damaged; condition of the manuscript is not satisfactory; it is a complete work written in Prakrit.

Date of the Copy —Chaitra Sudi 9, V.S. 1668

Subject —ACHARA SHASTRA

Ends —इति श्री सुविहित शिरोमणि श्री देवसूरि विराचित यति दिनचर्या सम्पूर्ण ।।

Scribal remarks :

संवत् १६६८ वर्षे चैत्रमासे शुक्ल पक्षे नवमी भौमवासरे श्रीमत्तपागच्छाधिराज भट्टारक श्री श्री ५ विजयसेन सूरीश्वराय लिखितं ज्योतिसी उधव श्री शुजाउलपुरे ।

———

Badhi Chand Ji Mandir Granth Bhandar

This Bhandar belongs to the Jaina mandir of Badhi Chand ji at the third crossing of GHEEWALAN KA RASTA, Johari Bazar, Jaipur. The establishment of the Bhandar goes back to the year 1735 A.D. It contains 1278 manuscripts including 162 GUTKAS, in APABHRAMSA, PRAKRIT, Sanskrit, and Hindi. The collection mainly deals with the subjects like Purana, Puja, Pratistha, Katha, Kavya, etc. The works written by Kalidas, Kabir, Kesavadasa and Bihari constitute the worthy collections of the Bhandar.

It is significant to note that the famous Pandit Todarmal and his son Gumani Ram wrote their works here and presented their writings to the Bhandar.[1]

EARLIEST AND LATEST MANUSCRIPT

The earliest manuscript available in the Bhandar is the commentary on VDDHAMANA KAVYA written in Samvat 1431. This is a Sanskrit commentary on Apabhramsa work. The latest manuscript is ABHAIDWIPA PUJA which was written in Samvat 1987.

Some notable manuscripts are still unpublished and others are rare one. The manuscript of HARIVANSA PURANA an Apabhramsa work of Mahakavi Swayambhu, is in the collection of this Bhandar. This is one of the rare manuscripts of the three or four copies available throughout India. The commentary on VADDHMANA KAVYA in Sanskrit is also rare one. Manuscript of PRADYUMANA CHARITA, a Hindi work composed in 1354 A. D. is also a rare one written by Sadharu in Hindi. Gutkas of this Bhandar possess several small works of Hindi scholars.

---

1. Dr. K. C. Kashliwal, J. G. B. R., pp. 49–50

The Details Of Some Of The Manuscripts Are :—

No. 1

BHAKTAMAR STOTRA VRATI

Author —BRAHAM RAYAMALL

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$

Extent —54 Folios, 8 lines per page, 32 letters per line.

Description —Country paper thin and grey; Devanagari characters in clear and fair hand-writing; borders ruled in three lines, all the four edges ruled in two lines; Manuscript contains both the text and commentary in Sanskrit. It is in a good state of preservation and the work is complete.

Date of the original —V. S. 1667

Subject —STOTRA

Begins —ऊँ जिनाय नमः ॥
श्री वर्धमानं प्रणिपत्य मूर्ध्ना दोषैर्व्यपेतं ह्यविरुद्धवाचं ।
वक्ष्ये फलं तद्वृषभस्तवस्य सूरीश्वरैर्यत्कथितं क्रमेण ॥१॥

Ends —सकलेन्द्रोगु रो भ्रातुर्जेसेति वर्णिनः सतः ।
पादस्नेहेन सिद्धेयं वृत्तिः सार समुच्चया ॥३॥

After this there is a note on Kavya in two Verses.

श्री मद् हूंवड वंश मंडणमणिर्मह्य ति नामा वणिक् ।
तद्भार्या गुण मण्डिता व्रतयुता चम्पामितीताभिधा ॥६॥
तत्पुत्रो जिनपादपकंज मधुपो रायादिमल्लो व्रती ।
चक्रे वृत्तिमिमां स्तवस्य नितरां नत्वा श्री वादींद्क ॥७॥
सप्त षष्ठ्यकिते वर्षे षोडशाख्ये हि संवते ।
आषाढ श्वेतपक्षस्य पंचम्यां बुधवार के ॥८॥
ग्रीवापुरे महासिन्धोस्तटभागं समाश्रिते ।
प्रोत्तुंग-दूर्ग संयुक्ते श्री चंद्रप्रभ सद्मनि ॥९॥
वर्णिनः कर्मसीनाम्नः वचनात् मयकाऽरचि ।
भक्तामरस्य सद्वृत्ति रायमल्लेन वर्णिना ॥१०॥
इति श्री ब्रह्मरायमल्ल विरचिता भक्तामरस्तोत्र वृत्तिः समाप्ता ।

No. 2

PARSVAKAVYA PANJIKA

Author —SHUBH CHANDRA

Size —10″ × 4¼″.

Extent —49 Folios, 8 lines per page, 35 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in small, legible and elegant hand-writing; borders ruled in two lines, yellow pigment used; the edges of first and last folio worn out; the condition of the manuscript on the whole is satisfactory; it is a complete work.

Age —Fairly old

Subject —KAVYA

Begins —श्री जिनायनमः

श्री पार्श्वं पार्श्वमानस्य सुपार्श्व–निहितोत्तमम् ।
पद वैषम्य–संभेत्रीं वक्ष्ये तत्काव्य पंजिकाम् ॥१॥

Ends —श्रीमूलसंघेऽजनि नंदिसंघस्तत्राभवच्छ्रीसकलादिकीर्तिः ।
शास्त्रार्थकारी खलु तस्य पट्टे भट्टारकः श्री भूवनादिकीर्तिः ॥१॥
तत्पट्टोदय पर्वते रविरभूत् श्री ज्ञानभूषो यतिः
मिथ्यामार्ग महान्धकार तरणिश्चरित्र चूडामणिः ।
सम्यक् स्वीकृत शास्त्र सद्व्रतभरः सच्छामलीलायुतः
पायाद्वो भवदुःखतस्त्रिजगति प्रख्यातनामा मुनिः ॥२॥
प्रकटतत्पादपंकजभानूमान् सकलतार्किकवंदित पद्युगः ।
विजयकीर्ति गुरुर्गुणसागरः स भवताम व्रताधतिनायकः ॥३॥
तदीय–पट्ट पर्वत–प्रचण्ड–चण्डदीधितिः
स्फुरद्यशाः सुधीधनः कृपापरः परोदयः ।
सुतव्य–भव्य–गद्य–पद्य गीति–रीति वेदकः
सुशोभचन्द्र सन्मुनिर्गणाधिपः पुनातु नः ॥४॥
वाद विद्या विनोदेन रञ्जितानेक भूपति ।
सोभद्रः मे श्रियं देयाद्वाचा तर्पित सज्जनः ॥५॥
विजित वादिगणो गतमत्सरः सकल सूरिगुणोदय सुन्दरः ।
शममयः सुकुलः सुविदांवरः सुशुभचन्द्र गुरुर्गुणवंधुरः ॥६॥
दुर्व्याख्येदं मंदधीभिः पार्श्वकाव्यं सुभाकरम् ।
मत्वेति मतिमांस्तस्य पंजिकामकरोद्गणि ॥७॥

श्री भूषण: स्वस्य गुरो: सुशिष्य: सूरि: स्वयं शास्त्रविदां मतश्च ।
तदा·······च्छ्रीशुभचन्द्र देव: चक्रे सुपंजी जिनकाव्यवाण्या: ॥८॥
वर्णि श्रीपालनामा मतिमतमहितो मार्गसर्गो निसर्गा—
दग्रस्त्रैविध विद्या विधिविकचसरो जात भास्वद्विवस्वान ।
सार्थ ग्रंथार्थवेत्ता विशदमिदमरं पुस्तकं प्राक् सुपार्श्व —
काव्यस्य वै सुपंज्या: लिखित ललितवाक् वाग्मिनां चोपजीव्य: ॥९॥
पंजिकेयं चिरं चित्ते स्थेयात्सद्विदुषां स्थिरम् ।
कृता श्री शुभचन्द्रेण श्री भूषणसमाग्रहात् ॥१०॥
श्री पार्श्व पूज्यपादो गणिगणविनुत: श्री प्रभाचन्द्रदेव:
सिद्ध: श्री वर्धमानो वरविजय यशा: ज्ञानभूषोऽकलंक: ।
दिव्य श्री भूषणो ग्रवरविधि विदुषां शास्वत श्री शुभेन्दु:
श्रीपाल: पातु पापात्प्रमितिपरिणतिर्वादिराजश्च युष्मान् ॥११॥

इति श्री पार्श्वनाथ–काव्य–पंजिका समाप्ता ।

No. 3

RAM CHARITRA

Author —BRAHM JINDAS

Size —12″ × 6″

Extent —460 Folios, 10 lines per page, 40 letters per line.

Description — Country paper rough and greyish; Devanagari characters in clear and beautiful hand-writing; borders ruled in three lines and edges in one line; red chalk and yellow pigment used; Manuscript contains only the text in Sanskrit verses; it is a complete work in good condition.

Age —Fairly old.

Subject —CHARITA

Begins —सुरेन्द्रमुकुटाश्लिष्ट पादपद्मांशु केशरम् ।
प्रणमामि महावीरं लोक त्रितयमंगलम् ॥१॥
सिद्धं संपूर्ण भव्यार्थ सिद्दे कारणमुत्तमम् ।
प्रशस्तदर्शन ज्ञान–चारित्र प्रतिपादनम् ॥२॥
मुनि सुव्रततीर्थेशं सुव्रतं वरचेष्टितम् ।
प्रणमामि सदा भक्त्या भव्य मंगलदायकम् ॥३॥

Ends —श्रीमद्राम चरित्रमुत्तममिदं नाना कथापूरितं
पापाध्वान्त विनाशनैकतरणि कारूण्यवल्लीवनं ।

भव्यश्रे णिमनः प्रमोदसदनं भक्त्यानघं कीर्तितं
नानासत्पुरुषालिवेष्टनयुतं पुण्यं शुभं पावनम् ॥१८०॥
श्रीवर्द्धमानेन जिनेश्वरेण त्रैलोक्यवंदेन यदुक्तमादौ ।
ततः परं गौतमसंघकेन गणेश्वरेण प्रथितं जनानां ॥१८१॥
ततः क्रमाच्छ्री रविषेण नाम्नाऽऽचार्येण जैनागमकोविदेन ।
सत्काव्य केली सदनेन पृथ्व्यां नीतं प्रसिद्धि चरितं रघोश्च ॥१८२॥
श्री कुन्दकुन्दान्वयो भूषणोऽथ बभूव विद्वान् किल पद्मनंदि ।
मुनीश्वरो वादिगजेन्द्रसिंह प्रतापवान भूवलये प्रसिद्धिः ॥१८३॥
तत्पट्टपंकेजविकासभास्वान बभूव निर्ग्रंथवरः प्रतापी ।
महाकवित्वादि कलाप्रवीणस्तपोनिधिः श्री सकलादिकीर्तिः ॥१८४॥
पट्टे तदीये गुणवान मनीषी क्षमानिधानं भूवनादिकीर्तिः ।
जीयाच्चिरं भव्य समूह वन्द्यो नानायती व्रात निषेवणीयः ॥१८५॥
जगति भूवनकीर्तिभूतलख्यातकीर्तिः श्रुतजलनिधिवेत्ताऽनंगमान प्रभेत्ता ।
विमलगुणनिवासः छिन्नसंसारपाशः स जयति यतिराजः साधुराजीसमाजः ।१८६।
स ब्रह्मचारी गुरु पुर्वकोऽस्य भ्राता गुणज्ञोऽस्ति विशुद्ध चित्तः ।
जिनस्य दासो जिनदासनामा कामारिजेता विदितो धरित्र्यां ॥१८७॥
तेन प्रशस्तं चरितं पवित्रं रामस्य नीत्वा रविषेण सूरेः ।
समुद्वृतं स्वान्यसुख प्रबोध हेतोश्चिरं नन्दतु भूमिपीठे ॥१८८॥
श्रीमज्जिनेश्वर पदांबुजचंचरीकस्तच्छात्र सद्गुरुषु भक्ति विधानदक्षः ।
सार्थाभिधोऽसौ जिनदास नामा दयानिवासो भुवि राजते च ॥१८९॥
न ख्याति पुजार्थभिमान लोभाद् ग्रन्थ कृतोऽयं प्रतिबोध हेतोः ।
निजान्ययोः किन्तु हिताय चापि परोपकाराय जिनागमोक्तः ॥१९०॥
जिन प्रसादादिदमेव याचे दुःखक्षयं शाश्वत सौख्य हेतोः ।
कर्मक्षयं बोध चरित्र लाभं शुभां गतिं चेह न चान्यदेव ॥१९१॥
यत्किञ्चिदत्रस्वरसंधि जातं पदादिकं चलितं प्रमादात् ।
क्षमस्व तद्भारति ! तुच्छ बुद्द`र्ममाशु नो मुह्यति कः श्रुताब्धौ ॥१९२॥
तथा च धीमद्भिरिदं विशोध्य मूनीश्वरैं निर्मलचित्तयुक्तैः ।
कृत्वानुकम्पा मयि जैनशास्त्र विशारदैः सर्वकषायमुक्तैः ॥१९३॥
यावन्महीमेरुनगः पृथिव्यां शशी च सूर्यः परमाणवश्च ।
श्रीमज्जिनेन्द्रस्य गिरश्च तावन्नन्दत्विदं रामचरित्रमार्यम् ॥१९४॥
रक्षां संघस्य कुर्वन्तु जिनशासन देवताः ।
पालयंतोऽखिलं लोकं भव्य सज्जनवत्सलः ॥१९५॥

इति श्रीराम चरित्रे भट्टारक सकलकीर्तिशिष्य ब्रह्म जिनदास विरचिते बलदेव निर्वाण कथनो नाम त्र्यशीतितमः सर्गः ॥८३॥

No. 4 Ref. No. 384

VARANGA CHARITA

Author —KAMALNAYAN

Size —9″ × 5½″

Extent —121 Folios

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in small, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines; the edges of the first folio is slightly worn out; the condition of the manuscript is fair; it is a complete work written in Hindi.

Date of the copy —Kartika Vadi 7, V. S. 1938

Subject —KAVYA

Scribal remarks :

जाति बुदेलेवंस पट्ट, मैनपुरी सुखवास ।
नागएवार कहावते, कासियो तसु तासु ।।
नन्दराम इक साहु तह, पुरवासिन सिर मौर ।
है हरचंद सुदास तह, वैद्य क्रियाधर और ।।
तिनही के सुत दोय हैं, भाषू तिनके नाम ।
क्षितपति दूजो कंजदृग, धरै भाव उर साम ।।
लघु सुत कीनी जह कथा, भाषा करि चितल्याय ।
मंगल करौ भवीन कौ, हूजे सब सुखदाय ।।
एन समय धरतै चलिकैं, वरवास कियो तु पराग मझारी ।
हीरामल सुत लालजी तासो तहा धर्म सनेह बाढा अधिकारी ।।
तह तिनको उपदेशहि पायकैं कीनी कथा रुचि सौ सुविचारि ।
होहू सदा सबको सुखदायक राम वरागं की कीरति भारी ।।

दोहा– संवत् नवइते सही सतक उपरि फुनि भाषि ।
युग्म सप्त दोउधरी अर्कवाम गति साखि ।।
इह विधि सब गन लीजिये करि विचारि मन बीच ।
जेठ सुदी पुनौ दिवस पुरन करि तिहि खींच ।।

इति लिपिकृतं पं० सालुग्रिस्थ अमीचन्द शिष्य जुगराज बाराबंकी नवाबगंज मध्ये संवत् १९३८ का कार्तिक कृष्णा ७ ।

Bairathiyan Jain Temple Granth Bhandar

The granth Bhandar is situated in the Jaina Temple of Bairathiyan in MOTI SINGH BHOMIYAN KA RASTA, Johari Bazar Jaipur.

The total number of manuscripts in this granth Bhandar is 150. The earliest manuscript available in the granth Bhandar is CHANDRA PRABH CHARITRA composed by Vira Nandi in Sanskrit. This was compiled in Vikram Svt. 1524, Bhadwa Vadi 7 (1467 A.D.). Some of the important manuscripts are :—

1.	UTTAR PURANA	Gun Bhadracharya	V.S. 1606
2.	HARIVANSA PURANA	Braham Jindas	V.S. 1641
3.	GYANA DARPANA	Deep Chandra	
4.	DASH LAKSANA KATHA	Loksena	
5.	COMMENTARY OF SASTHYADHIK SHATAKA	Raj Hansopadhya	V.S. 1579
6.	ATHAIES MULA GUNA RASA	Braham Jindas	
7.	DANA KATHA	Braham Jindas	
8.	HANSA TILAK RASA	Braham Ajita	

The manuscripts of RISHIMANDAL STOTRA, RISHIMANDAL PUJA, NIRVANA KANDA AND ASTANHIKA JAIMAL are written in golden ink. They are remarkable for their border decoration representing various kinds of floral designs and geometrical patterns.

The details of some of the manuscripts are as—

No. 1 Ref. No. 75

BHAVISHYADATT CHARITA

Author —PT. SHRIDHAR

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —70 Folios

1. Dr. K.C. Kasliwal, Granth Bhandars in Rajasthan, pp. 58.

Description — Country paper, thick, rough and greyish; Devanagari characters in small, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines; edges also in three lines; red chalk used; the first folio slightly worn out; its condition is fair; it is a complete manuscript, written in Sanskrit.

Date of the Copy —V.S. 1662

Subject —CHARITA

Begins — श्रीमतं त्रिजगन्नाथं नमामि वृषभं जिनं ।
इन्द्रादिभिः सदा यस्य पादपद्मद्वयी नता ॥ १ ॥

Ends. —चन्द्रप्रभस्य जगतामधिपस्य तीर्थे यातेयमद्भुतकथा कविकंठभूपा ।
विस्तारिता च मुनिनायगर्णैः क्रमेणज्ञाता मयाप्य परसूरिमुखाम्बुजेभ्यः ॥५१॥
भक्त्याऽत्र ये चरितमेतदनूनबुद्धया शृण्वंति संसदि पठंति च पाठयति ।
दत्वा धनं निजकरेण च लेखयंति व्युद्ग्राहभावरहिताश्च लिखंति संतः ॥५२॥
ते भवंति वललक्षणशुद्धाः श्रीधरामलमुखा जनमुख्याः ।
प्राप्तचिंतितसमस्तसुखार्थाः शुभ्रकीर्तिधवलीकृतलोकाः ॥ ५३ ॥

इति श्री भविष्यदत्त चरिते विबुधश्रीधरविरचिते साधुलक्ष्मणनामांकिते श्रीवर्द्धन नंदिवर्द्धन मोक्षगमनवर्णनं नाम पचंदशः सर्ग समाप्तः ।

Scribal Note :

मेड़ता निवासी साह श्री ईसर सोगाणी के वंश में से सा० राइचन्द्र की भार्या रइणादे ने प्रतिलिपि करवाकर मण्डलाचार्य श्री भूपण के शिष्य रूपचन्द को कर्मक्षयार्थ निमित्त दिया ।

No. 2 Ref. No. 32

CHANDRA PRABH CHARITA

Author —VIRNANDI

Size —$11'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —87 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in bold, legible and clear hand-writing; borders ruled in three lines; it is in a satisfactory state of preservation, written in Sanskrit; the manuscript is complete.

Date of the Copy —Bhadwa Vadi 7, V.S. 1524

Subject —CHARITA

Scribal remarks :

श्रीमत्खेड़लवंशे विवुध मुनि जनानंदकंदे प्रसिद्धे रूपानामैति साधु सकलकलिमल-क्षालनैक प्रवीरा मघल्यस्तस्यपुत्रे जिनवर वचनाराधको दानत्यास्तेनेदं चारूकाव्यं निजकर लिखितं चन्द्रनाथस्य सार्थं । सं० १५२४ वर्षे भाद्रवदी ७ ग्रन्थलिखितं कर्मक्षयानिमित्त ।

No. 3 Ref. No. 61

PRADYUMNA CHARITA

Author —ACHARYA SOMAKIRTI

Size —$11\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —224 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled in four lines; the manuscript is written in Sanskrit; it is a complete work in a satisfactory state of preservation.

Date of the Copy —V.S. 1802

Subject —CHARITA

General Note—यह प्रति हांसी (झांसी) वाले भैया श्री ढमल्ल अग्रवाल श्रावक ने ज्ञानावर्णी कर्मक्षयार्थ प्रतिलिपि करवाई थी। तथा बाद में पं० जयरामदास के शिष्य रामचन्द्र को समर्पण की गई।

No. 4 Ref. No. 47

SHASTYADHIKASHATAK TIKKA

Author of the Commentary –RAJHANSOPADHYA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$

Extent —31 Folios

Description —Country paper thin and greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; the manuscript is complete and in a satisfactory state of preservation; it is in Sanskrit.

Scribal remarks :

श्रीमज्जडकटाभिखो गोत्रे गोत्रावतंसिके ।
सुश्रावक शिरोरत्न देल्हाख्यो सम्भूतपुरा ॥ १ ॥
स्वजन जलधि चन्द्रस्तत्तनुजो वितंदो, बिवुधकुमुदचन्द्रः सर्वविद्यासमुद्रः ।
जयति प्रकृति भद्रः प्राज्यराज्ये समुद्रः खलु हरिणा हरीन्द्रो रायचन्द्रो महीन्द्र ॥२।

तदंग जन्म जिन जैनभक्तः परोपकार व्यसनैकशक्तः ।
सदा सदाचार विचार विज्ञः सिहगराज सुकृतीकृतज्ञ ॥ ३ ॥
श्रीमाल भूमाल कुलप्रदीप समेदिनी मल्लई पावनीय ।
नद्यादमंद्य गुरुमादधान, तन्सूनुरन्यूनगुणप्रधान ॥ ४ ॥
भार्याविधगुणैरार्या करमाद्रं पतिव्रता,
कमलेव हरेस्तस्य याम्बामांगे विराजते ॥ ५ ॥
तत्पुत्रोमघचंद्रोस्ति भव्यश्चन्द्र इवापरः ।
निर्भयो निश्कलंकश्च निष्कुरंगः कलानिधिः ॥ ६ ॥
तस्याभ्यर्थनया नया विरचिना श्री राजहंसाभिधोपाध्यायै,
शतषष्ठिकस्य विमलावृतिः शिशुनां हिताः ।
वर्षे नंद मुनिषुचंद्र सहिते सावाच्यमाना बुधै,
मासे भाद्रपदे सिकंदरपुरे नद्याच्चिर भूतले ॥ ७ ॥
स्वच्छे खतरगच्छे श्रीमार्ज्जनदत्तसूरिसंताने ।
जिनतिलक सूरि सुगुरो शिष्य श्रीहर्षतिलकोऽभूत ॥ ८ ॥
तच्छिष्येन कृतेयं पाठक मुख्येन राजहंसेन ।
षष्ठ्यधिकशतप्रकरण टीका नंधाच्चिर मह्यां ॥ ९ ॥
इति षष्ठ्यधिकशतप्रकरणस्य टीका कृता श्री राजहंसोपाध्यायैं ।
समय हुंसेन लि० ॥
संवत् १५७९ समय अगहरण वुदि ६ रविवासरे लेखक श्री भिखारीदासेन लखि।

Chhotadiwanji Jain Temple Granth Bhandar

This granth Bhandar is situated in the Jaina temple Chhota Diwan ji at LAL JI SAND-KA-RASTA in Chowkari Modi Khana, Jaipur.

The total number of manuscripts of the Bhandar is 850. Out of these 350 manuscripts are incomplete. The subjects covered by these manuscripts pertaing to PUJA, PURANA, KATHA, STOTRA.

The manuscripts have been properly classified and arranged in serial number. The details of some of the manuscripts are as—

No. 1

BHAGAWATI ARADHANA

Author —SHIVACHARYA
Commentator–SADASUKHA
Size — $12\frac{1}{2}'' \times 8''$
Extent —630 Folios, 13 lines per page, 36 Letters per line.
Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in bold, clear and fair hand-writing; borders ruled in three lines, red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work; Languages–Text in Prakrit and commentary in Sanskrit.
Date of the Copy —V.S. 1908
Subject —ACHAR SHASTRA
Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥

गाथा—सिद्धे जयप्य सिद्दे चउविहाराहण फलंपत्ते ।
वंदिता अरहंते वुच्छं आराहण कमसो ॥ १ ॥

Ends. —खमदमणियम वराणं धुदरयसुहदुख विप्पजुत्ताणं
णाणजोदि य सहन्नेहणम्भि सुणमो भिणवराणं ॥ २१६७ ॥

अर्थ—पूर्व अवस्था में वारण किया है क्षमा और इन्द्रियन का दमन अर नियम जिननें अर बहुरि नष्ट किया है । कर्मरूपरज जिननें अर इन्द्रिय जनित सुख

दुख कर रहित अर केवल ज्ञान करि उद्योत करि है सल्लेखना जिनने ऐसे जिनवर के ……………… हमारा भलै प्रकार मन वचन काय करि नमस्कार होहु ।

Scribal remarks :

सन उगणीस जु अधिक षट् संवत् विक्रम भूप ।
माघ कृष्णा द्वादशकीयो आरम्भ अधिक अनुप ।
आठ अधिक उन्नीस में संवत भादवामास ।
शुक्ल दोजिपूरन भई देशवचनिका जास ॥

चौपई सब नगरनि के भूप समान, नगर सवाई जयपुर थान ।
रामसिंह बलधर भूपाल, सब वर्णाश्रम को प्रतिपाल ।
जैनीलोक तहां बहु वसैं, वद्धिवंतहु धन करि लसैं ।
तिनमें तेरापंथ विख्यात्, शुभधर्मिन को जहाँ बहुसाथ ।
जिन भाषित श्रुत में अतिराग, न्याय सिद्धान्त पढ़ै ३ भाग ।
तत्वार्थ की चर्चा करै, नय प्रमाण विन चित नहीं धरै ।
खण्डेलज श्रावक कुछ धाम, तिन में एक सदासुख नाम ।
गोत्र कासलीवाल जु कहे, नित जिनवानी सेवन चहै ।
ताके मन में भयो हुलास, सेवु आराधन दुःखनास ।
जो आराधन मो मन वसै, तो संसार दूखसब नसै ।
आराधन भगवती ग्रन्थ, जा में मोक्ष गमन को पथं ।
शिवाचार्य कृत प्राकृत लसैं, वांचत मिथ्या भव जु नसैं ।
जा कुं गणधर मुनि नित चहै, सो आराधना यारौं लहैं ।
जाके सुनत निज आतम जोई, अनुभव करि परमात्मा होई ॥
मैं याकुं अनुभव जब किया, मनुज जनम फल निज सुख लिया ।
काल अनन्त वितीन जु भया, आराधन अमृत अब पिया ॥
याकुं चित में धारण किया, तब मेरा मन अति हुलसिया ।
देश वचनिका या में जो होय, तो याकुं वॉचै सब कोय ।
मेरा हित होनें या विचार उधम में किया, मंद बुद्धि माफिक लिख दिया ।
बांचि पढ़ो अनुभव निति करो, पाप पूंज मल नित प्रति हरो ।
मेरा हित होने कूं और, दिखे नहीं जगत में ठोर ।
यातैं भगवती शरण जुग ही, मरण आराधन पाऊं सही ॥
हे भगवती तेरे परमाद, मरण समै होहु विषाद ।
पंच परम गुरु पद करि ढोक, संयम सहित लहुँ पर लोक ।
हरो दुख जगत के सकल, करो सदा सुख कदं ।
लसो लोक में भगवती, आराधना अमंद ॥

इति श्री शिवाचार्य विरचित भगवती आराधना नाम ग्रन्थ की देशभाषा मय वचनिका समाप्त ॥ मीती मह्रा बुदी १३ बुधवार संवत १९५५ का ।

No. 2 Ref. No. 317

LABDHI VIDHAN KATHA

Author —PT. ABHRADEV

Size —11″ × 4½″

Extent —9 Folios

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in bold, clear, elegant hand-writing; borders ruled in two lines; the edges and corners worn out here and there; the condition of the manuscript is not satisfactory; red chalk and yellow pigment used, it is a complete manuscript, written in Sanskrit language.

Date of the Original —Bhadrapad Sudi 14, V.S. 1607

Scribal Note—

संवत् १६०७ वर्षे भादवा सूदी १४ सोमवासरे श्री आदिनाथ चैतालये तक्षगढ़ महादूर्गे महाराजा श्री रामचन्द्र राज्य पर्वत्तमाने श्री मूलसंघे बलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे कुन्दकुन्दाचार्यान्वये .... मण्डलाचार्य धर्मचन्द्राम्नाये खण्डेलवालान्वये अजमेरागोत्रे सा. पद्मा तद्‌भार्या केलमदे .... सा कालू इदं कथा .... मण्डलाचार्य धर्मचन्द्राचार्य दत्तं ।

No. 3

NEMINATH PURANA

Author —BRAHM NEMIDATT

Size —10¾″ × 4½″

Extent —270 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in bold, clear and beautiful hand-writing; borders and edges ruled in two lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work; written in Sanskrit.

Date of the
Original —V.S. 1646
Subject —PURANA
Begins —श्री मन्नेमि जिनं नत्वा लोकालोकप्रकाशकम् ।
तत्पुराणमहं वक्ष्ये भव्यानां सौख्यदायकम् ॥ १ ॥
Ends. —इति श्री त्रिभूवनैक चुडामणि श्री नेमिजिनपुराणे भट्टारक श्री मल्लिभूषण शिष्याचार्य सिंहनदिनामांकिते ब्रह्मनेमिदत्त विरचिते श्री नेमितीर्थङ्कर-परमदेव पंचकल्याणक व्यावर्णनो नाम षोडशोऽधिकारः ॥

No. 4 Ref. No. 343

SHILOCHHA KOSHA

Author --KAVI SARASWAT
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$
Extent —17 Folios
Description —Country paper, very thin, smooth and greyish; Devanagari characters in big, bold, legible, uniform and good hand-writing; borders ruled in three lines; red chalk and yellow pigment used; the first folio worn out; the condition of of the manuscript is not satisfactory; it is complete manu-script, written in Sanskrit.
Date of the
Copy —Fairly old
Ends. —कवेरमर्हसिंहस्य कृतिरेषाति निर्मला ।
श्री चन्द्रतारकं भूयान्नामलिंगानुशासनम् ॥
पद्मानिबोधयत्यर्क्कः शास्त्राणि कुरूते कविः ।
तत्सौरभनभस्वतः संतस्तन्वन्ति तद्गुणाः ॥
लूनेस्त्रमरसिंहेन, नामलिंगेषु शालिषु ।
एष वाङ्गमयवप्रेयुष शिलोछ क्रियते मया ॥

Godha Jain Temple Granth Bhandar

The Jaina Temple of Godha, situated in NAGORIYAN KA CHAUK, has a Bhandar containing 718 Manuscripts, dealing with the subjects like PURANA, CHARITA, KAVYA, STOTRA etc. in Sanskrit and Hindi belonging to 17th to 19th century. The earliest manuscript available in the Bhandar is "VRIHAT KATHA KOSHA" of "SRUTA SAGAR" in Sanskrit. This manuscript was copied in Samvat 1586. The latest manuscript is "TIN LOKA KI PUJA" in Hindi which was copied in Samvat 1993. The Bhandar claims a transcript copy of the BIHARI SATASAI with original DOHAS with translations both in Hindi prose and poetry. It was copied in Jaipur in 1733 A. D.

The details of some of the important manuscripts of the Bhandar are as follows :—

S. No.	Name of the manuscript	Author	Language	Time (=V.S)
1.	Chintamani Jayamal	Thakur Kavi	Hindi	16th
2.	Simandar Stavan	—do—	—do—	—do—
3.	Geeta & Adinath Stavan	Khal Kavi	—do—	17th
4.	Nemiswar Choumasa	Muni Singh Nandi	—do—	—do—
5.	Chetangeet	—do—	—do—	—do—
6.	Nemiswar Ras	Muni Ratana Kirti	—do—	—do—
7.	Dravya Sangrah Bhasha	Hemraj	—do—	1719
8.	Nemiswar Hindolna	Muni Ratna Kirti	—do—	17th
9.	Chaturdasi Katha	Daluram	—do—	1795
10.	Vimalnath Purana	Arunmani	Sanskrit	1696
11.	Holika Chopai	Dungar Kavi	Hindi	1629
12.	Panch Parmesthi	Uma Swami	Sanskrit	—
13.	Dhanya Kumar Charitra	Gunbhadracharya	—do—	1652
14.	Vidagdh Mukh Mandan	—	—do—	1683

1. Dr. K. C. Kashliwal, pp. 56–57

15.	Sarswat Deepika	—	—do—	1657
16.	Nam Mala	Dhananjya	—do—	1643
17.	Dharm Pariksha	Ameet Gati	—do—	1653
18.	Samaya Sar Natak	Banarsi Das	Hindi	1705
19.	Panch Kalyanak Pad	Harchand	—do—	—
20.	Sundar Srangar	Sundar Kavi	—do—	1688

Some other works of the Bhandar are as :—

No. 1 Ref. No. 110

DHARMA PANCHVINSHTIKA

Author. —BRAHM JINADAS

Size —$11\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —3 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in small, uniform, legible and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory, it is a complete work written in Prakrit.

Date of the original —Fifteenth Century

Date of the copy —Posha Vadi 9, V. S. 1827

Subject —DHARMA

Begins. —भव्व कमल मायंडं सिद्धं जिणति हुयाणिद सद पुज्जं ।
णेमि ससि गुरूवीरं पणमियतिय सुधिभव महणं ॥१॥
ससामज्झि जीवो हिंडियमिच्छत विसयसंसत्तो ।
अलहंता जिणवम्मं वहुविहयञ्जाय णिएहेई ॥२॥

Ends. —जिणधम्मं मोक्खछं अणांण हवेहि हिसगायरणं ।
इय जाणि भव्व जीवा जिणअक्खिय धम्मु आयरहि ॥२०॥
णिम्मल दसणभत्ती वयअणुपेहाय भावणा चरिया ।
अंते सलेहण करिज्जई इच्छहि मुत्तिवररमणि ॥२१॥
मेहा कुमइणि चंदं भवदु सायरहं जाणपत्तमिणं ।
धम्मं विलास सुदहं भणिदं जिणदास वम्हेण ॥२२॥

इति त्रिविध सैद्धान्तिक चक्रव्रत्यचार्य श्री नेमिचन्द्रस्य शिष्य ब्र० श्री जिनदास विरचितं धर्मपंचविशंतिका नाम शास्त्रं समाप्तम् । श्रीचन्देन प्रतिलिपि कृतं ।

No. 2 Ref. No 278

PRSHASTI KASHIKA

Author — BALKRISHNA

Size —9½″ × 4½″

Extent —19 Folios

Description —Country paper, very thin, rough and greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; it is a complete work in a satisfactory state, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Copied Kartik Vadi 8, V. S. 1842

Subject —DHARMA

Begins. —नत्वा गणपति देवं सर्वविघ्न–विनाशनं ।
गुरु च करुणानाथं ब्रह्मानंदाभिधानक ॥१॥
प्रशस्तिकाशिका दिव्या बालकृष्णेन रच्यते ।
सर्वेषामुपकाराय लेखनाय त्रिपाठिना ॥२॥
चतुर्णामपि वर्णानां क्रमतः कार्यकारिका ।
लिख्यते सर्वविद्यार्थि प्रबोधाय प्रशस्तिका ॥३॥
यस्या लेखनमात्रेण विद्याकीर्तिपयोगी च ।
प्रतिष्ठा लभ्यते शीघ्रमनायासेन धीमता ॥४॥
इति बख्तरामस्य शिष्य शंभूनाथेन प्रतिलिपि कृता ।

No. 3 Ref. No. 74

RATNAMALA

Author —ACHARYA SHIVA KOTI

Size —11½″ × 4½″

Extent —4 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in clear and beautiful hand–writing; borders ruled in three lines; the 4th folio badly damaged; general condition of the manuscript is tolerably; it is a complete work written in Sanskrit.

Date of the copy —Fairly old
Subject —ACHARA SHASTRA
Begins. —सर्वज्ञं सर्ववागीशं वीरं मारमदापहं ।
प्रणमामि महामोहशांतये मुक्तिप्राप्तये ॥१॥
सारं यत्सर्वसारेषु वंद्य यद्द पितेष्वापि ।
अनेकांतमयं वंदे तदर्हत् वचनं सदा ॥२॥
Ends. —यो नित्यं पठति श्रीमान् रत्नमालामिमांपरा ।
स शुद्धचरणे नूतं शिवकोटित्वमाप्नुयात् ॥
Scribal remarks :

इति श्री समन्तभद्र स्वामी शिष्य शिवकोट्याचार्य विरचिता रत्नमाला समाप्ता ।

No. 4 Ref. No. 48

SUDARSHAN CHARITA

Author —VIDYANANDI
Size —$10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{3}{4}''$
Extent —77 Folios
Description —Country paper thin, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in three lines; red chalk used; the condition of the manuscript on the whole satisfactory; it is a complete work written in Sanskrit.
Date of the copy —Bhadwa Vadi 11, V. S. 1665
Subject —CHARITA
Begins. —नत्वा पंचगुरुन् भक्त्या पचम् गतिनायकान् ।
सुदर्शनमुनेश्चारुचरित्रं रचयाम्यहं ॥१॥
येषां स्मरणमात्रेण सर्वेविघ्ना घना यथा ।
वायुना प्रलयं याति तान्स्तुवे परमेष्ठिनः ॥२॥
Ends. —गांधारपुर्यां जिननाथगेहे छात्रध्वजाद्यैः परिशोभिते अत्र ।
कृतं चरित्रं स्वपरोपकार–कृते पवित्रं हि सुदर्शनस्य ॥४६॥
श्रीमूलसंघे वर भारतीये गच्छे बलात्कारगणेऽतिरम्ये ।
श्री कुंदकुंदाख्यनूनीन्द्रवंशे जातः प्रभाचन्द्र महामूनीन्द्रः ॥४७॥

पट्टे तदीये मुनिपद्मनंदी भट्टारको भव्यसरोजभानुः ।
जातो जगत्त्रयहितो गुणरत्नसिंधुः कुर्यात्सतां सारसुखं यतीशः ।।४८।।
तत्पट्टे पद्माकरभास्करोऽत्र देवेन्द्रकीर्तिमुनिचक्रवर्ती ।
तत्पादपंकेज सुभक्ति युक्तो विद्यादिनंदि चरितं चकारः ।।४९।।

तत्पट्टे जिनमल्लिभूषण गुरुश्चारित्र चूडामणिः
संसाराम्बुधितारणैक चतुरश्चिन्तामणिः प्राणिनां ।
सूरिश्रीश्रुतसागरो गुणनिधिः श्रीसिंहनन्दीगुरुः
सर्वे ते यतिसत्तमाः शुभतरां कुर्वन्तु वो मंगलं ।।५०।।

गुरुणामुपदेशेन सच्चरित्रमिदं शुभं ।
नेमिदत्तो व्रती भक्त्या भावयामास शर्मदं ।।५१।।

इति श्री सुदर्शनचरिते पंचनमस्कारमाहात्म्यप्रदर्शके ब्रह्म श्री नेमिदत्त विरचिते एकदशमोधिकारः ।

Scribal remarks :

अथ संवत्सरेति श्री नृपति विक्रमादित्यराज्ये गताब्द संवत् १६६५ वर्षे भादो बुदि ११ गुरुवासरे कृष्णपक्षे अग्रलापुर–दुर्गशुभस्थाने अश्वपति गजपति नरपति राजत्रय मुद्राधिपति श्रीमन्साहिसलेमराज्यपवर्त्तमाने श्रीमत् काष्ठासंघे माथुरगच्छे पुस्करगणि लोहाचार्यान्वये भट्टारक श्री मलयकीर्ति देवास्तत् पट्टे श्रीगुणभद्रदेवास्तत्पट्टे भट्टारक श्री भानूकीर्तिदेवा तत्पट्टे भट्टारक श्री कुमारश्रोणिस्तदाम्नाये ईक्ष्वाकूवंशे जैसवालान्वये ठाकुराणिगोत्रे पालवं शुभस्थाने जिन चैत्यालये आचार्य गुणकीर्तिना पठनार्थं लिखितं ।

No. 5 Ref. No. 18

VIMALNATH PURANA

Author —BRAHMD KRISHNADAS
Size —12″ × 5½″
Extent —74 Folios
Description —Country paper, rough and some what greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines; red chalk and yellow pigment used; edges of some of the folios slightly damaged; the condition of the manuscript on the whole is satisfactory; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the
Copy —Jesth Vadi 6, V. S. 1696

Subject —PURANA

Scribal remarks :

संवत् १६९६ वर्षे ज्येष्ठमासे कृष्ण पक्षे श्री षेमलासा महानगरे श्री आदिनाथ चैताल्ये श्रीमत् काष्ठासंघे नंदीतटगच्छे विद्यागणे भट्टारक श्री रामसेनान्वये एतदनुक्रमेण भ० श्री रत्नभूषण तत्पट्टे भ० श्री जयकीर्ति मंगलाग्रज स्थविराचार्य श्री केशवसेन तत् शिष्योपाध्याय श्री विश्वकीर्ति तत्गुरु भा० ब्र० श्री दीपजी ब्र० श्री राजसागर युक्तै लिखितं स्वज्ञानार्थं कर्मक्षयार्थं । भ० श्री ५ विश्वसेन तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री ५ जयकीर्ति पं० दीपचन्द्र पं० मयाचदं युक्तै आत्म पठनार्थं ।

———

Jatti Yashoda Nandji Temple Granth Bhandar

The Granth Bhandar is situated in the Jaina Temple Jatti Yashodanandji near LOKWANI PRESS, CHAURA RASTA, Jaipur.

There are 390 manuscripts in it. This number includes the GUTKADS also which are 45. The manuscripts are in Sanskrit, Prakrit, Hindi and Rajasthani in the subjects like PURANA, PUJA, KATHA etc. They are in a satisfactory state of preservation and they have been arranged properly.

The details of some of the manuscripts are as—

No. 1 Ref. No. 247

BIMBANIRVAN VIDHI

Author of the
Commentary—KASTOOR CHAND SHASTRI

Size —$8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$

Extent —36 Folios

Description —Country paper, very thin, rough and greyish; devanagari characters; borders ruled in two lines; red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete manuscript; written in Hindi.

Date of the
copy —Fairly old

Subject —ART

No. 2 Ref. No. 25

GYANARNAVA

Author —SHUBHA CHANDRACHARYA

Size —$10'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —97 Folios.

Description —Country paper, thin, smooth and grey; Devanagari characters in big, bold and good hand-writing; the borders ruled in four lines; it is a complete manuscript, written in Sanskrit.

Date of the
copy —Phalgun Sudi 1, V. S. 1581.

Subject —YOGA

Scribal remarks :

संवत् १५८१ वर्षे फागुण सुदी १ बुधवार दिने । अथ श्री मूलसंघे वलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदीदेवा तत्पट्टे भ० श्री शुभचन्द्रदेवा तत्पट्टे जितेन्द्रिय भट्टारक श्री जिनचन्द्र देवा तत्पट्टे सकलविधानिधानस्वाध्यायध्यानतत्पर-सकलमुनिजनमध्यलब्धप्रतिष्ठा भट्टारक श्री प्रभाचन्द्र देवा आवैर गणस्थानत् । कूरमवंशे महाराजाधिराज पृथ्वीराजराज्ये खण्डेलवालान्वये समस्त गोठी पंचायतशास्त्रं ज्ञानार्णव लिखापितं त्रैपनक्रियावर्तनिवंतबाई धनाइयोग्यु घटापितं कर्म्मक्षयनिमित्त ।

No 3 Ref. No. 194

PANCHATANTRA

Author —PT VISHNU SHARMA

Size —10″ × 4½″

Extent —54 to 198 Folios

Description —Country paper, rough and whitish; Devanagari characters in clear and fair hand-writing; borders ruled in three lines; all the four edges ruled in two lines; the condition of the manuscript on the whole is fair; it is an incomplete work written in Sanskrit.

Date of the
copy —V. S. 1832

Scribal Note.

पूर्णानन्द सूरिद्वारा संशोधित, पुरोहित भागीरथ पल्लीवाल ब्राह्मण ने सवाई जयनगर (जयपुर) में पृथ्वीसिंह जी के शासनकाल में प्रतिलिपि की थी। इस प्रति का जीर्णोद्धार सं० १८५५ फागुण सुदी २ में हुआ।

No. 4 Ref. No. 25

PRAMANA PARIKSHA

Author —ACHARYA VIDYANANDI

Size —$11\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —48 Folios

Description —Country paper, thin, rough and greyish; Devanagari, characters in big, bold, clear and fair hand-writing; borders ruled in two lines; the edges ruled in two lines; the condition of the manuscript is fair; it is a complete work written in sanskrit.

Subject —NYAYA DARSHAN

Ends. —इति प्रमाण परीक्षा समाप्ता। मिति षाढमासस्य पक्षेश्लामलके तिथौ तृतीयायां प्रमाणांख्य परीक्षा लिखिता खलु ॥१॥

No. 5 Ref. No. 10

TINLOKA VARNAN

Size —$9\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$

Extent —96 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in bold, big, clear and good hand-writing; borders neatly ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete, written in Hindi prose.

Date of the Original —Sravan Sudi 2, V. S. 1861

Date of the copy —Bhadrapad Sudi 10, V. S. 1911.

Subject —LOKA VIGHYAN

Begins. —ढूंढार देश में सवाईजयपुर नगर स्थित आचार्य शिरोमणि श्री यशोदानन्द स्वामी के शिष्य पं० सदासुख के शिष्य पं० पत्तेहलाल ने लिखि।

Scribal remarks :

गोपाल व्यास उग्रियावास वाले ने प्रतिलिपि की। भादवा सुदी १० सं० १९११।

No 6 Ref. No. 14

VARDHAMAN STOTRA

Author —ACHARYA GUNBHADRA

Size —$4\frac{1}{4}'' \times 7''$

Extent —12 Folios

Description—Country paper thin, smooth and whitish; Devanagari characters in bold, big, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work written in Sanskrit verse.

Date of the copy —Ashoj Sudi 8, V. S 1933

Subject —STOTRA

Ends. —इति वर्द्धमानस्तोत्रसमाप्तं। संग्रहकर्त्ता पत्तेहलाल शर्मा।

Scribal remarks:

पूर्णचंद्र सूरि द्वारा संशोधित, पुरोहित भागीरथ पल्लीवाल ब्राह्मण ने सवाई जयनगर (जयपुर) में पृथ्वीसिंह जी के शासन काल में प्रतिलिपि की थी। इस प्रति का जीर्णोद्धार सं० १८५५ फागण बुदि ३ में हुआ।

No. 7 Ref. No. 188

YASHODHRA CHARITRA

Author —SAKAL KIRTI

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$

Extent —663 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagri characters; it is an illustrated manuscript; the condition of the manuscript on the whole is satisfactory; it is a complete work.

Date of the copy —Fairly old

Subject —CHARITA

Begins. —प्रणम्य वृषभदेवं लोकालोकप्रकाशकं ।
अर्हंस्तत्वोपदेष्टारं जगत पूज्य निरंजनं ॥१॥
अर्हतस्त्रि जगतपूज्यान्नष्ट धाति चतुप्रणमयी ।
सदा संताना विश्व विघ्नप्रशांतप ॥२॥

Ends. —यस्याधापिच सिष्योय पूर्ण देवो महीतले ।
जगत मन्दिर मुर्हत कीर्तिस्तंभी विराजते ॥३२६॥
सो व्याघ्री सुव्रत सश्वतः भव्यानांभक्ति कारिणा ।
यस्य तीर्थे समुत्पन्न यशोधरं महीमूज ॥३२७॥

———

Jivu Bai Jain Temple Granth Bhandar

This Granth Bhandar is preserved in the Digamber Jaina Temple of Jivu-Bai at MOTI SINGH BHOMIYON-KA-RASTA, Johari Bazar.

There are 230 manuscripts in this Granth Bhandar. This number includes the GUTKAS also. The manuscripts of this Granth Bhandar are mainly in two language i.e. Sanskrit and Hindi. Hindi manuscripts are the translation of Sanskrit texts. The subject dealt with in the manuscripts are mainly the PURAN, KATHA, CHARITA etc.

The descriptions of some of the important manuscripts are given below :—

No. 1

ASHTANHIKA KATHA BHASHA

Author —

Size —$11\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{4}''$

Extent —14 Folios, 14 lines per page; 25 letters per line

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in big, bold, legible and elegant hand-writing; borders ruled in four lines; red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a completed work written in Hindi.

Date of the Copy —V.S. 1924

Subject —VIRT VIDHAN KATHA

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः। अथ अष्टाह्निका की कथा भाषा लिख्यते। प्रणम्य परमात्मानं जगतानंद दायक सिद्धचक्र कथां वक्ष्ये भव्यानां शुभं हेतवे।

Ends. —पद्मनंदि मुनिराज पट्टमांहि भयो ।
शुभ चंदर भट्टारक शुभ उपदेशयो ।।
भव्य कमल कौ भानु समान कथा करी ।
सिद्धि चक्रवत की जातै वसुविधि अरी ।। १ ।।
सम्यक दृष्टि शुद्ध स्वभाव जिन धर्मी में वत्सल चाव ।
कथा कराई जाल के नाम श्रावक शुभकारिणी शुभधाम ।। २ ।।
फागुण सुकल पंचमी वार, शशि उगणिसै बाइस सार ।
भाषा सिद्धचक्र की करी, नथमल पढ़ो भव्य अघहरी ।। ३ ।।
भूलि चूकि कछु लिखि यो होय, मंद ज्ञान तैं सुधो सोय ।
वहु ज्ञानी जे समझै सार, कथा संस्कृत के अनुसार ।। ४ ।।
सिद्धचक्र व्रत भवि आचरो, काती फागुण साढ न करो ।
मिनख जन्म अति दुर्लभ पाय, व्रत विन इक क्षण व्हन गमाय ।। ५ ।।

Scribal remarks :

इति श्री सिद्धचक्र व्रत कौ कथा देशभाषा वचनिका मध्य समाप्ता ।। मीति सावण वुदि १० वीसपतवार संवत् १९२४ का ।। श्री ।। श्री ।। श्री ।।

No. 2

BRAHM VILAS

Author —BHAGAVATIDAS

Size —13″ × 7¼″

Extent —164 Folios, 11 lines per page, 40 letters per line

Description —Country paper thin and greyish; Devanagari Characters in sufficiently big, legible and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work, written in Hindi.

Date of the Copy —V.S. 1754

Subject —ACHAR

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः अथ ब्रह्म विलास लिख्यते । प्रथम पुण्य पच्चीसी लिख्यते ॥

छप्पै — प्रथम प्रणमि अरिहंत वहुरिपि सिद्धनमिझै ।
आचारजू उवझाय, तास पद वंदन कीझै ।।
साधु सकल गुणवंत संत मुद्रा लखि वंदो ।
श्रावक प्रतिमा धरण चरण नमि पाप निकंदो ।।

सम्यकवंत सुभाव धरि जीव, कुगत माहि होहि फित।
तित तित त्रिकाल वंदित भविक, भावसहित सिर नाय नित॥

Ends —पुण्य पाप जग मूल पचीसी, साधु परिसह बीस ए दोय।
छयालिष निको तजिबौ, श्री जिन धर्म पचीसी होय॥
अनादि बत्तीसी समुदघात जो मूढाष्टक वरन सोय।
सम्यक औ वैराग्य पचीसी परमातम छत्तीसी जोय॥ ६॥
नाटिक नाम पचीसी सुंदर उपादान अरू निमित्त सवाद।
चौवीस जिनवर जयमाल, पढतै उपजै अति अहलाद॥
पच इन्द्रनि की परम चौपई, फुनि पचीस ईश्वर निरणादि।
कर्ता कौन अकर्ता को है, सब विधि जनित जहुउनमाद॥ ७॥
दिष्टांत पचीसी मन बत्तीसी सुनि प्राणि अपनौ मन लाय।
सुपन्न छत्तीसी जग की रचना सु आ बत्तीसी सुनत सहाय॥
जोतिक ग्रंथ कवि त्रछैच्यारिक पद परभाति हर्ष धरि गाय।
फुटकर कवि न्रपर्म पद महिमा ब्रह्म विलास समधि सब आय॥ ८॥

Scribal remarks :

अथग्रंथकरतानाम लिख्यते॥

चौपई—जबूदीप मै दछन भर्त। तामै आर्ज खड विस्तर्त।
तहां उग्रसेन पुरथांन। नगर आगरौ नाम प्रधान॥ १॥
तहां बसै जिन धर्मी लोक। पुन्यवंत बहुगुन के थोक।
वुद्धिवंत बहु चरचा करै। अर्षै भंडार धर्म को भरै॥ २॥
नरपति तहां राजै अवरंग। जाकी आग्या बहै अभंग।
ईत भीत व्यापै नहिं कोइ। यह उपगार नृपति कौ होई॥ ३॥
तहां न्यति उत्तम बहु बसैं। तामैं वोसवाल पुनि लसैं।
तिनके गोत बहुत विसतारं। नाव कहत न आवै पार॥ ४॥
सबतैं छोटौ गोत प्रसिद्ध। नाव कटारिया रिधि संग्रधि।
दशरथ साहु पुण्य के धनी। तिनके रिधि वृद्धि अतिघनि॥ ५॥
तिनके पुत्र लालजी भये। धरमवंत गुनगनानिरमये।
तिनके पुत्र भगोतिदास। जिन यह कीनौं ब्रह्मविलास॥ ६॥
जामै निज आतम की कथा। ब्रह्म विलास नाम है यथा।
बुद्धिवंत हसियो मति कोइ अल्पमती भाषा कवि होय॥ ७॥
भूल चूक निज नैंन निहारि। शुद्ध कीजियो अर्थ विचारि।
संवत सत्रहसै पंचावन। रितु वशतं वैसाख सुहावन॥ ८॥
सुकल पक्ष त्रितिया रविवार। संघ चतुर विधि कौ जैकार।
पढत सुनत सब को कल्यान। प्रगट होय निज आतमग्यान॥ ९॥

अतीत अनागत अरु व्रतमान । वंदन करी देव भगवान ।
भयानाम भगोतीदास । प्रगट होऊ तिहि ब्रह्म विलास ॥ १० ॥
वहुत बात कहियै कहायनी । यह जीव त्रिभूवन को धनी ॥ ११ ॥
प्रगट होय जब केवल ग्यान । शुद्ध सरूप वहै भगवान ॥ १२ ॥
इति श्री ब्रह्म विलास सवैया भगोतीदास कृत सम्पूर्णं ॥ श्रीरस्तु । कल्याणमस्तु
संवत् १७८२ का सावण सुदि १०, शनिवार लिखतं महात्मा फकीरदास लवांणिमध्ये ॥

No. 3

CHARCHA SAMADHAN

Author

Size —$9\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —79 Folios; 11 lines per page, 48 to 50 letters per line

Description —Country paper, thih and some what greyish; Devanagari characters in bold legible and good-writing; the condition of the manuscript is satiifactory; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the

Copy —V.S. 1879

Subject —SHRAVAKACHAR

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः । अथ चरचा समाधान लिखतं ॥

दोहा—जयो वीर जिन चन्द्रमा, उदै अपुरब जास
कलियुग काल पाप में कीनो तिमिर विनास
वंदौ वानी भगवती । बिमल जो व्हजगमाहि
भरम ताप जासौं मिटै । भवि सरोज विगसांहि ।
गोतम गुरु के पद कमल हृदय सरोवर आन
नमों नमों निति भावसो करि अष्टांग विधान ॥ ३ ॥

Ends चौपई – जैन धरम कुल है जगमांहि ।
विनिसेयें सिवदायक नांहि ।
समझि सोचि उर देखो भलै ।
कोढि धरै धान नही फलै ॥ १५ ॥ अथ अवसां नमगल दोहा –
देव राज पूजत चरन असरण सरण उदार ।
चऊ संग मंगल कर कुप्रिय कारणी कुर ॥ १६ ॥
इति श्री चरचा समाधान ग्रंथ नाम चरचा १३ संपूर्ण ॥

Scribal —जहां लग धुतारी अडगहै ता लग ससि सूर ।
जा लगिया पोथी सदा रह जो गुण भरपूर ॥ १ ॥
श्लोक—यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखतं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥
भग्न पृष्ठि कटि ग्रीवा वक्रदिष्टिरधोमुखं ।
कष्टेन लिखितं शास्त्रं यत्नेन परिपालयेत् ॥ २ ॥
जलं रक्षेत् तैलैरक्षेत् स्थिलबंधन ।
मूर्खं हस्ते न दातव्यं एवं वदंति पुस्तिका ॥ ३ ॥
इति श्री संपूर्ण । मिति फाल्गुण कृष्णपक्षतिथौ ७ सोमवारे संवत् १८७६ का लिख्यतं माहात्माराधाकृष्ण सवाई जैयपुर मध्यवासीकृष्णगढ का ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

No. 4

KRIYAKOSHA KATHA BHASHA

Author —KISHAN SINGH

Size —$11\frac{3}{4}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —116 Folios, 12 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Davanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is complete work written in Hindi.

Date of the Copy —V.S. 1795

Subject —COMMENTARY

Begins —॥ ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥ अथ त्रेपन क्रिया कथा भाषा बंध लिख्यते ॥
दोहा—समवसरण लछिमी सहत, वरधमान जिनराय ।
नमौं विवुधं वंदित चरण, भविजन कौं सुखदाय ॥ १ ॥
जाकै ग्यान परकास में लोक अनंत सभाव ।
जिम समुद्रहि गंगा यपुर, जथा नीर दरसाव ॥ २ ॥
वृषभनाथ जिन आदि दे, पारसलौं तेईस ।
मनवचकाया भाव धरि, वंदौं कर धरि सीस ॥ ३ ॥
वसु गुण समकित आदि जूत, प्रणमौं सिद्ध महंत ।
काल अनंतानंत थिति, लोक सिषरनिवसंत ॥ ४ ॥

Ends —षंडेलीवालं वसं विशालं नागरचालं देसथियं ।
रामापुर वासं देवनिवासं धर्मप्रकासं प्रगटकियं ॥

संगही कल्याणं सवगुणजाणं गोत्रपाटणी सुजसलियं ।
पूंजा जिनरायं श्रृगुरुपायं नमें सकलि जिनदानदियं ।। ४७ ।।
तसु सुत दुय रावं गुरु सुख देवं लघुरी आणंद सिंघ सुणों ।
सुखदेव सुनदंन जिन पद वंदन थांन मांन किसने सुमणों ।।
किसनें इह कीनी कथा नवीनी निज हित चीनी सुरपदकी ।
सुषदाय क्रिया भनि इह मनवचतनि सुद्धय लें दुरगति रद की ।। ४८ ।।

दोहा—मधुर राय वसंत कौं, जांनैं सकल जिहांन
तसु प्रधान सुत कौ तनुज, किसनस्यंघ मन मांन ।। ४९ ।।

अडिल्ल—षेत्र विपाकी कर्म उदै जव आइयो ।
निजपुर तजि कै सांगानेर बसाइयो ।।
तह जिन धर्म प्रसाद गमैं दिन सुष लही ।
सा धरमी जन सजन मांनदे हित गही ।। ५० ।।

दोहा—इहि विचार मत आनियौ, किया कथन विध सार ।
होइ चौपई बंधतौ, सवजन को उपगार ।। ५१ ।।
....

Scribal remarks :

सत्रहसै संवत चौरासीया सुभादौ मास वरपा रित स्वेत तिथि पून्यौ रविवार है ।
सति विषरि विधृतिनाम जोग कुंभ ससिस्यंघ की दिने समफुरत अतिसार है ।।
ढुंढाहर देस जांन वसै सांगानेर थांन जैस्यंघ सवाई महाराज नीति धार है ।
ताके राजसमैं परिपूरण की इह कथा भव्यन कै हिरदै फुलासदैन हार है ।। ६१ ।।
द्वैसै चोवन पैंतीस इकतीसा मरहटा पांचसय पांचसयवीस ठाने है ।
सातसय वाणवैसु चौपई छवीस छर्प्पै पधडीपैंतीस तेरा सोरठा बखाने है ।
अडिल्ल वहतरि नाराच आठ मीता दस कुडंलीया तीन छह तेईसा प्रमाने है ।
द्रुतविलंबित च्यारि आठ है भुजंगी तीन त्रोटक त्रीभंगी नवछंद एते आने है ।।६२।।
छंद कहे इस ग्रंथ मझारि लिए गति जे उकतंचधराई ।
दोंई हजार महिल विधाटि विच्यासी यराह प्रमान करा ही ।
जो न मिले तुक अक्षर मात तदापुनरुक्त न दोष ठराही ।
तो मुझ कौं लपि दीन प्रवीन है सौ मति मैं तुम पाय परा ही ।। ६३ ।।
ग्रंथ लिपैं इह लेपक कोइ कहे मरजादसि लोक किती है ।
छंदनि के सव अक्षर जोरळूपद्धनि अंक जु संधि तिती है ।।
ते सव वर्ण वतीस प्रमांण सिलोकनिकी गिणती जूड़ती है ।
दोय हजार परी नवसै लपि ले फूनि के सुद्ध मती है ।। ६४ ।।

छर्प्पै—मंगल श्री अरहंत सिध मंगल सिवदायक ।
आचारिज उवझाय साधु गुरु मंगल लायक ।।

मंगल जिन मुषषिरी दिव्य धुनि मय जिनवाणी ।
मंगल श्रावक नित्य सम कीती मंगल जानी ॥
मंगल जु ग्रंथ इह जानियौ वकता मुषि मंगल सदा ।
श्रोता जु सुणैं निज गुण गुणैं मंगल करि तिनकौं सदा ॥ ६५ ॥
दोहा—किसन सिंघ कवि वीनती, जिन श्रुत गुरु सौं एह ।
मंगल निज तन सुपदलषि, मुक ही मोक्ष पद देह ॥ ६६ ॥

चौपई—जब लौं धर्म जिनेश्वर सार,
जगत मांहि बरतै सुखकार ।
तबलौं विसतर ज्यौ इह ग्रंथ
भविजन सुर सिवदायक पंथ ॥ १८६७ ॥

इति श्री क्रियाकोस भाषा मूल त्रेपन क्रिया नें आदि दे अर और ग्रंथा की साषि का मूल कथन उपरैं व्रत संपूर्णं ॥ मिती दुतिय आसोज कृष्ण सप्तमीरविबासरे संवत् १७९५ पच्याणवै सवाई जैपुर मध्ये ॥ लिखतं वंसतराम पाटणी सांगा साह का ।

उनतीसै सिलोक की गिनती जांनिज्यौ ।
ग्रंथ लिषाया चाहै सुनि चाहैमांनिल्यौ ॥
या मैं फेर न सार सही तुम जानिज्यो ।
सदगुरू के परसाद जु उत्तम ठानियो ॥ १ ॥

Jobner Temple Granth Bhandar

This Bhandar is lodged in the Jain Temple of Jobner, KHEJARON-KA-RASTA, Chandpol Bazar, Jaipur. It contains 340 manuscripts in Sanskrit and Hindi. The PANCHVINSATI of Padmnandi (copied in V.S. 1578), the SABHASARA NATAKA of Raghuraj, the ANJANA RASA OF SANTI KUSAL, BEHARI SATSAI (copied in 1716 A. D.), Raghuvamsh (copied in 1623 A. D.) and RUKMANI VIVAHLO of Prithaviraj are some of the Important manuscripts of the Bhandar. The illustrated manuscript of SANGRAHANI SUTRA of the 18th century preserves significant paintings of religious and philosophical themes. They throw sufficient light on the mode of life and living in the 18th century.

The details of some of the manuscripts of the Bhandar are as :—

No. 1

ANJANARAS

Author	—SHANTIKUSHAL
Size	—10″×4½″
Extent	—12 to 27 Folios
Description	—Country paper, thin and some what grey; Devanagari characters in bold, big and good hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is an incomplete manuscript, written in Rajasthani.
Date of the Original	—Maha Sudi 2, V. S. 1667
Date of the copy	—V. S. 1676
Subject	—KATHA

रास रच्यू सती अञ्जना मह जूनी चउपई जोई रे ।
अधिक उछडं कह्य' मुझ मिथ्या दोकड़ होई रे ॥
संवत् सोलह सतह सठि माहा शुदिनी बीज बखाणु रे ।
सौवन गिरिरास मांझीउ जह सोलइ फरू जाणु रे ॥
तप गछ नायक गुण निलउ विजयसेन सूरी सरगाज हरे ।
आचारिज महिमा धणो विजदेव सूरी पद छाजई रे ॥
तात पचाइणि दी पलु जस महिमा कीरति मरिडस ।
मातप्रेम लदे डरि धरया देव कई पाटणे अवतरिइ रे ॥
विनय कुशल पंडित वरु परगारी गुणदरिउ रे ।
चरण कमल सेवा लही शान्ति कुशाल इभ रास करिइ रे ॥
अविचल कीरति अञ्जना जा रवि सस हीउई आकाश रे ।
पढ़ै गुणैइ जे सांभलई रहि लखिमी तस घर पासह रे ॥

No. 2

KRIYAKALPA TIKA

Size —13″ × 5″

Extent —91 Folios

Description —Country paper, thick, rough and greyish; Devanagari characters in bold and elegant hand–writing; borders ruled in four lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete manuscript; language of the manuscript is Sanskrit.

Date of the copy —Bhadava Vadi 5, V. S. 1539

Subject —DHARMA

Scribal remarks :

राजाधिराज मांडौगढ दूर्गे श्री सुलतान गयासुद्दीन राज्ये चन्देरी देशे महाशेरखान-व्याप्रीयमाने वेसरे ग्रामे वास्तव्य कायस्थ पदमसी तत्पूत्र श्री राधौ लिखतं ।

No. 3 Ref. No. 103

PADMNANDI PANCHVINSTIKA

Author —PADMNANDI

Size —12″ × 5½″

Extent —56 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in bold, legible and good hand–writing; borders ruled in four lines and edges in one line; the condition of the manuscript is satisfactory; the manuscript is written in Sanskrit; it is a complete work.

Date of the copy —Magh sudi 2, V. S. 1578

Subject —DHARAMA

Scribal remarks :

संवत् १५७८ माघ सुदी २ बुधे श्रीमूलसंघे सरस्वती गच्छे बलात्कारगणे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनदि देवास्ततपट्टे भट्टारक श्री सकलकीर्ति देवास्ततपट्टे भट्टारक श्री भूवनकीर्ति देवास्तत्मातृ आचार्य श्री ज्ञानकीर्ति देवास्तत् शिष्य आचार्य श्री रत्नकीर्ति देवास्तच्छिष्य आचार्य श्री यशःकीर्ति उपदेशात् हूवंड़ ज्ञातीय बागड़देशे सागवाड़ शुभस्थाने श्री आदिनाथ चैताल्ये हुवंड़ ज्ञातीय गांधी श्री पोपट भार्या धर्मादेस्तयोः सुत गांधीरामा भार्या रामादे सुत डूंगर भार्या दाडिमदे ताभ्यां स्वज्ञानवर्णी कर्मक्षयार्थ लिखाप्य इयं पंचविंशतिका दत्ता ।

No. 4 Ref. 105

PARYUSHN KALPA

Size —11½″ × 4″

Extent —100 Folios

Description —Country paper, thin, smooth and grey; Devanagari characters in bold, big, legible and very good hand–writing; borders ruled in four lines; red chalk used; Folios Nos. 93, 95 to 99 are missing; condition of the manuscript is satisfactory; the manuscript is written in Sanskrit; the work is incomplete.

Date of the
copy —V. S. 1696
Subject —CHARIT

Scribal remarks :

संवत् १६६६ वर्षे मूलताण मध्ये सुश्रावक सोनू तत् वधू हरसी तत् सूता सुलखणी मेलूपु घटाग्रहे वधु तेन एवां प्रति पं० श्री राजकीर्ति गणिनां विहरेऽर्पिता स्वपुन्याय ।

No. 5

SINHASAN DWATRINSHIKA

Author —KSHEMANKARA MUNI
Size —$10'' \times 4\frac{1}{4}''$
Extent —27 Folios
Description —Country paper, thick, rough and greyish; Devanagari characters in bold, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines, edges ruled in two lines; red chalk used; the condition of the manuscript is fair; it is a complete work; the manuscript is written in Sanskrit language.

Date of the
copy —Fairly old
Subject —KATHA

Scribal remarks :

श्री विक्रमादित्य नरेश्वरस्य चरित्रमेतत कविभिर्निबद्धं ।
पुरामहाराष्ट्र परिभ्रष्टभाषा मयं महांश्चर्यकरं नराणाम् ।।
क्षेमंकरेण मुनिना वरपद्यगद्यबद्धेन मुक्तिकृत संस्कृतवंधुरेण ।
विश्वोपकार विलसत् गुणकीर्तिनयचक्रे चिरादमरपण्डित हर्ष हेतुः ।।

No. 6

VASUNANDI SHRAVAKACHAR BHASHA

Author —PANNALAL
Size —$12\frac{1}{2}'' \times 7\frac{3}{4}''$
Extent —218 Folios

Description —Country paper rough and white; Devanagari characters in big, legible and very good hand-writing; borders ruled in three lines and edges in one; condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete manuscript; language Hindi; the manuscript contains both the text and the Commentary.

Date of the original —Kartik Vadi 7, V. S. 1930

Date of the copy —Maha Vadi 7, V. S. = 1938

Subject —ACHAR SHASTRA

No. 7 Ref. No. 453

YASHODHAR CHARITA

Author —×

Size —12" × 4½"

Extent —105 Folios, 10 to 12 lines per page, 35 to 38 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in bold, big, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines; its condition is satisfactory; it is a complete manuscript.

Date of the copy —V. S. 1788

Subject —CHARITA

Scribal remarks :-

संवत् १७८८ आसोज मासे शुक्ल पक्षे दशम्यां तिथौ बुधवासरे वृन्दावत्यां नगर्यां खण्डेलवालान्वये अजमेरा गोत्रे ऐतषां मध्ये चिरंजीवि रायचन्दजी तेनेदं यशोधर चरित्रं निजज्ञानावर्णी कर्मक्षयार्थं भट्टारक श्री जगतकीर्ति तत् शिष्य पंडित लुणकरणाय घटापितं। कल्याणंभवतू। श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

Khattargachhiya Gyana Bhandar Jain Upasraya, Siviji Ram Bhawan

This Granth Bhandar is situated in the Jain Upasra in MOTI SINGH BHOMIYON–KA–RASTA, Johari Bazar, Jaipur.

The Granth Bhandar is one of the biggest Granth Bhandar of the Jaipur City. The total number of the Manuscripts collected in the Granth Bhandar is more than 4500, out of which four thousands are independent manuscripts and remaining five hundred are GUTKAS. All the manuscripts are written on paper. Some of the manuscripts are quite old, belonging to the 14th century.

Appreciable attention has been given to the preservation of the manuscript. Every manuscript after its being kept between the two wooden plates bounded by a string and then about a hundred or more of them have been rapped in the VESTAS. Such VESTAS have been placed in big thick wooden boxes.

Manuscripts are mainly in five languages i.e. Sanskrit, Prakrit, Apabhramsa, Hindi and Rajasthani.

Manuscripts of various subjects have been collected in this Granth Bhandar such as AGAM SIDHANTA, PURANA, KATHA, CHARITA, PUJA, STOTRA, VIDHAN, KAVYA, DHARAMA, AYURVEDA, JYOTISA, MATHEMATICS, SANGEETA, RASA, ALANKAR etc.

Some of the important manuscripts are as follows :—

No. 1

GIRINAR TIRATH MAHIMA PRABANDH

Size —$9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —9 Folios; 13 lines per page; 46 letters per line.

Description —Country paper thick and grey, Devanagari characters in bold, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines, the condition of the manuscript is good; it is a complete work.

Date of the original —V. S. 1670

Subject —MAHIMA

Begins —श्री गुरुभ्यो नमः ॥अस्तु॥

सयलवासव २ वसइपयमुलि नमिसु निरंतरभक्तिभरसंति करण चउवीस जिणवर ।

Ends —इति श्री गिरनार तीरथोद्धार महिमा प्रबंध सम्पूर्णः । संवत् १६७० वर्षे फागुण सुदि ७ रविवासरे श्री रंतवत भता धर्मध्यानक्षप्तं ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥ श्री ॥

No. 2 Ref. No. 16/29

PANNAVANSUTTA

Author —SYAMACHARYA

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —234 Folios, 13 lines per page and 42 Letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish in colour; Devanagari characters in bold, big, Uniform, legible and beautiful hand-writing; borders ruled in four lines; edges of first and last folio slightly damaged; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work written in PRAKRIT

Date of the Copy —V. S. 1663

Subject —DARSAN

Begins —श्री वीतरागाय नमः ॥ नमो अरिहंताणं । णमो सिद्धाणं । णमो आयरियाणं । णमो उवज्झायाणं । णमो लोए सव्व साहूणं ।
निच्छिण्णसव्वदुक्खा जाति जरामरणवंधणविमुक्का
सासयमव्वावाह चिट्ठंति सुही सु हं पत्ता ॥छः॥

Ends —इति श्री पण्णवणाए भगवईए समुग्घायपदं छतीसइमं सम्मत्तं ॥छा॥ प्रत्यक्षरगणनया अनुष्टुप छदंसा मानमिदं ग्रन्थाग्रं ७७८४ ॥ श्री पन्नवणा उपांग सूत्र समाप्तं ॥

Scribal remarks :

संवत् १६६३ चैत्र वदि ४ दिने लषितं । छ ॥ छ ॥ छ ॥ श्र ॥ छ ॥

No. 3 Ref. No. 7/33

UPASAGDASHANG SUTAA

Author —SUDHARMA SWAMI

Size —10" × $4\frac{3}{4}$"

Extent —24 Folios, 13 lines per page, 38 letters per line.

Description — Country paper thin and greyish; Devanagari characters in a big legible and good hand-writing; borders ruled in three lines; edges of the first two folios slightly damaged; the condition of the manuscript is on the whole satisfactory; it is a complete work written in Prakrit.

Date of the Copy —V. S. 1862

Subject —JAINA PHILOSOPHY

Begins — ॐ नमः श्री सर्वज्ञाय नमः ॥ तेण कालेण तेण समएणं चंपानामनयरी होत्था······· ॥

Ends —एवं खलु जंबूसेमणेणं जावसंपत्तेणं सत्तमस्स अंगस्स उवासगदसाणं दसमस्स अध्भयणस्सय अथमट्ठे पणत्ते ॥व॥ उवाफगसाउसम्मताउं ॥ उवासगदसाणं सत्तमस्सरगोसुयरकं छोदस अक्षयणां एक्कसरणं दसुचेवादिवसेसु उद्दिसंति तेउसुयरकं धोसमुद्धिसति अणुणाविभदि दोसु दिवसे सुअंगं तहेव ॥१०॥छा॥ ग्रन्थाग्रं ८१२ छ ॥·········इति श्री उपासगदसागं सूत्रं । सं० १८६२ का छ ॥ छ ॥ छा॥

No. 4 Ref. No. 45/415

VIKRAMADITYA CHARITA

Author —SUBHASHEEL SURI

Size —$10\frac{1}{4}$" × $4\frac{1}{4}$"

Extent —149 Folios, 16 lines per page, 52 letters per line.

Description——Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in small, bold, legible and beautiful hand-writing; borders ruled in four lines; the condition of the manuscript is good and it is a complete work,

Date of the Copy —V. S. 1556

Subject —CHARITA

Begins —परमगुरु प्रभू श्री सूरसुंदर सूरिगुरुभ्यो नमः ॥ यस्याग्रे गुनुलाधृतृ प्रद्योतः पुष्पदंतयोः ।

Ends —निधान निधि सिद्धि दुवत्सरोत विक्रमकेतः शुभशील यतिश्चके । श्वरि त्रं विक्रमोइसगोः ॥९७॥ इति श्री तपागच्छनायक श्री सोमसुंदर सूरि पट्टालंकेरण श्री सुरसुंदर सूरि श्री जयचंद सूरि शिष्य पंडित शुभशीलरचित श्री विक्रमादित्य चरित्रे चन्वुश्चमरहारिवस्मंन विक्रम चरित्रे राज्यो पंच शतयात्रा करण स्वर्ग गमनोनाममहादशः ॥ इति समाप्तः । ग्रन्थाग्रं ६९१२ छः ।

Scribal remarks :

—श्री मुनि सुंदरसूरि शिवनेयः शुभशीलकः चकार विक्रमादित्य चरित्रं संदधीरपि ॥१२॥ प्रासादं विबुधेः कृत्वामामापरि निरंतरं । यत्नेन शोधना योऽयं ग्रंथः कुटापसारतः ॥१३॥ छः ॥ शुभंभवतु । ग्रंथाग्रं ६९१२ ॥ छ ॥ संवत् १५५६ वर्षे कातिक वुदि ४ सोमे लषितः समाप्तः ॥ छः ॥ श्री ॥ " ; ' ॥ छ ॥

Laskara Jain Temple Granth Bhandar

This Granth Bhandar is lodged in the Digambar Jaina Temple Laskara in the BORDI-KA-RASTA, Kishan Pole Bazar, CHOKARI MODI KHANA, Jaipur.

The total number of manuscripts in this Bhandar is 828. This number includes the number of GUTKAS.

The manuscripts of the Bhandar deal with the variety of subjects like Purana, Puja, Katha, Charita, Kavya, Grammer, Jyotisa etc. in Sanskrit, Hindi, Prakrit and Rajasthani.

The condition of the Granth Bhandar is satisfactory. All the manuscripts have been arranged in serial number. Some of the important manuscripts are :—

No. 1

BHOJ CHARIT

Author —BHAWANIDAS VYAS

Size —$10''\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —35 Folios

Description —Country paper, thin, smooth and white; Devanagari characters in big, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines in black ink; red chalk and yellow pigment used; it is in a good condition; the work is complete and written in Hindi.

Date of the Copy —V.S. 1825

Subject —KAVYA

Scribal remarks :

गढ जोधाण सतोल धाम आई विलाड़े ।
पीर पाठकल्याण सुजस गुरु गीत गवाड़े ॥
भोज चरित तिण सु कह्यो कवियण सुखपावे ।
व्यास भवानीदास कवित्त कर बात सुणावे ॥

सुणी प्रवन्व चारण प्रते भोजराज वीन कह्यो ।
कल्याणदास भूपाल को धर्म ध्वजावरी कह्यो ॥

इति श्री भोजराज चरित्रं संपूर्णम् । संवत् १८२५ वर्षेमिति कातिग वुदि ४ दिने चावीढारे लिखितं । पंचायक विजेयण श्रीमन्नागपुरे श्री पार्श्वनाथ प्रसादात् ।

No. 2 Ref. No. 24

CHOBISTHANA CHARCHA

Author —ACHARYA NEMICHANDRA

Size —$10'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —52 Folios

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in big, legible and elegant hand-writing; borders and edges ruled in two lines; red chalk and yellow pigment used; the condition of the manuscript is satisfactory and it is a complete work written in Sanskrit.

Date of the Copy —Phalguna Sudi 12, V.S. 1784

Subject —SIDHANTA

Scribal remarks :

संवत्सरे १७८४ फागुण-मासे शुक्लपक्षे द्वादशतिथौ रविवारे उदयपुर नगरे श्री पार्श्वनाथ चैताल्ये श्री मूलसंघे भट्टारकेन्द्र भट्टारकजी श्री १०८ श्री देवेन्द्रकीर्ति जी आचार्य श्री शुभचंन्द्र जी तत् शिष्याचार्य वर्याचार्य जी श्री १०८ क्षेमकीर्ति जी तच्छिष्य पांडे गोर्द्ध–नाख्यस्तेनेदं पुस्तकं लिखितं ।

No. 3 Ref. No. 202

GITAVITARAG

Author —PANDITACHARYA ABAINAVACHARYAKIRTI

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$

Extent —26 Folios

Description —Country paper rough and greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in

four lines; red chalk used; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work written in Sanskrit.

Date of the
Copy —V.S. 1889
Subject —STOTRA

No. 4 Ref. No. 247

KATANTRAVIBHRAM SUTRAVCHURI

Author — CHARITTRA SINGH
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$
Extent —13 Folios
Description —Country paper, thick and greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; yellow pigment used; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work written in Sanskrit.

Date of the
Subject —GRAMMER
Begins —नत्वा जिनेन्द्रं स्वगुरुं च भक्त्या तत्सत्प्रसादाप्त सिद्धिशक्त्यां ।
सत्संप्रदायादवचूर्णिमेतां लिखामि सारस्वत सूत्र युक्त्यां ॥ १ ॥
प्राय: प्रयोगादुर्ज्ञेया: किलकांतंत्र विभ्रमो ।
येषु मो मुह्यते श्रेष्ठ: शाब्दिकोऽपि यथा: जड़: ॥ २ ॥
कात्रंसूत्र–विसर: खलु साम्प्रतं
यन्नाति प्रसिद्ध इह चाति खरोगरीयान् ।
स्वस्येतरस्य च सुवोधविवर्द्धनार्थी
अंस्त्वित्थं ममात्र सफलो लिखन प्रयास: ॥ ३ ॥
Ends —वाणाग्निचर्षड्डुमिते संव्वति धवलक्कपुखरे समहे
श्री खरतरगणपुष्कर सुदिवापुष्ट प्रकाराणां ॥ १ ॥
श्री जिनमाणिक्याभिद्यसूरीणां सकलसार्वभौमानां ।
पट्टे करे विजयिषु श्रीमज्जिनचद्रसूरिराजेषु ॥ २ ॥
वाचकमतिभद्रगणे: शिष्यस्तदुपास्त्यवाप्त परमार्थ: ।
चारित्रसिंह साधुर्व्यदधदवचूर्णिमिह सुगमां ॥ ३ ॥
यल्लिखितं मतिमाधादनृतं प्रश्नोत्तरैत्र किंचिदपि ।
तत्सम्यक् प्राज्ञवरै: शोध्यं स्वपरोपकाराय ॥ ४ ॥

इति कातंत्रविभ्रमावचूरिः सम्पूर्णा लिखनतः ।

आचार्य श्री रत्नभूषणास्ताच्छिष्य पंडित केशवः तेनेयं लिपि कृता आत्मापठनार्थं । शुभं भवतु । संवत् १६६६ वर्षे कार्तिक सूदी ५ तिथौ ।

— —

No. 5

PADMACHARITA TIPPANA

Author —SHRI CHAND MUNI

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 5''$

Extent —28 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in quite, legible, big, uniform, and good hand-writing; borders ruled in four lines; it is a complete work; the condition of the manuscript is satisfactory, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Chetra Sudi 2, V.S. 1511

Subject —PURANA

Scribal remarks :

संवत् १५११ वर्षे चैत्र सुदि २ श्रीमूलसंघे वलात्कार गणे सरस्वती गच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदि देवास्तत्पट्टे भट्टारक श्री शुभचन्द्र देवाः तत्पट्टे भट्टारक श्री जिनचंद्र देवा भट्टारक श्री पद्मनन्दि शिष्य मुनि मदनकीर्ति तत् शिष्य ब्रह्म नरसिंघ निमित्तं खण्डेलवालान्वये नायके गौत्रे साह उधरतस्य भार्या उदय श्री तयो पुत्र माल्हा सौढा डालु इदं शास्त्रं कर्मक्षय निमित्तं ।

— —

No. 6   Ref. No. 794

SHRAINIK CHOPAI

Author —DUNGA VAIDA

Size —$9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —14 Folios

Description —Country paper, thick and grey; Devanagari characters in bold, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work written in Hindi verse.

Date of the
Original —V.S. 1699
Date of the
Copy —V.S. 1826
Subject —KATHA
Begins —अथ श्रेणिक चौपई लिखते—
आदिनाथ वंदी जगदीस । जाहि चरित थे होई जगीस ।
दूजा वंदौ गुर निरगंथ । भूला भव्य दिखावण पंथ ॥ १ ॥
तीजा साधू सवै का पाई । चौथा सरस्वती करो सहाय ।
जेही सैया थे सब वुधि होय । करौ चौपई मन सुधि जोई ॥ २ ॥
माता हमने करो सहाई । अख्यर हीण सवारो आई ।
श्रेणिक चरित वात में लही । जैसी जाणी चौपई कही ॥ ३ ॥
राजा सही चेलना जाणि । धर्म जैनि सेवैं मनि आणि ।
राजा धर्म चलावे बोध । जैन धर्म को काटै खोध ॥ ४ ॥
Ends —भेद भलो जाणो इकसार । जे सुणिसी ते उतरै पार ।
हीन पद अक्षर जो होय । जको सवारो गुणियर लोय ॥ २८९ ॥
में म्हारी वुद्ध सारू कही । गुणियर लोग सवारो सही ।
जे ता तणो कहै निरताय । सूणता सगला पातिग जाइं ॥ २९० ॥
लिखिवा चाल्यौ सुख नित लहौ, जै साधा का गुण यो कहौ ।
या मै भोलो कोइ नहीं, डूगँ वैद चौपई कहौ ॥ २९१ ॥
वास भलो मालपुरो जाणि । टोंक मही सा कियो बखाण ।
जठै बसै महाजन लोग । पान फूल का कीजे जोग ॥ २९२ ॥
पौणि छतीसौं लीला करै । दूख थे पेट न कोइ भरै ।
राहस्यंध जी राजा वखाणि । चौर चवाहन राखै आणि ॥ २९३ ॥
जीव दया को अधिक सुभाव । सबै भलाई साधै डाव ।
पतिसाहा वंदि दीन्ही छोडि । वुरी कही भवि सुणि वहोडि ॥ २९४ ॥
धनि हिदंवाणों राज बखाणि । जह मैं सीसोधा सो जाणि ।
जीव दया को वीचारि । रैति तणों राखै आधार ॥ २९५ ॥
कीरति कहौ कहा लगि जाणि । जीव दया सहु पालै आणि ।
इह विधि सगला करै जगीस । राजा जीज्यौ सौ अरू बीस ॥ २९६ ॥
एता वरस मै भौलो नही । वेटा पोता फल ज्यो सही ।
दुखिया का दुख टाले आय । परमेश्वर जी करै सहाय ॥ २९७ ॥
इ पूण्य तणौ कोइ नही पार । वैदि खलास करै ते सार ।
बाकी वुरी कहै नर कोई । जन्म आपणौ चालै खोई ॥ २९८ ॥

संवत् सौलह सै प्रमाण। उपर सही इतासौं जाण।
निन्याणवै कह्या निरदोष। जीव सवै पावै पोष ॥ २९९ ॥
भाद्रव सुदि तेरस सनिवार। कड़ा तीन सै पढ़ अधिकाय।
इ सुणता सुख पासी देह। आप समाही करै सनेह ॥ ३०० ॥
इति श्री श्रेणिक चौपई संपूरण मीती कातिक सुदि १३ सनीसरवार कर्के सं० १८२६ काडी ग्रामे लीखतं बखतसागर वाचै जहनै निम्सकार नमोस्तं वांच ज्यो जी।

No. 7 Ref. No. 254

VAIDARBHI VIVAHA

Author —PEMRAJ

Size —10″ × ½4″

Extent —6 Folios

Description —Country paper, thin, and greyish; Devanagari characters in good hand-writing; borders ruled in four lines; the condition of the manuscript is not satisfactory; it is complete work written in Rajasthani Verse.

Subject —KATHA

Begins —जिण धरम माही दीपता करो धरम सुरंग
सो राधा राजा राणेइ ढाल भवहु रंग ॥ १ ॥
रंगचिणरत्य न भावसी किवता करो विचार।
पढता सवि सुख संपजै हूरस भान हारई भाव ॥
मुख मामणे हो रंग महल मैं निस भार पोढी सेज जी।
दोघ अंनता उफण्या जाणेनदार विछोराछ मेह जी ॥

Ends —कवनाथ सुजाण छै वैदरभी वेस्वार।
सुख अंनता भोगिया हुवा अणगार ॥
दान देई चारित लीयौ, होवा तो जय जयकार।
पेमराज गुरु इम भणी, मुकत गया तत्काल ॥
भणै गुणै जै सांभली वैदरभी तणो विवाह।
भएण तास वे सुख संपजे पहुत्या मुकत मंझार ॥
इति वैदरभी विवाह संपूर्ण।

Maruji Jain Temple Granth Bhandar

The granth Bhandar is situated in the Jaina Temple of Maruji in the MARU-JI-KA-CHOK, MOTISINGH BHOMIYO-KA-RASTA, Johari Bazar, Jaipur.

The total number of manuscripts in this Granth Bhandar is 275. The manuscripts in the Granth Bhandar deals with a variety of subjects like Purana, Charita, Kavya, Grammer and various aspects of Jaina religion. The languages used are Prakrit Sanskrit, and Hindi. The works on the Puja and Stotra form a substantial part of the collection.

No. 1

CHATURVINSATI PUJA

Author —DHARMA CHAND
Copist —RAMCHANDRA
Size —14″ × 8″
Extent —51 Folios; 12 to 13 lines per page; 52 to 55 letters per line.
Description —Country paper, thick and greyish; Devanagari characters in good hand-writing; borders ruled in three lines in red ink; redchalk used; the condition of the Ms on the whole good; it is a complete work, written in Hindi.
Date of the Copy —Asada Sudi 2, V. S. 1941
Subject —PUJA
Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।
अथ चतुर्विंशति पूजा लिख्यते ।
वंदो पांचो परमगुरु सुरगुरू वंदत जाश ।
विघ्न हरन मंगल करन, पूरण परम प्रकाश ॥१॥
Ends —ऋषभदेव कों आदि अन्त श्री वर्द्धमान जिनवर सुखकार ।
तिनके चरण कमलको पूजे जो प्राणी गुणमाल उचार ॥
ताके पुत्र मित्र धन जोवन सुख समाज गुण मिले अपार ।
पद भोग्य चक्री ह्वै अनुकमल हैं मोक्ष पद सार ॥
इति आशिवादः ।

Scribal remarks :

इति श्री वर्तमान चौवीस तीर्थंकर पूजा जयमाल पंचकल्याणक पूजा वृदांवन कीर्ति सम्पूर्ण । अथ कविनाम तथा शैलीनाम जनना तथा नग्रनाम तथा सहाइ नाम ।।महरन छः ।।

काशीजी में काशीनाथ हू जी, अनंतराम मूलचंद आदत सू राम जानियो ।
सज्जन अनेक तहां धर्मचंदजी को नन्दवृदावन अग्रवाल गोल गोती वानियो ।।
तनि रचि या पाठ यमन्तलाल कों सहाय बालवुद्धि अनुसार सुनो सर वानियो ।
तामें भूलचूक होय तथा शोध शुद्ध करो, जो मोहि अल्पज्ञ वनिछि मांडा आनियो ।।

इति सम्पूर्ण । लिखतं रामचन्द वामण वासी नायता का हाल सवाई जयपुर का संवत् १९४१ मी० आसाढ सूदी २ ।

No. 2 Ref. No. 77

CHATURVINSATI PUJA

Author —VRANDAVAN KIRTI
Size —10″ × 6¾″
Extent —80 Folios, 11 lines per page; 28 to 30 letters per line.
Description —Country paper, rough and grey; Devanagari Characters in big, legible, bold and good hand-writing; borders ruled in two lines; the condition of the manuscript on the whole is satisfactory; it is a complete work, written in Hindi.
Date of the Copy —V. S. 1922
Subject —PUJA
Begins —श्री महागणाधिप नमः । सिद्धि भाः अथ चतुर्विंशतीर्थंकर ।
पूजा विद्धावनकृत लिखते । अथ नमस्कार ।।
वंदो पांचो परम गुरु, सुरु गुरु वंदत जाश ।
विघ्न हरन मंगल करन पूरन परम प्रकाश ।।१।।

Scribal remarks :

इति पाठ चतुर्विंशति जिनसंपूरणं ।। लिखतं चुनिलाल भावसा श्रावक खण्डेलवाल वासी वसवा का हाल जैन नगर वास सोगाण्या का मोहल्ला में संवत् १९२२ वैसाख सुदि १५ म लिखि ।।

No. 3 Ref. No. 77

ROHINI VRAT MANDAL VIDHAN

Author —BRAHMSEN

Size —10″ × 6¾″

Extent —17 Folios, 11 lines per page, 28 to 30 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines; its condition is very good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —VRITA VIDHAN

Begins —ॐ नमो सिद्धेभ्यः ।। रोहिणी नक्षत्र नामांकित व्रत मण्डल विधान लिख्यते प्रथम मंगल वाचक काव्यं । विगतराज जिना, जगदीश्वरं । परमदेव निकाय निषेविताः ।

Ends —विमल कमल बोध धराजिनेः सुमति सन्मानि योजन सेवितः । परम मंगलदान समुल को भवतु मे सततं सुखसागरः ।।

Scribal remarks :

इति श्री मण्डलाचार्य केशवेन तथा ब्रह्मसेन विरचितं रोहिणी व्रतोद्यापनं ।।सम्पूर्ण ।।

No. 4 Ref. No. 84

SARASWATI PRAKRIYA PRATHAMAVRATI

Author —PARAMAHANSA PARIVRAJAK

Size —12″ × 5″

Extent —79 Folios, 8 lines per page, 35 letters per line.

Description —Country paper, thick and greyish; Devanagari characters in clear and good hand-writing; borders ruled in three lines; red chalk and yellow pigment used; its condition on the whole is good; it is a complete work written in Sanskrit.

Date of the Copy —Kartika Vadi 11, V. S. 1852

Subject —GRAMMER

Begins — श्री गणेशसाय नमः ॥ प्रणम्य परमात्मानम् बालधी वृद्धि सिद्धये सारस्वती ऋजू कुर्वे प्रक्रिया नाति विस्तराम ॥

Ends —या संख्या एषां ते सति का संख्या येषां ते सकाति ॥१॥
लोकाश्रयष्य सिद्धिः ।

Scribal remarks :

इति श्री परमहंस परिव्राजकाचार्य अनुभुत स्वराचार्य विरचितायां सारस्वती प्रक्रियायां प्रथमावृतिः सम्पूर्णः ॥ लिपी की लिखाई कंवरलाल जी नेतत्पूत्र सूर्यमल जी साह का मीति कार्तिक बुदी ११ सं० १८५२ का ।

No. 5 Ref. No, 34

SAMAYASAR VRATTI

Author —BHATTARAK JINCHANDRACHARYA SURI

Size —10″ × 6″

Extent —121 Folios; 12 lines per page; 32 to 35 letters per line.

Description — Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; the manuscript contains both the text and commentary; it is in a satisfactory condition; it is a complete work, written in Prakrit and Sanskrit.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —THE TEXT ALONGWITH THE COMMENTARY IN SANSKRIT

Begins —ॐ नमों कांताय ॥
श्री सर्व्वज्ञं जिनं नत्वा सर्व्वं सत्वहितावहं ।
पदार्थ दीपिकां सारां टीकां कुर्व्वसु कौमलाम् ॥१॥
नमः समयसाराय स्वानुभूत्या चकाशते ।
चित्तस्वभावाय सर्वभावान्तर छिद्रं ॥२॥

Ends —अमृतचंद्र सूरेः किंचित्कर्त्तव्यनास्ति । अमृतचंद्रसूरिः ग्रंथ कतृनामतस्य अमृतचंद्रस्य किंचित्किमपि नाटकसमयसारस्य कर्त्तव्यं नास्ति । ग्रंथकर्त्तानाम्-तस्य अमृतचंद्रनामाचार्यास्ति । तथापि महातंसार विरक्तायें ग्रंथकरणाभि-मानंनकुर्वन्ति कीदृशस्यसमयस्य अमृतचंद्रसूरेः । स्वरूप गुप्तस्य द्वादशागं

सूत्रं अनादि निधनं तस्य कोपि कर्त्ता न इति ज्ञात्वा ग्रन्थस्य कतृत्वं न मानितं। समयस्य इयं व्याख्या शब्दैः ।। स्वशक्तितासमयस्य शुद्धजीवस्य इयं व्याख्या कृता ।। कैः शब्दैः ।। वचनात्मकैः शब्दराशिभिः ।। कीदृशैः शब्दैः ।। स्वशक्ति संसूचित प्रकाशितं च वस्तु जीवादि पदार्थाः तस्य तत्त्वं द्रव्यगुणपर्यायं सुपं वा उत्पाद व्यय ध्रौव्यरूपं वा हेयोपादेयरूपं वस्तु निश्चयो यैस्तेतैः ।।३३।। इति श्री स्याद्वाद् चूलिका सम्पूर्णः ।। इति श्री अमृतचंद्राचार्य विरचितं समयसार नाटकं सम्पूर्णं ।।

अथवरचष्टयुक्त सप्तेंन्द्रयुते वर्षे मनोहरे ।
शुक्ले भाद्रपद मासे चतुर्दश्यां शुभेतिथौ ।।१।।
इसरदेति सद्ग्रामेटीकेयं पूर्णतामिता ।।
भट्टारकः जगतकीर्तेः पट्टे देवेन्द्रकीर्तिना ।।२।।
दुः कर्म हानये शिष्य मनोहरा गिरां कृता ।
टीकासमयसारस्य सुगमातत्वबोधिनी ।।३।।
बुद्धिमद्भिर्बुधैः हास्यंकर्त्तव्यं नो विवेकिभिः ।
शोधनीयं प्रयत्नेन यतो विस्तारं तां वज्रेत् ।।४।।
वृद्धैः सं पाठ्यमानं च वाच्यमानं शुभं सदा ।
शास्त्रमेतशुभंकारि चिरं सांतिधतामुवि ।।५।।
पूज्यदेवेन्द्रकीर्तिः सं शिष्येण स्वांतहारिणा ।।
नाम्नेयं लिखिता टीका स्वहस्तेन स्वबुद्धये ।।६।।

संवत्सरे वसुनाग मुनी द्रमिते १७८८ भाद्रपदमासे शुक्लपक्ष-चतुर्दशीतिथौ ईसरदा ननगरे। श्री अजितसिंह राज्ये प्रवर्तमांने श्री चन्द्रप्रभचैताल्ये श्री मूलसंघेन ग्राम्नाये वलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये अंबावत्यां भट्टारक जी श्री सुरेन्द्रकीर्तिस्तत्पट्टे भट्टारक जी श्री जगतकीर्ति जी तत्पट्टे सुगम्भीर्य- क्षमागुणसहीतः भट्टारक शिरोमणि श्रीमत् देवेन्द्रकीर्तिस्तेनेयं समयसार टीका स्वशिष्य मनोहर ।

....

....

....

Scribal remarks :

मूलत्राण नगरे लिखिता समयसार वृत्ति श्रीरस्तलेखक पावकयोः । श्री ।। श्री ।।

Pandya Lunkaran Jain Temple Granth Bhandar

This Granth Bhandar is situated in Jaina Temple of Pandya Lunkaran in THAKUR PACHEWAR JI KA RASTA, Chaukari Ram Chandra ji, Jaipur.

The total number of manuscripts and GUTKAS in the Bhandar is 807 and 225 respectively. Manuscripts are mainly in three languages i.e. Sanskrit, Hindi and Prakrit. All the manuscripts are written on paper and there is no palm leaf manuscript in the collection.

The manuscript of PARMATMA PRAKASH is the earliest one. This was copied in Vikram Samvat 1407. The latest manuscript is NAMOKARA KATHA which was written in V. S. 1955. There are so many manuscripts in the collection which are illustrated. One of them the manuscript of YASODHAR CHARITA of Sakal Kirti which is profusely illustrated. The manuscript has 35 coloured pictures fully based on the story text. Except this all the manuscript which have coloured illustrations are related to the mantra shastra. The coloured pictures of Jwala Malini, Bhariava, Padmavati, Ganeshji and Dharnendra are very attractive.

The main subjects on which the manuscripts are available are both to religions and secular subjects. But main are Jyotisa, Ayurveda aud Mantra Sastra. Manuscripts of Mahav-Nidhan, Yoga Chintamani, Vaidya-Mahotsava, Bhairava Padamavati Kalpa, Vidyanuvadh are also there.

The Granth Bhandar is completely systematic. One manuscript has been kept in one vesthana and the Granths has been placed in serial number. The catalogue of this Bhandar has been already published by "Digambar Jain Atisaya Ksetra Shri Mahavir Ji".

The deatails of some of the Manuscripts of the Bhandar are as :--

No. 1 Ref. No. 123

ANANTA JIN VRITA PUJA

Author —BHATTARAKA GUNA CHANDRA

Size —10″ × 6¾″

Extent —59 Folios, 11 lines per page, 28 to 30 letters per line.

Description — Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible, bold and good hand-writing; borders ruled in two lines in red in· ; condition on the whole good; it is a complete work written, in Sanskrit.

Date of the Copy — V. S. 1633

Subject —PUJA

Begins —श्री सर्वज्ञं नमस्कृत्य सिद्धं साधूं स्त्रिधा पुनः ।
अनन्तव्रत मुखस्य पूजां कुर्वे यथाक्रमम् ॥ १ ॥

Ends —इत्यनंतविधेः पूजां व्यरचद् गुणचन्द्रकः ।
श्लोकः सप्तशती पंचसप्तत्यूना यतीश्वरः ॥ १ ॥
संवत् षोडषत्रिशत्रैष्यफलके पक्षे अवदाते तिथौ
पक्षत्यां गुरूवासरे पुरूजिनेट् श्री शाकमार्ग पुरे ।
श्रीमद्हुम्वडवंश पद्म सविता हर्षाख्यदूर्गो वणिक्
सोयं कारितवाननंत जिनसत्पूजां वरे वाग्वरे ॥ २ ॥
श्रीमूलसंघेघविद्याति नोहि प्रद्योतमानेऽन्यमतानि नेशुः ।
सारस्वतो गच्छ इहैव नंद्यात् श्री मद्बलात्कारगण भियुक्तं ॥ ३ ॥
श्रीरत्नकीर्ति भगवज्जगतां वरेण्यश्चारित्ररत्ननिवहस्य बभार भारम् ।
तद्दीक्षितो यतिवरो यशकीर्तिकीर्तिश्चारित्ररंजितजनोद्वाहिता सुकीर्तिः ॥ ४ ॥
तन्छिष्यो गुणचन्द्रसरिरभवच्चारित्र चेतोहर—
स्तेनेदं वरपूजनं जिनवरानन्तस्य युक्त्याऽरचि ।
येऽत्र ज्ञानविकारिणो यतिवरास्तैं शोध्यमेतद्ध्रुवं
नंद्यादारविचंद्रमक्षयतरं संघस्य मांगल्यकृत ॥ ५ ॥

इत्याचार्यगुण चन्द्रविरचिता श्री अनन्तनाथ जिनपुजा उद्यापन-सहिता समाप्ता ।

No 2

JAMBHU SWAMI CHARITRA

Author —BRAHM JINDAS

Size —$4\frac{1}{4}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —118 Folios.

Description —Country paper very thin and greyish, Devanagari characters in big, bold, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines in black ink, condition of the manuscript on the whole is very good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Fairly Old

Subject —CHARITRA

Begins —श्री वर्द्धमानतीर्थेशं वंदे मुक्तिवधूवरम् ।
कारुण्यजलधिं देव देवाधिप–नमस्कृतम ।। १ ।।

Ends —जयति सकल कीर्तिः पटपंकेजभानु–
जगति भूवनकीर्तिविश्व विख्यातकीर्तिः ।
बहुयति जन युक्तः सर्वसावद्यमुतः
कुसुमशर विजेता भव्यसन्मार्गनेता ।। २५ ।।
विबुधजननिषेव्यः सत्कृतानेककाव्यः
परमगुण निवासः सद्व्रतालीविलासः ।
विजितकरणमारः प्राप्त संसारपारः
सभवतु गतदोषः शर्मणे व संतोषः ।। २६ ।।
षष्टाष्टमादेष्तपसो विधाता, क्षमामिधः श्रीनिलयं चरित्र्याम् ।
जीयाज्जितानेकपरीषहारिः, संबोधयन् भव्यगणं चिरं सः ।। २७ ।।
भ्रातास्ति तस्य प्रथितः पृथिव्यां, सद्ब्रह्मचारी जिनदास नामा ।
तेनेति तेन चरितं पवित्रं जंब्वादि नाम्नो मुनिसत्तमस्य ।। २८ ।।
देशे विदेशे सततं विहारं, वितन्वता येन कृत सुलोकाः ।
विशुद्ध सर्वज्ञः मत प्रवीणाः, परोपकारव्रत तत्परेण ।। २९ ।।
स ब्रह्मचारी किल धर्मदासस्तस्यास्ति शिष्यः कविवद्धसख्यः ।
सौजन्यवल्ली जलदः कृतोयं, तद्योगतो व्याकरण प्रवीणः ।। ३० ।।
कवि महाँ देव इति प्रसिद्धस्तन्मित्रमास्ते द्विजवंश रत्नम् ।
महीतले नुनम सौकृतश्च साहाय्य तस्तस्य सुधर्महेतोः ।। ३१ ।।
ग्रंथः कृतोऽयं जिननाथ भक्त्या गुणानुरागाच्च महामुनीनाम् ।
पूजाभिधानाद्रहितेन नित्यं महाप्रशतः परमार्थबुद्धयाः ।। ३२ ।।
....
.... निश्चितंम् ।। ३७ ।।

इति श्री जम्बूस्वामि चरि भं० सकलकीर्ति शिष्य ब्रह्मजिनदास विरचिते विधुच्चर महामुनि सर्वार्थसिद्धि गमनो नामैकादशमः सर्गः ॥ ११ ॥

No. 3

PANDAVA PURANA

Author —BHATTARAK SHUBHA CHANDRA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent — 184 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagri characters in big, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines in red ink, edges coloured red, red chalk and yellow pigment used; condition on the whole good, it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —V.S. 1608

Subject —PURANA

Begins —सिद्धं सिद्धार्थसर्वस्वं सिद्धिदं सिद्धिसत्पदं ।
प्रमाण नय-संसिद्धं सर्वज्ञं नौमि सिद्धये ॥ १ ॥
वृषभं वृषभं भांतं वृषभांकं वृषोन्नतं ।
जगत्सृष्टि विधातारं वन्दे ब्रह्मारणामादिम् ॥ २ ॥
चन्द्राभं चन्द्रशोभाढ्यं चन्द्रार्च्यं चन्द्रसंस्तुतं ।
चन्द्रप्रभं सदाचन्द्रमीडे सच्चन्द्रलांछनं ॥ ३ ॥
शान्ति शान्तेविधातारं सुशांतं शातंकिल्विषम् ।
तन्नमामि निरस्ताऽघं मृगांकं षोडशं जिनम् ॥ ४ ॥
नेमिर्धर्मरथेनेमिः शास्तु संशितशासनः ।
जगज्जगत् त्रयीनाथो निर्जितानंगसम्मदः ॥ ५ ॥

Ends —श्रीमद्विक्रमभूपतेद्विकहते स्पष्टाष्ट संख्ये शते
रम्येऽष्टाधिकवत्सरे सुखकरे भाद्रे द्वितीयातिथौ ।
श्रीमद्वाग्वर नीवृतीदमतुले श्री शाकवाटेपुरे
श्रीमच्छ्रीपुरधाम्नि च विरचितं स्थेयात्पुराणं चिरं ॥ १८६ ॥

इति श्री पांडवपुराणे भारत नाम्नि भट्टारक श्री शुभचन्द्र प्रणीते ब्रह्म श्रीपाल

साहाय्य सापेक्षे पांडवोपसर्ग सहन-केवलोत्पत्ति-मुक्ति-सर्वार्थसिद्धिगमन-श्री नेमिनिर्वाण गमन-वर्णनं नाम पंचविशंतितमं पर्व: ॥ २५॥

No. 4

RAVIVRIT KATHA

Author —BRAHM SRUTA SAGAR
Size —$10'' \times 6\frac{3}{4}''$
Extent —17 Folios, 11 lines per page, 28 to 30 letters per line.
Description —Country paper, rough and greyish, Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines in red ink; the condition of the work is very good; it is complete work, written in Sanskrit.
Date of the Copy —Fairly Old
Subject —VRITA VIDHAN KATHA
Begins —प्रणम्य शिरसार्हन्तं सिद्धांस्त्रैलोक्य मंगलान् ।
मुनींस्तद्धर्मवाग्देव्यौ रविव्रतमहं ब्रुवे ॥ १ ॥
Ends —सरस्वतीगच्छ-सुरद्रुमावलीवलीढ भूसेचनधीघनाघनः ।
चिरं च देवेन्द्रयशा मुनिर्मम प्रकामकामाग्निशमं प्रयच्छतु ॥ ६१ ॥
भट्टारक घटामध्ये यत्प्रतापो विराजते ।
तारास्विव रवेः श्रीदो विद्यानंदीश्वरोऽस्तु मे ॥ ६२ ॥
प्रमाणलक्षणच्छंदोऽलंकारमणि मंडितः ।
पंडितस्तस्य शिष्योऽयं श्रुतरत्नाकराभिधः ॥ ६३ ॥
गुरोरनुशामधिगम्य धीधनश्चकार ससार समुद्रतारकः ।
स पार्श्वनाथ व्रत सत्कथानकं सतां नितांतं श्रुतसागरः श्रिये ॥ ६४ ॥
इति रविव्रत कथा समाप्ता ।

No. 5 Ref. No. 34

VAIDYAK SHASTRA

Author —HARI PAL
Size —$10'' \times 6''$
Extent —21 Folios, 12 lines per page, 32 to 35 letters per line.
Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold, clear and elegant hand-writing; borders

ruled in three lines in red ink; space between the sentence coloured red; each of the folio numbered; good condition; it is a complete work, written in Prakrit.

Date of the
Copy —Fairly Old.

Subject —THE TEXT ALONGWITH THE COMMENTARY IN SANSKRIT

Begins —गामिऊरण जिरणो विज्जो भवभमणोवाहि फेदरणसमत्थो ।
पुरण विज्जयं पयासमि जं भरिणयं पुव्वसूरीहि ॥ १ ॥
गाहबंधे विरयमि देहिरणं रोय रणासरणं परमं ।
हरिवालो जं वुल्लइ तं सिज्झइ गुरुपसाएरण ॥ २ ॥

Ends —हरडई वार्ति समंजलि तेरण सुरणीरेरण पक्खालिज्जा ।
लिगे वाहि पसामइ भासिज्जइ जोय सारेहिं ॥२५५ ॥
हरिवालेरण य रइयं पुव्वविज्जेहि जं ज्जि रिणदिट्ठं ।
वुहयरण तं मह खमियह हीरणहिये जं जि कव्वोय ॥ २५६ ॥

इति पराकृत वैद्यक समाप्तम ।

Parshvanath Jain Temple Granth Bhandar

This Shastra Bhandar is situated in the Jaina Temple Parshvanath in KHAWAS-JI-KA-RASTA, CHOKARI RAM CHANDRA JI, Jaipur.

The total number of the manuscripts and the GUTKAS in the Granth Bhandar is 540 and 20 respectively. The manuscripts are written in Sanskrit, Prakrit, Hindi and Apabhramsa languages.

Some notable and rare manuscripts are the PRATISTHA-KATHA of Ashadhar written on cloth in Samvat 1516, YASODHAR CHARITRA and AJITA NATH PURANA in Apabhramsa language. Some of the old manuscripts of the Bhandar are :—

S.No.	Particular	Author	Samvt.	Language
1.	Sata Pahuda	Kund Kund	1516	Prakrit
2.	Vardhman Kavya	Padam nandi	1518	Sanskrit
3.	Syadvada-mangari	Mallisena Suri	1521	"
4.	Nami Nath Chariyu	Damodar	1582	Apabhramsa
5.	Commentary on Yashodhar Charitra	Prabha Chandra	1585	Sanskrit
6.	Sagar Dharmamrit	Ashadhar	1595	do
7.	Katha Kosa	Harisenacharya	1567	do
8.	Jin Sataka Teeka	Nar Singh Bhatta	1694	do
9.	Tatvarth Ratna Prabhakar	Prabha Chandra	1933	do
10.	Ksatra Chudamani	Vadiba Singh	1505	do
11.	Dhanya Kumar Charita	Acharya Guna Bhadra	1603	do
12.	Naga Kumar Charita	Dharma Dhar	1606	do

The Granth Bhandar has arranged and preserved the manuscripts in a systematical way. The catalogue of this Granth Bhandar is prepared and published by Digambar Jain Atisaya Ksetra Shri Mahavirji.

No. 1

AMRIT DHARM RAS KAVYA

Author —GUNA CHANDRA DEVA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —3 to 69 Folios.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in bold, clear and beautiful hand-writing; borders ruled in three lines; the first two folios missing; the condition of the manuscript is not satisfactory; it is an incomplet manuscript, written in Hindi verse.

Date of the Copy —Posa Sudi 1, V.S. 1685

Subject —ACHAR SHASTRA

Ends — इति श्री गुणचन्द्र देव विरचित अमृत धर्म रास काव्य व्यावर्णनं श्रावकव्रत-निरूपणं, चतुर्विशति प्रकरण संपूर्ण ।

Scribal remarks :

पट्टे श्री कुन्दकुन्दाचार्य तत्पट्टे श्री सहस्रकीर्ति तत्पट्टे त्रिभूवनकीर्ति देवभट्टारक तत्पट्टे श्री पद्मनंदि देव भट्टारक तत्पट्टे श्री जसकीर्तिदेव तत्पट्टे श्री ललितकीर्ति देव तत्पट्टे श्री गुरुरत्नकीर्ति तत्पट्टे श्री पूज्य गुणचन्द्रदेव भट्टारक विरचितं महाग्रन्थं कर्मक्षयार्थं । लोहटसुत पंडित श्री सांवलदास पठनार्थं अन्तिसीक्ष्यसावपट्टप्रकाशन धर्म उपदेशकनार्थं । चन्द्रप्रभ चैताल्यं माघ मासे कृष्ण पक्षे पूण्यनक्षत्रे पार्थिव दिने १ शुक्रवासरे सं० १६८५ वर्षे वैरागरग्रामे चौधरी चन्द्रसेनिसहाये तत्सूत चतुर्भुज जगन्मनि परसरामु खेमराज भ्राता पंच सहायिका । शुभं भवतु ।

No. 2 Ref. No. 28

BHAKTAMAR STOTRA

Author —RAIMALLA

Size —$11'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —48 Folios.

Description —Country paper, very thin, smooth and greyish; Devanagari characters in big, bold and elegant hand-writing; borders and edges ruled in two lines; yellow pigment used; the

condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the
Copy —Phalgun Vadi 8, V.S. 1688
Subject —STOTRA
Scribal remarks :

सम्वत् १६८८ वर्षे फागुण वुदी ८ शुक्रवार नक्षत्र अनुराध व्यातिपात नाम जोगे महाराजाधिराज श्री महाराजाराव छत्रसाल जी बूंदी राज्ये इदं पुस्तकं लिखाइतं । साह श्री स्योपा तत् पुत्र सहलाल तत् पुत्र साह श्री वणराज भाई मनराज गोत्रे पट्वोड़ जाति बघेरवाल इदं पुस्तकं पुलिख्य दीयते । लिखतं जोसी नराइण ।

No. 3 Ref. No. 21

PANCHASTIKAYA TIKA

Author —KUNDAKUNDACHARYA
Size —10″ × 5¼″
Extent —49 Folios
Commentator —AMRITACHANDRA SURI
Description —Country paper, thin, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible and very good hand-writing; borders ruled in three lines and edges in one; red chalk used; several folios are worm eaten; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the
Copy —Kartik Vadi 14, V. S. 1541
Subject —PRINCIPLES
Scribal remarks :

चन्द्रपुरी वास्तव्ये खण्डेलवालान्वये सा० फहरो भार्या धमला तयोः पुत्र धानु तस्य भार्या धनसिरि ताभ्यां पुत्र सा० होलु भार्या सुनखत तस्य दामाद सा० हसराज तस्य भ्राता देवपति एवं पुस्तकं पंचास्तिकाया त्रिधं लिखायां कुलभूषणस्य कर्मक्षयार्थं दत्तं ।

No. 4

PRADYUMNACHARITA

Author — Pt. MAHASENACHARYA

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —118 Folios

Description —Country paper, very thin and greyish; Devanagari characters in big, clear and good hand–writing; borders clear and good neatly and carefully ruled in three lines, the condition of the manuscript on the whole very good, it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Jestha Vadi 4, V. S. 1595

Subject —CHARITRA

Scribal remarks :

संवत् १५९५ वर्षे ज्येष्ठ वुदी चतुर्थी दिने गुरूवासरे सिद्धियोगे मूलनक्षत्रे श्री मूलसंघे नंद्याम्नाये बलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भ० पद्मनंदि देवास्तत्पट्टे भ० श्री शुभचन्द्रदेवा तत्पट्टे भ० श्री जिनचन्द्रदेवास्तत्पट्टे भ० श्री प्रभाचन्द्रदेवा स्तच्छिष्य मण्डलाचार्य श्री धर्मचन्द्र देवास्तदाम्नाये रामसरनगरे श्री चन्द्रप्रभ चैत्यालये खण्डेलवालन्वये कांटरावालगोत्रे सा० वीरमस्तद्रभार्या हरषखू । तत्पुत्र सा० वेला तद्मार्या वील्हा तत्पुत्रौ द्वौ प्रथम साह दामा द्वितीय साह पूना । सा दामा तद्भार्या कोइल तयोः पुत्र सा० खरहथ एतेषां मध्ये जिनपूजापूरदरेण सा० चेलाख्येन इदं श्री प्रद्युम्न शास्त्र लिखाप्य ज्ञानावरणीकर्म्म-क्षयार्थं निमित्तं सत्यात्रायमं श्री धर्मचन्द्रय प्रदत्तं ।

———

No. 5 Ref. No. 44

RATNA MANJUSHIKA

Author —

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$

Extent —27 Folios

Description —Country paper, thick, rough and greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; edges in one line; condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Fairly Old

Subject — JAIN PRINCIPALS

Begins —ॐ नमः पंचपरमेष्ठिभ्यो नमो नमः ।

Ends —इति रत्नमंजूषिकायां छंदो विचित्याभाष्यतोऽष्टमध्यायः ।

No. 6

SAGAR DHARMAMRIT

Author Pt. ASHADHAR

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —69 Folios

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in big, bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; edges rulec in two lines; it is a complete work in good conndition; written in Sanskrit.

Date of the Copy —Flalguna Sudi 2, V. S. 1595

Subject —ACHAR AND DHARMA

Scribal remarks :

खण्डेलवालान्वये अजमेरागोत्रे पांडे डीडा इदं धर्मामृतनामोपाधयेन आचार्य नेमिचन्द्राय दत्तं । भ० प्रभाचन्द्र देवस्तत् शिष्य भ० धर्मचन्द्राम्नाये ।

No. 7

SHRAVAKACHAR

Author —GUNABHUSHANACHARYA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5''$

Extent —11 Folios

Description —Country paper, thick, rough and grey; Devanagari character in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is on the whole good; it is complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —Bhadawa Vadi 1, V.S. 1529

Subject —ACHAR SHASTRA

Scribal remarks :

सम्वत् १५२६ वर्षे भाद्रपद १ पक्षो श्री मूलसंघे भट्टारक श्री जिनचन्द्र ब्र० नरसिंघ खण्डेलवालान्वये सं० झालय भार्या जैश्री पुत्र हास्य लिखावदतु।

No. 8 Ref. No. 133

SAMAYASAR KALASHA

Author —AMRITCHANDRACHARYA

Size —$11\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —184 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari Characters in big, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines; edges coloured red; red chalk and yellow pigment used; the condition of the manuscript is on the whole good; it is a complete work written, in Sanskrt.

Date of the Copy —Ashoja Sudi 7, V.S. 1697

Subject —RELIGION

Scribal remarks :

सम्वत् १६९७ वर्षे आषाढ बुदि सप्तम्यां शुक्रवासरे महाराजाधिराज श्री जैसिंहजी प्रतापे अंबावती मध्ये लिखाइतं संघी मोहनदासजी पठनार्थ। लिखितं जोशी घलिराज।

No. 9

VRITA KATHA SANGRAHA

Author —

Size —$12'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —123 Folios

Description —Country paper, thick and grey; Devanagari characters in big, legible, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines, red chalk and yellow pigment used; the condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit and Apabhramsa.

Date of the Copy —Shravan Vadi 15, V.S. 1519

Subject —KATHA

Begins —जिनं प्रणम्य नेमीशं संसारार्णवतारकं ।
रुक्मिणि चरितं वक्ष्ये भव्यानां बोधकारणं ॥

Ends —इति छत्रसेन विरचिता नरदेव कारापिता रुक्मिणि विधान कथा समाप्तं ।

Scribal remarks : —

सम्वत् १५१६ वर्षे श्रावण बुदी १५ श्री मूलसंघे सरस्वतीगच्छे बलात्कारगणे भ० श्री पद्मनंदि देवा तत्पट्टे भ० श्री शुभचन्द्रदेवास्तत्पट्टे भ० श्री जिनचन्द्र देवा भट्टारक श्री पद्मनंदि शिष्य मुनि मदनकीर्ति शिष्य ब्र० नरसिंह तिमित्तं । खण्डेलवालान्वये दोसी गोत्रे संघी राजा भार्या देनु सुपुत्र छीछा भार्या गणीपुत्र कातु पदमा धर्मा आत्मकर्मक्षयार्थं इदं शास्त्रं लिखाप्य ज्ञान पात्राय दत्तं ।

No. 10

VASUNANDI SHRAVAKACHAR

Author —VASUNANDI

Size —10″ × 4¼″

Extent —22 Folios

Description —Country paper, thin, and greyish; Devanagari characters in bold, clear and elegant hand-writing; the numbered sides marked with one small circular in the centre, border ruled in two lines; it is a complete work, good condition; written in Prakrit.

Date of the Copy —Bhadava Vadi 12, V.S. 1598

Subject —SHRAVAK DHARMA

Scribal remarks :

सम्वत् १५९८ वर्षे भादवा वुदि १२ गुरु दिने पुष्प नक्षत्रे अमृतसिद्धिनाम उपयोगे श्रीपथस्थाने मूलसंघे सरस्वती गच्छे बलात्कारगणे श्रीकुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री प्रभाचन्द्र देवा तस्य शिष्या मण्डलाचार्य धर्मकीर्ति द्वितीय मण्डलाचार्य श्री धर्मचन्द्र एतेषां मध्ये मण्डलाचार्य श्री धर्मकीर्ति तत् शिष्य मुनि वीरनंदिने इदं शास्त्रं लिखापितं पं० रामचन्द्र ने प्रतिलिपि करके सं० १८६७ में पार्श्वनाथ (सोनियो) के मन्दिर में चढाया ।

Patodi Jain Temple Granth Bhandar

The granth Bhandar is situated in the Jaina Temple of Patodi at MANIHARON KA RASTA in CHAUKARI MODI KHANA, Jaipur.

There are 2565 manuscripts in the granth Bhandar. This number includes the number of GUTKAS also which are 308. Out of these about 500 manuscripts are related purely to Vedic Literature. All the manuscripts are written on paper except two "BHAKTAMAR" and "TATVARTHA SUTRA" which are on palm leaves. There are some maps of JAMBU DWIPA, ADHAI DWIPA, some Yantras which are on cloth, and some maps are fully illustrated.

The manuscripts in the shastra Bhandar are mainly in five Languages–SANSKRIT, HINDI, PRAKRIT, APABHRAMSA and RAJASTHANI.

This collection pertains to manuscripts written by Jaina and non Jaina authors. Works written by Jaina authors deal with various subjects pertaining to religion such as Sidhanta, Puja, Pratistha and Virt Vidhan and secular subjects like Purana, Kavya, Katha, short kavya, Charita, Philosophy and scientific subjects like grammer, prosody, Jyotisa and Ayurveda. Works written by non–Jaina authors pertains mainly to Kavya Grammer, Veda, Ayurveda, Jyotisa and Sexualogy etc,

The Granth Bhandar is in a good state of preservation and systematically arranged. The manuscripts are placed in the Vesthanas. The complete catalogue of the manuscripts has been prepared and published by Digambar Jain Atisaya Ksetra Sri Mahavir ji.

Some of the important Mss. are :—

No. 1 Ref. No. 497

ANANTA VRATODYAPAN PUJA

Author —ACHARYA GUNCHANDRA

Size —$12'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —18 Folios.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in big, clear and good hand–writing; borders ruled in four lines; red chalk used; Condition of the manuscript on the whole is satisfactory; it is a complete manuscript, written in Sanskrit.

Date of the original —V. S. 1630

Date of the Copy —Ashoja Sudi 4, V. S. 1845

Subject —PUJA

Begins —इत्याचार्या श्री गुणचन्द्र विरचिता श्री अनन्तनाथ व्रत पूजा परिपूर्णा समाप्त ॥

Scribal remarks :

संवत् १८४५ का अश्विनी मासे शुक्लपक्षे तिथौ च चौथि लिखितं पिरागदास मोह का जाति बाकलीवाल प्रतापसिंह राज्ये सुरेन्द्रकीर्ति भट्टारक विराजमाने सति पं० कल्याणदास तत्सेवक आज्ञाकारी पण्डित खुस्यालचन्द्रेण इदं अनन्तव्रतोद्यापन लिखापितं ॥१॥

No. 2 Ref. No 566

ASHTANHIKA PUJA KATHA

Author —SURENDRA KIRTI

Size —10″ × 5½″

Extent —6 Folios.

Description —Country paper, thin, rough and grey; Devanagari characters in big, bold and beautiful hand–writing; borders ruled in four lines; yellow pigment used; the condition of the manuscript on the whole good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the original —V. S. 1851

Date of the copy —Ashada Sudi 10, V. S. 1878

Subject —PUJA AND KATHA

Ends —भट्टारकोऽभूज्जगदादिकीर्ति श्रीमूलसंघे वरशारदायाः :
गच्छेहि तत्पट्टसुराजिराजि देवेन्द्रकीर्ति समऽभूततश्च ।।१३७।।
तत्पट्टपूर्वाचल भानूकक्षः श्री कुन्दकुन्दान्वयलब्धमूख्यः ।
महेन्द्रकीर्ति पर्वभूवपट्टे क्षेमेन्द्रकीर्ति गुरुरस्थ मेऽभूत् ।।१३८।।
योऽभूत क्षेमेन्द्रकीर्ति भूवि सगुणभरश्चारुचारित्रधारि ,
श्रीमद्भट्टारककेन्द्रो विलसदवगमो भव्य संघै प्रबंधः ।
तस्य श्रीकार शिष्यागम जलधिपट्टः श्री सुरेन्द्रकीर्ति ,
रेनां पुण्याचंकार प्रलघुमतिविदां वोधतापार्जशब्दैः ।।१३९।।

Scribal remarks :

मिति आषाढमासे शुक्लपक्षे दशम्यां तिथौ सवत् १८७८ का जयपुर के श्री ऋषभदेव चैताल्ये निवास पं० कल्याणदासस्य शिष्य खुशालचन्द्रेण स्व हस्तेन लिपीकृतं जोधराज पाटोदी कृत चैत्यालये ।।शूभं भूयात् ।।

No. 3 Ref. 2177

CHANDRAPRABHA CHARITA

Author —VIRNANDI

Size —$11\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —57 to 74 Folios

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in poor hand–writing; borders ruled in two lines in red ink; it is an incomplete work; the manuscript is in good condition; written in Sanskrit.

Date of the copy —V. S. 1585

Subject —CHARITA

Scribal remarks :

संवत् १५८५ वर्षे फागुण बुदी ७ रविवासरे श्री मूलसंघे बलात्कारगणे श्री कुन्द-कुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदि देवा तत्पट्टे भट्टारक श्री देवेन्द्रकीर्ति देवा तत्पट्टे भट्टारक श्री त्रिभूवनकीर्ति देवा तत्पट्टे भट्टारक श्री सहसकीर्ति देवा तत् शिष्य ब्र० संजैयति इदं शास्त्रं ज्ञानावरणी कर्मक्षयार्थ निमित्तं लिखापित्वा ठोकुरदारस्थानो..........साधु लिखितं ।

No. 4 Ref. No. 1561

DHOLAMARU KI BATA

Author —×

Size —6″×8½″

Extent —2 to 77 Folios

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in bold, big, clear and elegant hand-writing; borders ruled in three lines; edges in two lines; folios no. 1, 4 to 6 missing; the second and last folios slightly worn out; the condition is not satisfactory; it is an incomplete work, written in Hindi prose and poetry.

Date of the copy —Ashada Sudi 8, V. S. 1900

Subject —KATHA

Ends —मारुजी पीहरनै कागद लिखि प्रोहित नै सिख दीनी। ई भांति नरवल को राज करै छै मारुजी की कूंख कंवर लिछ्मणस्यंघ जी हुवा। मालवरण की कूंखि कंवर वीरभाण जी हुवा। दोय कंवर ढोला जी क हुवा। ढोला जी की मारु जी श्री महादेव जी की किरपा सु अमर जोड़ी हुई। लिछमणस्यंघ जी कंवर सुं औलाद कछुहा की चाली। ढोला सूं राजा रामस्यंघ जी ताई की पीढी एक सौ दस हूई। राजाधिराज महाराजा श्री सवाई ईसरीसिंह जी तौड़ी पीढी एक सौ चार हुई।

Scribal remarks :

इति श्री ढोलामारु जी बा राजा नल का विषा की वारता संपूरण। मिती साढ सूदी ८ बुधवार सं० १९०० का लिछमणराम चांदवाड़ की पोथी सु उतार लिखितं .... रामगंज में .... । श्री । श्री ।

No. 5 Ref. No. 61

GYANADIPAKA

Author —×

Size —11″×5½″

Extent —27 to 64 Folios.

Description —Country paper, thin and white; Davanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two lines; red chalk used; the condition of the manuscript is good; it is a incomplete work, written in Hindi verse.

Date of the copy —Cheitra Vadi 7, V. S. 1856

Subject —NYAYA

Scribal remarks :

इसो ज्ञान दीपक श्रुत पढो सुणो चितधार ।
सब विद्या को ल ये या विन सकल असार ॥
इति ज्ञानदीपक नामा न्यायश्रुत सम्पूर्णं ।

No. 6 Ref. No. 2144

KATANTRA RUPMALA VRATI

Author —DURGA SINGH

Size —9″ × 4″

Extent —4 to 89 Folios.

Description —Country paper, thih and white; Devanagari characters in big, bold and clear hand–writing; borders ruled in two lines in red ink; the first three folios missing; it is in a good condition; it is an incomplete manuscript; written in Sanskrit.

Date of the Copy —Kartik Sudi 5, V. S. 1524

Subject —GRAMMER

Scribal remarks :

संवत् १५२४ वर्षे कातिक बुदी ५ दिने श्री टोंकपत्तने सुरत्राणे अलावदीनराज्ये पर्वत्तमाने श्री मूलसंघे बलात्कारगणे सरस्वती गच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदि देवास्तत्पट्टे भट्टारक श्रीशुभचन्द्र देवा तत्पट्टे भट्टारक श्री जिनचन्द्र देवास्तत् शिष्य ब्रह्मतीकम निमित्त । खण्डेलवालान्वये पाटणीगोत्रे सं० धन्ना मार्या धनश्री पूत्र सं० दिवराजा, दोदा, मूलाप्रभतयः ऐतेषां मध्ये सा० दोदा इदं पुस्तकं ज्ञानावरणी कर्म्मक्षयनिमित्त लिखाप्य ज्ञानपात्राय दत्तं ।

No. 7 Ref. No. 2257

NEMIJI–KA–CHARITA

Author —ANANDA

Size —9″ × 4½″

Extent —2 to 5 Folios.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in bold, legible and good hand–writing; borders ruled in two lines in black ink, space between the verses coloured red; the condition of the manuscript is tolerable; it is a complete work, written in Hindi.

Date of the Original —Falguna Sudi 5, V. S. 1804

Date of the Copy —V. S. 1874

Subject —CHARITA

Ends —नेम तस तात सधर मध्ये रे रह्या ज रुड भावा ।
चरत पाल्ये सात सारे सहस वरसना आवा ॥
सहस बरसना आवज पुरा जिणवर करुडी धीरुड़ी ।
आठ कर्म कीधा चकपूरा पांच स छः तास संधात पुरा जी ।
संवत् १८ चिड़ोत्तर फागुण मास मंझारो ।
सुद पंचमी सनीसर रैं कीधो चरित उदारो ॥
कीधो चरत उदार आणंदा इम जाणी छाड़ा ग्रह फंदा ।
धन धन समुद गिरानंदा ऋषजेम लहृ नेम जिणंदा ॥५२॥

इति श्री नेमजी को चरित्र समाप्त ।

Scribal remarks :

सं० १८५१ के सालै श्री श्री भोजराज जी लीखतं कल्याण जी राजगढ मध्ये ।

No. 8 Ref. No. 349

SAPTANAYAVABODHA

Author —MUNI NETRA SINGH

Size —10″ × 4″

Extent —6 Folios.

Description —Country paper, thin and white; Devanagari characters in bold, uniform, legible and beautiful hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is very good; it is a complete manuscript contained the text and commentary; written in Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1745

Subject —SAPTA NAYAS IN JAIN PHILOSOPHY

Begins —विनय मुनि नयख्याः सर्वभावा सुविस्था ।
जिनमत कृति गम्या नेतेरेषां सुरम्याः ॥
उपकृत गुरुपादास्सेव्यमाना सदा मे ,
विदधतु सुकृपांते ग्रन्थे आरम्यमाणे ॥१॥

After these lines, Teeka

नीयते प्राप्यते अर्थो अनेननेति नयः णीञ् प्रापणे इति वचनात्………

Ends —तत्पुण्यं मुनिधर्मकर्मनिधनं मोक्षं फलं निर्मलं ।
लब्धं येन जनेन निश्चयनयात् श्री नेत्रसिंघोदितः ॥
स्याद्वादमार्गाश्रयिणो जनाः ये श्रोष्यंति शास्त्रं सुनयावबोधं ।
मोच्यंति चैकातंमतं सुदोषं मोक्षं गमिष्यंति सुखेन भव्या ॥

Scribal remarks :

इति श्री सप्तनयावबोध शास्त्रं मुनि नेत्रसिंहेन विरचितं शुभं चेयं ।

Sangheeji Jain Temple Granth Bhandar

This granth Bhandar is situated in the Digambar Jaina Temple Sanghee ji, Rasta Pt. SIVDEEN–JI–KA–CHOKARI–MODI–KHANA, Jaipur.

The Bhandar possesses a valuable collection of 640 manuscripts and 60 GUTKAS pertains 15th to 19th century in the Languages like Sanskrit, Prakrit, Hindi and Rajasthani. All the manuscripts are written on paper.

The main subjects on which the manuscripts are available like katha, Puja, Purana and Virt Vidhan.

Some notable and rare manuscripts are the "SAPTA VYASANA CHARITRA of BHATTARAK SOMA KIRTI (Copied dated Samvat 1529) and the "MADHU MATI KATHA" of "CHATUR BHUJA" which is illustrated. This manuscript is containing 15 coloured painting illustrations representing Rajasthani art.

Now we propose to give the details of the manuscripts which are of religious, secular, cultural and historical value.

No. 1

ADISWAR PHAGA

Author	—GYANA BHUSANA
Size	—$10\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$
Extent	—38 Folios, 7 lines per page, 32 letters per line.
Description	—Country paper, thick and greyish, Devanagari characters in bold, uniform, big letters and beautiful hand-writing; borders ruled in three lines in red ink; the condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit Verse.
Age	—Fairly old
Subject	—PHAGU

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः।

यो वृंदारक-वृंद-वंदित-पदो जातो युगादौ जयी ।
हत्वा दुर्जयं मोहनीयमखिलं शेषं च घातित्रयं ॥

Ends —ये केचिन्निपुणा लिखति लिखनेते वित्तवाणं स्वयंमनोदः किल लेखयंनु च अपरा कल्याणान्यावर्णनं इति फाग समाप्तः। छः॥

No. 2

ADITYA VIRTA PARSVANATH PUJA

Author —KESAVASEN

Size —$11\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —7 Folios, 10 lines per page, 42 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters bold, clear, fair and beautiful hand-writing; borders ruled in two lines in red ink; condition of the manuscript is fair, it is a complete work, written in Sanskrit and Hindi verse.

Date of the Copy —V. S. 1783

Subject —PUJA

Begins —श्री गणेशसाय नमः॥ अथ दीतवार उद्यापण॥ श्री मज्जिनं जगन्नाथं मादं पाप छिदं शदं यं स्तौतिस्मेंद्र देवालिस्तं चाप परमेश्वरम् ॥१॥ स्वस्ति श्री दंजनानं गुणागुणनिलयं श्री जिनेन्द्र सुन्तावक्षेहं सूर्य पार्श्वव्रत महनि विधि स्वास्तिकं कर्णिकाग्रं कौष्टै श्चद्राष्टभिर्वैयुतमिह सकलानंद हेतोः पुरापि प्रारब्धं सूर्य वरिततगदितं सद्दिरादित्य नाम ॥२॥ यस्माद्विघ्ना प्रयांति सुरगणनिकराण्यकार्यं प्रकुर्यु लक्ष्मी लीलाजवेन सदन परिगता भाति भा भारुपं च चन्द्रप्रताय श्वरति शुविसदातच्चकुर्वन्तु भव्याः सुरीन्द्राणां निदेशात् कविजन महितोत्मगंलाग्रोद्भवानां ॥३॥ पद्मावती धरण पूजितपाद पद्मं पद्मावतीं परमनीलमणि प्रभागं। पार्श्वजिनं सुरसुरारि मुनीन्द वंधे। च चर्ययामि भवतापनिवारणाय ॥४॥

Ends —अथ जयमाला लक्षते॥ सकल कल मुखेंदु लीलया सेवितांगः। सुरपतिरिव नित्यं देवनाथां चितांघ्रिः जयति जय करोस्मिन्। केशवाधंतसेन शतनुति हितकारी पार्श्वनाथो महेशः ॥१॥ जय कमल कमल कमलेशदेव। जय कमल

कलाप कलाप लेव । दिशदिशमधीर विलास मध । कुरु कुरु करुणां जिन परमपद्य ।।२।। धरणांचित पाद प्रयप्रजात । गुण सागर हत जन विघ्न व्रात । दिश० ।।३।। विसुत सुतदंदम्रितरि पक्ष । नुतसर दिति स्तुतनृप नेकर पक्ष । दिश० ।।४।। मद मदन भूजग गरुडोग्रदेव । फणिपति पत्नीकृत सतत सेवा । दिश० ।।५।। हरि हर रवि कवि गुरु विधि सुताभिरिह हरितमणि कच यस्मिकाभ । दिशदिशमधीर विलास मद्य । कुरू कुरू करुणां जिन परम पद्य ।।६।। घता ।। इति वरजयमाला गुण गण शाला केशउसेण भरिपापद्ये सोलह गणिस्तरं बहु गुणसंपद चक्की शक्ष्ण रविविरये ।।७।। महार्घ श्रियं यश: कांतिमरोगताशंपरोपगारं श्रुतमेव विश्वं । दिशतुकामाधिक रूपमत्र-जिनेश्वरा केशवसेन पूज्या: ।।८।। इति आशिवाद: । श्री रत्नभूषण गुरोश्चरणविदं नत्वा मुदा परमत्ते भगजारिणा च भक्त्या कृता मुनिगणा-र्च्चितमंगलस्य । भ्रात्रा मुने परम केशवसेवकेक ।।९।। इत्यादित्यव्रत पार्श्वनाथपूजानाम्नं पूर्ण समाप्ता ।। शुभं भवतु ।' संवत् १७८३ वर्षे सावण शुक्लपक्षे तिथवु: नमी मंगलवासरे शुभं भवतु ।।

No. 3 Ref. No. 3

GYANA SURYODAYA NATAKA

Author —VADI CHANDRA SURI

Translator —PARASVDAS NIGOTIYA

Size —12″ × 7¼″

Extent —14 Folios; 15 lines per page, 40 to 44 letters per line.

Description — Country paper, very thin and greyish; Devanagari characters in clear and fair hand-writing; borders ruled in two to four lines in red ink; edges ruled in two lines in the red ink; the manuscript contains only the translation in local Language; condition of the manuscript is very poor; it is a complete work, written in prose and verse.

Date of the Copy —Posa Sudi 11, V. S. 1917

Subject —NATAKA

Begins —ॐ नम: सिद्धेभ्य: सद्गुरवेनम: श्री सरस्वत्यैनम: । अथ ज्ञानसूर्योदय नाटक नाम ग्रन्थ की देशभाषामय वचनिका करिये हैं ।। प्रथम ही मंगल रूप पंच परमेष्ठी को वंचक जो ॐकार पद ताकों नमस्कार करि देव शास्त्र गुरु कूं नमस्कार रूप मंगलाचरण करिये है ।।

दोहा — पंच वरण मय मन्त्र यह है जु अनादि अनंत ।
श्री ॐकार नमूं सदा महिमा जासु महंत ॥

Ends — अरु ज्ञान अनंत गुणनै धारण किया सर्व प्रकारि सर्व पदार्थनिकी अनंतानंत परणतिन—काल सबंधी जात है । अरु जाके शक्ति एकैं काल लक्षणमात्र करि जगत के उद्धार करणैं विषे समर्थ है । अरु जाकैं सोख्य वाधा रहित भया अैसे सिद्ध प्रभू देहादि कंपी जरे रहित हुवे तेह मारी रक्षा कर हूं या प्रकार नाटक समाप्त भया । अब सकल ही नाटक के अखाडै तैं नीसरि गयो ।

Scribal remarks :

उत्तम जन की है यह रीति किंचित गुण लखि करि है प्रीति दूर्जन कछु औगुण लखि ले तवे तौ सो प्रकास करि देत । मैं निजपर उपगार निमित्त वचनिका करि सुचित और प्रयोजन में जिन मंदिर बने सुधनाय तणैं हैं घने हम हू माफिक धन वन वापरेषम देव स्वामी पधराय ।२५। छांही बैठी वचनिका करै । साधर्मी सुभ मद्य आचरै । वाचै श्रुत भगतावर लाल । उज्जल बुद्धि कासलीवाल ।२६॥ हम रै या परि प्रीति विसेस गोम्मटसार पढत है । वेस पुत्र मित्र सम भरै यही है या समान और नहीं ॥२७॥ जयपुर में वसूं एक श्रावक खण्डेलवाल जैनी निगोत्या पार्श्वदास यूं कहायो है । सैली कैं प्रसाद समझि मिथ्या विप वम की यो सदासुख जू साहिव पासि नाटक सुनि पायो है । स्याद्वाद रूप छहूं द्रव्य को स्वरूप जाणि आत्मरूप परख्यो अनुभूति रूप गायो है । नाटक वचनिका करि वांचो साधर्मी जन अनुभव को ग्रन्थ भाव माय यो रचायो है ॥२८॥ चौपई ॥ मंगल श्री श्री पार्श्वजिनंद मंगल । श्री निर-ग्रंथ मुनिदं मंगल श्री । दशलक्षण धर्म । पुण्य भरै और हरै कु कर्म ॥२९॥

दोहा —है अनुभव को ग्रन्थ यह वाचों सुणों सुजीव ।
उर बीच अनुभव कीजियो पावो सोख्य अतीव ॥३०॥

वादिचन्द्र सूरी कियो मूल ग्रंथ परकास ॥
देश वचनिका मय रच्यो ताकूं पारसदास ॥३१॥

समत उगणी सैं को साल ता परि सतरा लिखो ॥
विसाल एक मास में पुरण भयो वुदि वैसाख छठि लिख दियो ॥३२॥

इति श्री वादिचंद्र सूरी विरचित ज्ञानसूर्योदय नाटक नामे संस्कृत ग्रन्थ ताकी देसभाषा मय वचनिका पार्श्वदास निगोत्या कृत संपूर्ण ॥१॥ श्री ॥ लीख्यो गयो मीति पोस सुदी ११ न संवत् १९१७ का । श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

— —

No. 4 Ref. No. 109

KALYANAKA

Author —SAMANTA BHADRA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —5 Folios

Description —Country paper, thin, rough and white; Devanagari characters in very small, legible and good hand-writing; borders ruled in three lines in black ink, red chalk used; condition of the work is good; it is a complete work, written in Prakrit.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —STOTRA

Begins —पणविवि चरुविसवि तित्थयर
सुरणर विसहर थूव चलणा।
पुणु भणामि पंचकल्याण दिण
भवियहु णिसुणह इक्कमणा ॥

Ends —करि कल्लाणपुञ्ज जिणणाहहो
अणु दिषु चित्त अविचलं
कहिय समुच्च एण ते कविणा
लिज्जई इमणुव भव फलं
इति श्री समन्तभद्र कृतं कल्याणक समाप्ता ॥

No. 5 Ref. No. 312

PRAKRIT RUPA MALA

Author —VARADA RAJ

Size —$9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —47 Folios, 11 lines per page, 36 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in rough hand-writing; borders ruled in three lines in red ink; it is a complete work; written in Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1729

Subject —GRAMMER

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ऋजंतहलंतक्रमेण पुंरस्त्री नपुसंक लिंग भेदेन प्राकृत सिद्ध रूप माला मुग्धबोधार्थं लिख्यते । तत्र अकारान्त पुलिंग शैल शब्दस्य रूपाणि ।

Ends —इति वरदराजेन विरचितायां प्राकृतरूपमालायां णिज तनयस्तृतीय परिच्छेदः ।

Scribal remarks :

लि० आचार्य कनककीर्तिना द्रव्यपुर मध्ये संवत् १७२६ वर्षे आषाढ मासे कृष्ण पक्षे दिवसे श्री चन्द्रप्रभ चैताल्ये ।।१।। शुभं भवतु ।।

No. 6 Ref. No. 130

PURANA–SARA

Author —MUNI SRI CHAND

Size —$13\frac{3}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —69 Folios, 10 lines per page, 56 letters per line.

Description —Country paper, thin and black greyish; Devanagari characters in bold, uniform and beautiful hand-writing; borders ruled in four lines in black ink; condition of the manuscript is very poor, it is a complete manuscript, written in Sanskrit verse.

Date of the Copy —V. S. 1543

Subject —PURANA

Begins —ॐ नमो विघ्नराजाय ।। नशदितः सकलतीर्थ कृतार्थोनुसर्वा प्रकारिनि मतां स्त्रिविधेन निह्य··········महापुराणं ।।

Scribal remarks :

श्री विक्रमादित्य संवत्सरे सप्तत्यधिक वर्ष सहस्त्रे पुराणसारातिधारा समाप्तेति ।। संवत् १५४३ वर्षे फाल्गुन मासे प्रथम पक्षे दशम्यां तिथौ शनिवासरे लिखितं ।

No. 7 Ref. No. 553

ROHINI VRITODHYAPANA

Author —KESAVASEN

Size —12″×5¼″

Extent —10 Folios; 11 lines per page, 50 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold and clear hand-writing; borders ruled in two lines in black ink; condition of the manuscript is good; the work is complete, written in Sanskrit and Hindi.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —VRITA VIDHAN

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥ श्री जिनायनमः ॥ अथ रोहिणी नक्षत्र नामांकित व्रतमण्डल-विधान लिख्यते । प्रथमं मंगल वाचकं काव्यं ॥

वितराग जिनाजगदीश्वराः, परमदेव निकाय निशेविता ।
सकला जन्तु महाकरुणा करा, व्रतवतां वितरतु सुमंगला ॥

एवं पठित्वा स्वस्तिको परिपुष्पांजलि क्षिपेत् । अग्रे ऋषभदेव स्तुति पाठः ।

जगदवस्त पादपद्योरुहं ।
नमित देवफणी महेश फणीशिनं ।
ललित दीधितिद्योतरसांतलं ।
भज मनोवृषभं जगदीश्वरं ॥१॥

Ends —अथ पाठ सूचनिका—

प्रथम ही महिना का दिन तीसा तथा गुणतीसा के हिसाव वरष एक का दिन ३५४ तीन सौ चौवन होय । ति मध्य सत्ताइसवें दिन रोहिणी नक्षत्र आवै । ताहि दिन को उपवास करै सो वरस एक और तीन दिन में तेरा वार रोहिणी आवे सो तेरा ही वास करै । तदन्तर मण्डल सहित साधर्मी जन संयुक्ता यथा शक्ति उद्यापन करे ।

मण्डल रचना—

सात पांखड़ी के मध्य वलय में कमल करै । ताहीं उपर सात कोठा वड़ा करै । त्याह में त्रयोदश प्रमित अर्घ चढावै । अव सन्देह निराकरण प्रश्नोत्तर लिखजै छै कि रोहिणी व्रत शास्त्रोक्त नहीं, सो साक्षि लिखजै छै । वसुनंदि सिद्धान्त चक्रवर्ती उपासकाचार नामक ग्रन्थ मध्य ग्यारहवीं प्रतीमा का व्याख्यान में ऐसा लिखा है—

गाथा —विहिण गहि उणविहिं रोहिणीरिरकं पंचवासाणि ।
पंचयमासा जावऽऽववचासां तमिररकम्मि ॥१॥

वसुनंदि आचार्य पांच वर्ष पांच मास को ही व्रत कह्यो छै। और भी एक साख लिख जै छै। सकलकीर्ति जी नाम आचार्य व्रत कथाकोश मध्य ऐसे कह्यो छै—

श्लोक —रोहिन्या त्रीणि वर्षाणि क्रियतें च सुखार्थिनः ।
यथाशक्तिः तथा कार्यं नियमों हि शुभपदः ॥

सकलकीर्ति तीन वर्ष की ही मर्यादा लिखी छै। और एक साधरमी ऐसा भरम उपजावै छै कि यो रोहिणी नक्षत्र कोई शुभाशुभ करवा लायक छै ? ताको समाधान मरु देश में कृतिका नक्षत्र में मेघ बरसै तब कृतिका कल्याणि कहै छै। व्योपारी के व्यापार करवा की आसा बंधै और किताक बडभागी राजा पुष्य नक्षत्र में ही क्षोरकर्म करावै है। स्वाति नक्षत्र में मेघ की बूंद को समुद्र की सीपं का मुख में प्राप्ति होय तैं मोती जमै छै। बालक को जन्म अनिष्ट-कारी जाण जै। पूर्वाषाढ नक्षत्र में मेघ गरजा होय तो संवत्सर श्रेष्ठ होय और विवेकी पुरुष विवाहादिक गमनागमन शुभ कार्य मूहर्त देख के करै छै। सो मूहर्त भी तो शुभाशुभ ग्रहां को संकेत ही है। और भी एक नक्षत्र फल नक्षत्र दिजे छै। गर्भवती स्त्री तथा धोडा कै छानि का घर में सूधी सूतां छानिका स्त्रों में होर चांद की चांदनी कदाचित दिखे तो चांद ग्रहलो बालक होय। अर चौड़े सोवे तो दोष नहीं। घोडी का बछेरा बछेरी न चांद मार जावे छै। और भी एक साक्षि गर्भवती स्त्री ग्रहण न देखती जाय और नाड़ो बांधती जाय तो बालक दुमाथ्यो होय।

भावार्थ—माथो लम्बो होय सो या बात शास्त्रां में लिखी है तीसु नक्षत्र फल सत्य ही छै। जैसे रोहिणी नक्षत्र भी शुभाशुभ को कर्ता छै। जैसे चक्री तथा अर्ध चक्री दिग्विजय का समय में समुद्र तथा विजयार्द्ध हिमवान पर्वत के समीप जाय तो धरवै तब देव विद्याधर आण मिले। कृष्ण नाम नारायण क्षार समुद्र के निकटवर्ती तेलो कियो तव देव अश्व स्वरूप धारि कृष्ण ने समुद्र में ले गयो। द्वारका बसाबाने निर्भय जमीं वताई। वो तेलो कामार्थी निमित्त है। पुणार्थि निमित्त नहीं तैसे ही रोहिणी नक्षत्र को भी व्रत कामार्थी निमित्त है। पुणार्थि निमित्त नहीं। तैसे ही रोहिणी नक्षत्र को भी व्रत कामार्थी जन का करवै योग्य छै। मनोकामना सिद्ध करै छै। जब संसारी जीव अनिष्ट वस्तु की विकल्प उपजै छै तव भेरु भोम्या क्षेत्रपाल मानतो फिरे छै। सो वां देवता सौ यो ही आछो छै।

No. 8

SAPTA VYASAN CHARITRA

Author —BHATTARAK SOMAKIRTI
Size —12″ × 8¼″
Extent —109 Folios, 13 lines per page, 46 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in big, bold, clear and beautiful hand-writing; the numbered sides marked with one small circular disc in the Centre; the numbered having over and above this two more, one in each margin, the fourth fol. badly damaged; borders ruled in three lines in red-ink and both sides corner also ruled in two lines in red ink; manuscript contains only the translation of the Saptavyasan of Sanskrit; Condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Hindi prose.

Date of the Copy —V. S. 1529

Subject —CHARITRA

Begins —ॐ नमः ॥ श्री वीतरागाय नमः। अथ सप्तव्यसन चरित्र लिख्यते। श्री सोमकीर्ति भट्टारक के संस्कृत ग्रंथ का हिन्दी अनुवाद ॥ ग्रन्थ की आदि में अन्तरंग और बहिरंग परिग्रह रहित तथा संसारी जीवों के लिए उनकी अभिलाषा के अनुसार मनोरथ के पूर्ण करने वाली श्री पञ्च परमेष्ठी को कल्याण की परम्परा की लता और जिन भगवान के मुख कमल से उत्पन्न हुई श्री शारदा देवी को तथा गुरुओं के पदपंकज को सप्रमोद भक्ति पूर्वक नमस्कार करके जीवों के सुख के लिए अपनी बुद्धि के अनुसार सप्तव्यसन के लिखने का प्रारम्भ करता हूं। उन व्यसनों के नाम ये हैं—जूआ का खेलना, मांस का खाना, मदिरा का पीना, वेश्याओं का सेवन करना, शिकार का खेलना, चोरी करना, तथा पराई स्त्रियों के साथ व्यभिचार करना। इन सातों व्यसनों में एक-एक व्यसन के सेवन से जिन-जिन लोगों ने अनेक तरह के दुःख भोगे हैं उन्हीं का विशेष चारित्र कहने की मेरी इच्छा है।

Ends —कुगति दहन गुन गहन दहन दावानल सी है।
सुजस चन्द्र घन घटा कृश करन खई है॥
घनदसोख न धूप धरम दिन साऊँ।
विपति भूजंग निवास वाँ वई वेद बखानी॥

इह विध अनेक और गुनभरी प्रान हरन फाँसी प्रवल ;
मत करहू मित्र, यह जान जिय पर वनिता सु प्रतिफल ॥

जो विचारशील महात्मा स्वर्ग और मोक्ष का सुख चाहते हैं उन्हें इन पाप व्यसनों को छोड़ देना चाहिए। इन व्यसनों के छोड़ने पर ही वे धर्म ग्रहण करने के पात्र बन सकेगें, क्योंकि अविवेकी और व्यसनों के सेवन करने वालों की अच्छी गति नहीं होती। वे सर्वत्र निंदा के पात्र होते हैं, और इनके द्वारा धर्म को भी कलंक लगता है। न मुझे व्याकरण का ज्ञान है और न न्याय का, और न मेरी पुराण और काव्यों में गति है। इसलिए यह सम्भव है कि इस ग्रन्थ में वहुत सी त्रुटियां रहीं होंगी। विद्वानों से मेरी प्रार्थना है कि इस ग्रन्थ का संशोधन करें, क्योंकि इसके द्वारा भी सर्व साधारण लाभ उठा सकेंगे। जो इसका अभ्यास करेंगे अथवा बार–बार मनन करेंगे और पढ़ेगें वे सुखी होवेंगे। उनकी वृद्धि दिनो दिन निर्मल होती रहैगी और पाप वासना उन्हें कभी छू तक नहीं सकेगी। नदी तट गच्छ में श्री भीमसेन मुनि हो गये हैं। उनकी कृपा से मुझ मन्द बुद्धि ने यह ग्रन्थ रचा है। अब इसका विस्तार करना सज्जनों के हाथ है। मुझ मन्द बुद्धि सोमकीर्ति के वनाये हुए इस ग्रन्थ का जो श्रद्धा और भक्ति सहित स्वाध्याय करेंगे और सुनेगें वे नियम से सुख सम्पत्ति के भोगने वाले होवेंगे।

Scribal remarks :

विक्रम महाराज की मृत्यु के बाद १५२६ सम्वत् में माघसूदी प्रतिपदा सोमवार के दिन मैंने (सोमकीर्ति) इस ग्रन्थ को समाप्त किया। इति समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

No. 9 Ref- No. 566

SRUTABODH

Author —KALIDASA

Size —$11'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —7 Folios, 5 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in big, legible and good hand–writing; borders unruled, folios No. 1 blank, edges of some of the folios slightly damaged; condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copp —V. S. 1891

Subject —ALANKAR

Begins —श्री गणेशसाय नमः ॥

छन्दसां लक्षणेन श्रुतमात्रेण वुध्यते तमहं ।

कथिष्यामि श्रुतबोधविस्तरम् ॥१॥

Ends —भो भुमि श्रियमातनोतियजलंवृद्धिखंवृद्धिर्मंति ,

सो वायु पर दूरदेशगमनं तं व्योम शुन्यं फलम् ।

गः सुर्य्योकज़मादधाति विपुलं भेद्वूर्यं सो निर्मलं नो नाकः ।
सुखमच्युतं प्रकुरुते प्रोक्तं गणनां फलम् ॥४५॥

Scribal remarks :

इति श्री कालिदास विरचित श्रुतबोध समाप्तम् । श्री श्री मिति फागण वुदि सं० १८६१ का पुस्तग श्रुतबोध लिखितं मन्नालाल पापल्या पढवा का वास्त ।

No. 10 Ref. No. 24

UPDESH RATNAMALA

Author —ACHARYA SAKAL BHUSANA

Size —10" × 5¼"

Extent —128 Folios, 12 lines per page, 48 letters per line.

Description —Country paper; rough and greyish, Devanagari characters, in big, bold and beautiful hand–writing; borders ruled in two lines in red ink; folios numbered in the right side, condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1627

Subject —ACHAR SASTRA

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥
वंदे श्री वृषभदेवं दिव्य लक्षण लक्षितं ।
प्रीणित प्राणी सद्गं युगादि पुरुषोत्तम ॥१॥

Ends —सहस्त्र त्रितयं चैव त्रिशत्र्यशितिसयुतं ।
अनुष्टुपदसा चास्य प्रमाणं निश्चितं बुधैः ॥४३॥ इति श्री ॥

Scribal remarks :

इति श्री भट्टारक श्री शुभचन्द्र शिष्याचार्य श्री सकलभूषण विरचितायामुपदेश-रत्नमालायां पुण्यकर्म प्रकाशीकी व तपोदान महात्म्यं वर्णनो नामास्टदश परिच्छेदः सम्पूर्णम् ।

Saraswati Bhawan Bada Mandir Granth Bhandar

This Bhandar originally belonged to the emionent Jains of the towns of AMBER and SANGANER. With the growth of Jaipur many of these persons who migrated to the city and lodged their manuscripts with this Bada Mandir, located in the GHEEWALON-KA-RASTA. Gradually this collection grew up in an enoromous size of 2630 manus-cripts including therein 324 GUTAKAS. The collection belongs to various disciplines pertaining to KAVYA, KATHA, GRAMMER, PHILOSOPHY, BIOGRAPHIES, PURANS, AGAM, ASTRONOMY, ASTROLOGY, AURVEDA, MATHEMATICS etc., written in Prakrit Apabhramsa, Sanskrit, Hindi and Rajasthani languages. The works of Acharya Kund Kund, Bihari, Bharvi, Kalidas, Jambu Swami, Pushpa-danta, Keshava etc. are some of the rare manuscripts preserved in this Bhandar in either original or transcripted forms.[1]

This big collection of the Jains and the non-Jains writers shows that the study of both religious and secular subjects was closely linked with the manuscripts in those days. Thus this Bhandar is a representative library of manuscripts of this region.

The earliest manuscript which is available in the collection is "PANCHASTI KAYA of Acharya Kund Kund. This manuscript was copied in Vikram Samvat 1329. It was written in Delhi (Yoginipur). The latest manuscript named "DHARMOPDESHA RATNAMALA" of Duli Chand was written in Vikram Samvat 1964 (1907 A.D.).

It contains also two Sanskrit commentaries on JAMBU SWAMI CHARIU and PAUMA CHARIU which are not available in any other Bhandar. There is also one manuscript of ADIPURANA of Puspadanta which is profusely illustrated containing 558 illustrations.

---

1. Dr. K.C. Kashliwal, J.G.B.R., pp. 45–46.

The details of other important manuscripts are :—

No. 1

CHAUBISI GITA

Author —DELHA

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 6\frac{1}{4}''$

Extent —16 Folios.

Description —Country paper, thin and white; Devanagari characters small, quite clear and good hand-writing; condition of the gutka is good; it is complete; written in old Hindi.

Date of the Original —V.S. 1381 (1324 A. D.)

Date of the copy —V.S. 1490 (1433 A.D.)

Subject —KAVYA

General Note—CHAUBISI GITA was composed by DELHA in V. S. 1381. It contains 26 verses which 24 verses are written in the praise of twenty four TIRTHANKARS and remaining two describe the poet and when it was composed. The language of the work is an old Hindi, prevalant at that time. From linguistic point of view the work presents a good material for research. It exists in a GUTKA which was written in V.S. 1490.

Begins —आदि रिसहु पणवेपिणु, अन्त वीरू जिणणाहु ।
अरहु सिद्ध आचार्य, अरू उज्झापति साहु ॥
गणहर देउ नएपिणु, सारद करई पसाउ ।
हउ चउवीसी गाउं, करि तिसुद्ध समभाउ ॥
सा तन सहजानन्दणु, बोलइ वच्छ निरूत्त ।
कम्मक्खय कारण णिमित्त, देल्ह तुम्हि रचहु कवित्त ॥
दसमु कालु पंचमउं, धम्म की दिन दिन हाणी ।
वोधि करहु फलु लेहु, कहहु चउवीस वखाणी ॥
गोरउ पभणइ णिसुणि, णाह हउं दासि तुम्हारी ।
जिणचउवीस कथंतरू, सो मुहि कहहु विचारी ॥

Ends —कहउं जाणि कुलु आपणउं परवाडु भणाउं ।
धम्मे साहुहि पणतिउ आजिहि पंतु नाउं ॥

उदैसाहि दिउ मीर्या ए तीनिउ लघु भाई ।
टिहिड़ा गांयरि वसन्त देल्ह चउवीसी गाई ॥
हउं तुम्हि गोरउ पुंछिउ बुद्धि कहा महापाई ।
तेरहसइ इकहत्तरे संवच्छेरू होई ॥
मासु वसन्तु अतीतउ अलखई तिज दिन होई ।
गुरुवासरू पभरिगज्जइ रोहिरिग रिसु गुरोई ॥
पढई पढावई रिगसुरगाइ, लिहि लिहा जो देई ।
भव समुद्द सो उत्तरइ मोक्खपुरह सो जाइ ॥

No. 2 Ref. No. 107

DHARMOPDESH PIYUSH

Author —BRAHAM NEMI DUTTA

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —41 Folios, 11 lines per page, 42 Letters per line.

Description —Country paper very thin aud greyish; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines; it is a complete work, in satisfactory condition.

Date of the Copy —Pretty Old

Subject —ADHYATMA

Begins —श्री सर्वज्ञं प्रणम्योच्चैः केवलज्ञानलोचनं ।
सद्धर्म्मं देशयाम्येष भव्यानां शर्महेतवे ॥ १ ॥

Ends —इत्थं श्री जिनभाषितं शुभतरं धर्मं जगद्योतकं ।
सद्रत्नत्रयलक्षणं द्वितयगं देवेन्द्रचन्द्रार्चितं ॥
ये भव्या निजशक्तिभक्तिसहिताः संपालयंत्यादरात् ।
ते नाकीद्र नरेन्द्र चक्री पदवीं मुक्त्वा शिवंयाति च ॥ १६ ॥
गच्छे श्रीमति मूल तिलके सारस्वतीये शुभे
विद्यानंदि गुरुप्रपट्टकमलोल्लासप्रदो भास्करः ।
श्री भट्टारक मल्लिभूपणगुरुः सिद्धांतसिंधुर्महा–
स्तच्छिष्यो मुनिसिंहनंदि सुगुरुर्जीयात् सतां भूतले ॥ १७ ॥
तेषां पादाब्ज युग्मे निहितनिजमतिर्नेमिदत्तः स्वशक्त्या
भक्त्या शास्त्रं चकार प्रचुर सुखकरं श्रावकाचारमुच्चैः ।

नित्यं भव्यैर्विशुद्धैः सकलगुणनिधैः प्राप्ति हेतुं च मत्वा
युक्त्या संसेवितोऽसौ दिशतु शुभतमं मंगल सज्जनानां ॥ १८ ॥
लेखकानां वाचकानां पाठकानां तथैव च ।
पालकानां सुखं कुर्यान्नित्यं शास्त्रमिदं शुभं ॥ १९ ॥

इति धर्मोपदेशपीयूषवर्षनामश्रावकाचारे भट्टारक श्री मल्लिभूषणशिष्य ब्रह्म नेमिदत्त विराचिते सल्लेखनाक्रम–व्यावर्णनो नाम पंचमोधिकारः ।

No. 3 Ref. No. 82

DVEESANDHANKAVYA TIKA

Author —Pt. NEMI CHAND

Size —$12\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —134 Folios, 13 lines per page, 46 Letters per line.

Description —Country paper, thin and white; Devanagari characters in legible, bold and good hand-writing; borders ruled in four lines; the intermediate space between the pairs coloured red; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work.

Date of the Copy —Pretty old

Subject —GRAMMER

Begins —श्रीमान् शिवानंदनयीशवंचो भूयाद्विभूत्यै मुनिसुव्रतो वः ।
सद्धर्मसंभूतिनरेन्द्रपूज्यो भिन्नेन्द्रनीलोल्लसदंगकांति ॥ १ ॥
जीयान्मृगेन्द्रो विनयेन्दुनामा संवित्सदाराजितकंठपीठः ।
प्रक्षीववादीभ कपोलभित्ति प्रमाक्षरैः स्वैर्नखरैर्विदार्य ॥ २ ॥
तस्याथ शिष्योऽजनि देवनंदि सद्ब्रह्मचर्यव्रत देवनंदि ॥
पादाम्बुजद्वद्धर्मनिद्यमर्च्यं तस्योत्तमांगेन नमस्करोमि ॥ ३ ॥
त्रैलोक्यकीर्तेश्चरणारविंदं पारं भावार्णोधितटी प्रणम्य ।
पिपासतां राघव पांडवीयां टीकां करिष्ये पदकौमदी तां ॥ ४ ॥

Ends —इति निरवद्यविद्यामण्डनमण्डित–पण्डितमण्डली–मण्डितस्य पट्तर्कचक्रवर्तिनः श्रीमद्विनयचन्द्रपण्डितस्य गुरोरंतेवासिनो देवनन्दिनाम्नः शिष्येण सकल-कलोद्भव-चारूचातुरी–चंद्रिकाचकोरेण नेमिचंद्रेण विरचितायां द्विसंधानक-वेर्वनजयस्य राघव पांडवीयापरनाम्नः काव्यस्य 'पदकौमदी' नाम दधानायां

टीकायां श्रीरामकृष्णयुधिष्ठराभ्युदयवर्णनं नामाष्टादशः सर्गं समाप्तः ॥ १८ ॥

No. 4 Ref. No. 1080

HARI VANSH PURANA

Author —Pt. RAM CHANDRA

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 6''$

Extent —60 Folios, 10 lines per page, 46 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in legible and good hand-writing; borders ruled in two lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work.

Date of the Copy —Fairly Old

Subject —PURANA

Begins —श्रीमते नेमिनाथाय केवल–ज्ञानमूर्तये
स्याद्वादवादिने नित्यं नमोस्तु भवहारिणे ॥ १ ॥
यल्लोकेन्द्रानलं नेमिं प्रहिकृत्य गुणार्णवम् ।
हरिवंशपुराणस्य समासो वर्ण्यते मया ॥ २ ॥
जिनसेन समुद्रस्य पारं गन्तुं न पार्यते
भव्यैः कालप्रभावेन तदर्थं श्रुति सुन्दरः ॥ ३ ॥
लम्बकंचुकवंशेऽसौ जातो जन मनोहरः ।
शोभनाङ्गी सुभगारव्यो देवकी यस्य वल्लभा ॥ ४ ॥
तदात्मजः कलावेदी विश्वगुण विभूषितः ।
रामचन्द्राभिधः श्रेष्ठी मल्हणा वनिता प्रिया ॥ ५ ॥
तत्सुनुर्जनविख्यातः शीलपूजाद्यलंकृतः ।
अभिमन्युर्महादानी तत्पार्थनवशादसौ ॥ ६ ॥
शृण्वन्ति य इदं भक्त्या भव्याः सुकृतमूर्तयः ।
प्राप्नुवन्ति महाभोगान्तपोऽपवर्गमच्युतम् ॥ ७ ॥
चारुवाक्यप्रबोधेन कथां संकलनात्मना ।
प्रोच्यते जिनसेनेन शृण्वन्तु भुवि कोविदः ॥ ८ ॥

Ends —यादवान्वय विभूषिणी–भूवा दान–पूजन–विनोद–चेतसा ।
कारितेयमभिमन्युना मुदा सान्वय श्रवणहेतुका कथा ॥ ३ ॥

यदुक्तं जिनसेनेन सूरिणा भव्यबंधुना ।
तन्मया रामचन्द्रेण संक्षेपेणैव भाषितम् ॥ ४ ॥
यावद्रत्नाकरो लोके यावन्मेरुसुरीशिता ।
तावदयं समासो हि तिष्ठतां महदाशये ॥ ५ ॥

इति श्री हरिवंशपुराण समासे अभिमन्यु श्रेष्ठिनामांकिते नेमिनाथ परिनिर्वाण-वर्णनं पञ्चमाधिकरण समाप्तम् ॥

No. 5 Ref. No. 169

JYOTISA RATNAMALA TIKA

Author —PT. VAIJA

Commentator—SHRIPATI BHATT

Size — 11″ × 5¾″

Extent —110 Folios, 15 to 18 lines per page, 30 to 41 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in small, legible and good hand-writing; this manuscript contains both the text and commentary; borders ruled in for lines; the condition of the manuscript on the whole satisfactory; it is a complete manuscript.

Date of the Original — V.S. 1516

Subject —JYOTISA

Ends —ज्योतिष रत्नमाला विप्रवरा श्रीपति मध्येय तस्या सुटीका प्रकटार्थ वृत्तां दिनमिमिवाडवाणवीजागोत्रान्वये धान्य इति प्रसिद्धो गोत्रवभूवाखिलशास्त्र-वेत्ता सोमेश्वर चं गुरु हस्तु वैजादालावबोध संचकार टीकां । इति श्री श्रीपति भट्ट विरचितायं ज्योतिष पंडित वैजाकृत टीकायां प्रतिष्ट प्रकरणानि शर्त प्रकरण समाप्त ।

Scribal remarks :

सम्वत् १५१६ प्रवर्तमाने षष्टाद्वयोर्म मध्ये सोभन नाम संवत्सरे ॥ सम्वत् १६५१ वर्षे चैत सुदि प्रतिपदा १ मंगलवारे चंपावती कोटात् मध्ये लिखितं अकबर राज्ये लिखितं पारासर गोत्रे प० खेमचन्द आत्मज पुत्र पठनार्थ मोहन लिखितं ।

No. 6

NEMINATHA RASA

Author —JINASENA

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —4 Folios.

Description —Country paper, very thin, rough and white; Devanagari characters in very small, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines in black ink, red chalk used, edges of almost every fol. Slightly worn out; the condition of the work is on the whole good; it is a complete work, written in Rajasthani.

Date of the Copy — V. S. 1551

Subject —RASA

Begins —अथ श्री नेमीनाथरास लिख्यते ।

सारद समिरिण मांगू माने, तुम्फ चलणे चित्त लागू ध्याने ।
अविरल अक्षर आलुदाने रे, मुझ मूरख मति आविसांन रे ।
गाउं राजा रलीया मरण रे, यादवना कुल मंडण सार रे ।
नामि नेमीश्वर जाणि ज्यो रे, तसु गुण पहुविन लाभि पार रे ॥

Ends —श्रीयशः कीरति सूरति सूरीश्वर कहीइं । मह्नीयलि महिमा पार न लहीइं ।
ज्ञातरूप वरसि नितवाणी । सरस सकोमल अमीयस माणी ।
तास चलण चितलाई उरे । गाइउ एह अपूरव रास रे ।
जिनसेन युगति करी रे । तेहरा वयण तणउ वासरे ।
जातणि जल निधि तवसी नीरे । जा लगि अचल मेरि गिरि धीरे ।
जा गयणगां सि चदंनि सूर रे । तां लगि रास रहू भर पूरि रे ।
युगति सहित यादव तणु रे । भाव सहित भणसि भरतारि रे ।
तेहनि पुण्य होसि घणो रे । पाप तणु करसि परिहारि रे ।
चंद्रवण संवच्छर कीजि । पंचाणु पुण्य पासि दीजि ।
माघ सुदि पंचमी भणीजि रे । गुरुवारि सिद्ध योग उवीजि रे ।
जुवा धनुष रज्जणि जाणीइ के रे । तीर्थंकर वली कहीइं सार रे ।
शांतिनाथ तिहां सोलमु रे । कव्वुरास तेह भवण मझारे रे ॥
इति श्री नेमिनाथरास आचार्य जिनसेन कृत समाप्तः ।

No. 7

PASA NATHA CHARIU (PARASVANATH CHARITRA)

Author —ASAWALA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 5\frac{3}{4}''$

Extent —121 Folios.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in big, bold, legible and beautiful hand-writing; borders ruled in three lines in red ink; red chalk used; edges of the foll. 2, 7, 15, 23, 29, 31 to 33 and 86 worn out to a smaller or greater extent; the manuscript is in good condition; it is a complete work, written in Prakrit language.

Date of the Copy —V.S. 1479

Subject —CHARITRA

Begins —सिवसुह सर सारंगहो सुय सारंगहो सारंगकहो गुण भरिश्रो ।
भणामि भुश्रण सारंगहो खमसारंगहो पणविवि पास जिणहो चरिश्रो ॥
भाविय सिरि मुलसंघचरणु । सिरिवलयारगण वित्थरणु ॥
पर हरियकुमयपो मायरिउ । श्रायरिय सामि गुणगुण भरिउ ॥
धरमचंदु व पहचंदायरिश्रो । श्रायरिय रयण जस पहु धरिश्रो ॥
धरि पंचमहव्वय कामरणु । रणुकाय पंचिंदिय संहरणु ॥
वर धम्म पयासउ सावयहं । वयधारि मुणिसर भावयहं ॥
भवियण मण पोमाणंदयरू । मुणिपोमणंदि तहो पट्ट वरू ॥
हरि समउ ण भवियणु तुच्छ मणु, मणहरइ पइट्ठ जिणवर भवणु ।

Ends —जाजिण मुह णिग्गय सग्गा सुभगम गिरतइ लोण हो सारी ।
जं किउ हीणाहिउ काइमि साहिउ तमहु खमउ भण्डारी ॥

इह पासणाह चरिए आयमसारे सुवग्ग चहु भरिए । बुह असवाल विरइए संघाहिप कणणाहरण सिरिमासणाह णिव्वाण गमणो णाम तेरहमो परिच्छेओ सम्मतो ॥ १३ ॥

No. 8 Ref. No. 342

RATRI BHOJAN TYAG KATHA

Author —BRAHAM NEMI DUTT

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —20 Folios; 15 lines per page; 50 letters per line.

Description —Country paper, rough and white; Devanagari characters in sufficiently big, bold, legible and good hand-writing; borders ruled in three lines; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work.

Date of the Copy —Fairly Old

Subject —KATHA

Begins —श्रीमज्जिनं जगत्पूज्यं भारतीं भुवनोत्तमाम् ।
नत्वा गुरुन्प्रवक्ष्येऽहं रात्रिभोजनवर्जनम् ॥ १ ॥

Ends —जिनपतिमुखपद्मात् निर्गता दिव्यभाषा
मुनिपतिशतसेव्या सारतत्त्वप्रकाशा ।
कुमतितिमिरनाशा भानुमेव प्रशस्या
दिशतुमम सुखानि सर्वलोकैकभूषा ॥ १ ॥
श्री भट्टारक मल्लिभूषणगुरुः सूरिश्रुताब्धिः सुधीराचार्यो
वरसिंह नन्दी सुगुरुः कुर्यात्सतां मंगलम् ॥ २ ॥

इति भट्टारक श्री मल्लिभूषण शिष्याचार्य श्री सिंहनन्दिगुरुपदेशेन ब्रह्म नेमिदत्त विरचिता रात्रिभोजन परित्याग फलदृष्टान्त श्री नागश्री कथा समाप्ता।

No. 9

VIKRAMADITYA CHARITA

Author —NAYANAMBHUDHI

Size —$12\frac{3}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

Extent —21 Folios.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines and edges in one in red ink; the condition of the manuscript is excellent; it is a complete work.

Date of the Copy —V.S. 1580

Subject —CHARIT

Begins —देवि सरसति सरसति प्रथम पणमेवि ।
वीणा पुस्तक धारिणी, चडवि हंसि सुप्रससि चल्लइ ।

कासमीरपुर मडंवासिणी, देह नाण अन्नाण पिल्लेइ ॥
कवियण नि तु मालली, दिउ मुझ वुधि विशाल ॥
जिम विक्रम राजा तणउ, कहउ प्रवंध रसाल ॥ १ ॥

Ends —संवत पनरहसइ असीइ "१५८०", ए चरति निसुणी हरसीयइ ।
साहसीक जो होइ निसंक, कायर कंपइ जे वलि रंक ॥ ६०३ ॥
श्री उवएस .... ।
.... किरण प्रपूर ।
रयणथह.. ॥ ६०४ ॥
तेह नइ वाचक हर्ष समुद्र । जसु जस उज्जवल षीर समुद्र ।
तसु विनेयवि नयांवुधि एह । रचिउ प्रवंध निरषि तिणि त्येह ॥ ६०५ ॥
पंच दंड नामा सु चरित्र । देखी ने हृनु ग्रंथ विचित्र ।
तिणि विनोद चउपई रसाल । कीधी सुणता सुख विसाल ॥ ६०६ ॥
॥ इति श्री विक्रमादित्यनृपचरित्रं समाप्तं ॥

No. 10 Ref. No. 1662

YASHODHAR CHARITRA

Author —VASAVSEN MUNI

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —76 Folios, 13 to 15 lines per page,44 letters per line.

Description - Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in small, legible and good hand-writing; borders ruled in for lines; yellow pigment used; edges of the first and last folios worn out; the condition of the manuscript is satisfactory; it is a complete work.

Date of the Copy – Fairly old

Subject —CHARITRA

Begins —जितारातीन् जिनान्नत्वा सिद्धान् सिद्धार्थसंम्मदः
सूरीनाचारसंपन्नानुपाध्यायास्तथा यतीन् ॥ १ ॥
जनन्या समवेतस्य यशोधर महीभुजः ।
चरितं पावनं वक्ष्ये यथाशक्ति यथागमं ॥ २ ॥

सर्वशास्त्रविदां मान्यैः सर्वशास्त्रविशारदैः ।
प्रभंजनादिभिः पूर्वं हरिषेण-समन्वितैः ॥ ३ ॥

यदुक्तं तत्कथं शक्यं मया बालेन भाषितुं ।
तथापि तत्क्रमांभोज प्रणामार्जित पुण्यतः ॥ ४ ।

Edns —मारिदत्तादयश्चान्ये प्रार्यासंघ तथैव च ।
सौधर्मादिकग्रैवेयपर्यंतं नाकमाश्रिताः ॥ १८७ ॥

कृतिर्वासवसेनस्य वागडान्वयजन्मनः
इमां याशोधराभिख्यां संशोध्यायतां बुधैः ॥ १८८ ॥

इति यशोधर चरिते मुनिवासवसेन कृते काव्ये अभयरुचि भट्टारक अभयमत्योः स्वर्गगमनो चडंमारी-धर्मलाभो यशोमत्यादयोन्ये यथायथं नाकनिवासिनो नाम अष्टमः सर्गः समाप्तः ।

Tholia Jain Temple Granth Bhandar

It is situated in Digambar Jaina Temple Tholiyan in GHEE WALON–KA–RASTA, Johari Bazar, Jaipur.

The total number of manuscripts and GUTAKAS is 515 and 143 respectively. Though the number of the manuscripts is not great but from the point of material and rare works, it is a remarkable Bhandar. Manuscripts are mainly in two languages i. e. Sanskrit and Hindi.

The manuscript of DRAVYA SANGRAHA of Brahma Deva written in Sanskrit is the earliest one This manuscript was copied in V.S. 1416. This manuscript was written in Yoginipur (Delhi). The commentary of "PARMATMA PRAKASH" of Yogindra Deva, SHABDANUSHASAN of Hem Chandracharya and ADIPURANA of Puspadanta are also important one.

The GUTAKAS which are 143 in number contains good collection of Hindi works. Several other works of Bhattaraka Hemaraja Subha Chandra, Raghunath, Brahm Jinadasa, Brahm Gyana Sagar etc. are in these GUTAKAS.

No. 1 Ref. No. 44

DHARMA PARIKSHA

Author —AMITGATI

Size —11″×5″

Extent —70 Folios.

Description —Country paper, thin and some what greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand–writing; borders and edges ruled in three and two lines in black ink; it is a complete work in good condition; written in Sanskrit.

Date of the Original —V. S. 1070

Date of the
Copy —Kartika Badi 5, V. S. 1537
Subject —DHARAM

Scribal remarks :

संवत् १५३७ वर्षे कातिक बुदि ५ सोमवासरे इसवागी स्थाने श्री अजितनाथ चैताल्ये राजाधिराज श्री अजयमल्ल विजय राज्ये श्रीमत् काष्ठासंघे नंदी तटगच्छे विद्यागणे भ० श्री रामसेनान्वये भ० रत्नकीति तत्पट्टे भ० लखमसेन तत्पट्टे धरणधीर पट्टाचार्य भ० श्री सोमकीति तत् शिष्य आचार्य श्री वीरसेनाचार्य विमलसेन मुनि विजयसेन मुनि जयसेन ब्र० वीरम । ब्र० कान्हा । ब्र० गणीव । ब्र० शामण । आर्यिका वाई जिनमती । आर्यिका विनयसूरि । आचार्य जिनशिरि । क्षुल्लिका बाई नाई । क्षु० गाजी । पं० असी । पंडित वेला । पं० जिनराज । पं० नरसिंह । पं० वीमपाली छात्र वाला ।

No. 2

GYANASURYODAYA NATAK VACHNIKA

Author —VADICHANDRA SURI
Translator —VIRANANDI
Size —$11\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$
Extent —90 Folios, 9 lines per page, 33 to 35 letters per line.
Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in big, legible and clear hand-writing; borders ruled in three lines, edges in two lines; yellow pigment used; It is a complete work in good condition; written in Sanskrit, Prakrit and Hindi.

Date of the
Copy —Fairly old
Subject —NATAKA
Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।। अथ ज्ञानसूर्योदय नाटक की वचनिका लिख्यते ।
दोहा —वंदो केवल ज्ञान रवि उदय अंख कित जास ।
जो भ्रमतम हर मोक्षपुर मरि करत प्रकाश ॥१॥
असै मंगलकरि ज्ञानसूर्योदय नाम नाटक की वचनिका लिखिये हैं । छः ।।

Ends — दिगंबर मत विषै तिसज्ञानभूषण आचार्य पट्ट का निर्मल आभूषण चमकता जो मयुर का पिछता करि सहित है । हस्त जाका प्रभाचन्द्र आचार्य होता भया । असा सो अति प्रवीण सोहै है । ताकै पट्ट विषै वादीन के समुह का

तिलक समान श्री वादिचन्द्रपति उपज्या। ता करि भव्य कमलनिकों विकास करने वाला ज्ञानसुर्योदयनाटक रच्या ।। ग्रैसे सूर्य श्री वादिचन्द्र करि विरचित ज्ञानसूर्योदयनाटक विषै चौथा अध्याय समाप्त भया ।।४।।

Scribal remarks :

मोहादिक भाव सब उपाधि रूप चेतन के दूखदाई
जानि वृथा चित्त ना भ्रमाइयै ।
ज्ञानादिक भाव ते तौ आप ही के हैं स्वभाव तिनको हितकारी
जानि चित्त को रमाइयै ।।
जिनवानी जोर बिन भई देशं वचनिका सार ।
पढो पढा वहुचित्त वहु बाचऊं लिख हुं लिख के सुधार ।।५।।

।।छप्पय।। वंदो श्री अरहन्त मोक्षपुर पथ प्रकाशक ।
वंदू सिद्ध समूध्यान जिस भ्रमतम नासक ।।
वंदू साधु समस्त सुद्ध रत्नत्रय साधक ।
वंदू पून जिनधर्म जीव षट्काय अबाधक ।।
ये चार परम मंगल विमल ये ही लोकोत्तम विदित ।
ये ही शरण जगजीव को जानि भज उर जो चहत हित ।।६।।

इति श्री ज्ञानसूर्योदय नाम नाटक की वचनिका सम्पूर्ण ॥ छ ॥ मीती जेठ शुक्ल द्वितीया २ वार शनिवार संवत् १९२९ का नै पूरण कीई ॥ मीती भादवा सुदि १४ नै मुकंदराम जी बड़जात्या की मा नै व्रत पूर्ण की त तिव में मदिर जी चढाया भीमराज की काकी गुलाब नै संवत् १९५० का में निछावर का लाग्या ५) १० आना ।

No. 3   Ref. No. 57

KARMA VIPAKA SUTRA CHOPAI

Author —X

Size —$11\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —127 Folios.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in big, bold and elegant hand-writing; it is in a fair condition; it is a complete manuscript, written in Hindi.

Date of the Copy —Fairly old.

Subject —SIDHANTA

Begins —श्री परमात्मनै नमः । श्री सरस्वत्यै नमः ।

देव निरन्जणने नमु', अलख अजर अभिराम ।
घट घट अन्तर आतमा, परम जोत परिणाम ॥१॥
सावद वचन सवे तजि, राजरिध भण्डार ।
वनवासी मुनिवर ने नमु', जे श्रद्धा अणगार ॥२॥
जिनवर वाणी ने नमु', भविक जीव हितकार ।
जन्म मरण ना दूख चकी छूटे ते निरधार ॥३।
शिलवंत नर नार नैं, समकीत वरत सहीत ।
हरप घटी तेहनै नमु', कर्म सुभट जैणे जीत ॥४'।

Ends — सन्तोषी कवले सदा समता सहित सुजांण ।
डर्या विसर्या रहे सदा ते पहुंचे निरवाण ॥२४०७॥
आगमवाणी उचरै उर न बोले वोल ॥
दया पक्ष पै रातदिन हंसाये रहे अबोल ॥२४०८॥
एक भगत चूके नहीं पाछे जल नो त्याग ।
आतम हित जाणे सही ते समझे जिनमार्ग ॥२४०९।
पर निंदा मुख नवि गमें हास्यादि न करंत ।
संका कांक्षा कोये नहीं जीत्यो ते शिवमंत ॥२४१०॥
एहने मारग जै चले ते नर जाणो साव ।
एण की बीजा जे नरा ते सब जाणो बाध ॥२४११

इति श्री कर्म-विपाक सूत्र चौपई सम्पूर्णम् । श्री उदयपुर नगर मध्ये लिपि कृता ।

No. 4

NIRGHANTU

Author —DHANVANTARI

Size —$9\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$

Extent —168 Folios, 8 lines per page, 25 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in big, legible and clear hand-writing; borders ruled in four lines in red ink, edges ruled in two lines in red ink, it is a complete manuscript, in good condition, written in Sanskrit.

Date of the
Copy —Fairly old.
Subject —KOSA

Begins —श्री पार्श्वनाथाय नमः। श्री भूवनकीर्तिभ्यो नमः। श्री धन्वंतराय नमः ॥
अभावात्सर्वभूतानां मनस्युन्मत्ततांगते ।
यो विभाति नमस्तस्मै विश्वरूपाय वेधसे ॥१॥
नमामि धन्वंतरिमादिदेवं सुरासुरै वंदित पादपद्मलोके ।
जरा साम्य मृत्युनाशं धारामीशं विविधौपधीनां ॥२॥
अनेकदेशान्तर भाषितेषु सर्वेष्वापि प्राकृत गुढेषु ।
गुढेषु च नास्ति संख्या द्रव्या विधानेषु तथौपधीषु ॥३॥

Ends —वालं वृद्धातुरं दग्धं, मृतं वा सुविगाहितं ।
व्यग्रच्छं च विषं मासं सद्योहृति मंदोखिलं ॥७८॥

Scribal remarks :

इति श्री आदिपुरुषं धन्वंतरि विरचिते निघंटु नाम संग्रहे निर्घण्टु ग्रन्थेनाचिमो सर्व्वं मासवर्ग समाप्त ॥६॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितम् मया। यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते। श्री आदिनाथ चैत्यालय लिखितं पं० मित गिरधारी अजीतमल रूपनगरे श्री रस्तु श्री कल्याणमस्तु मंगलं भूवः ॥

No. 5 Ref. No. 534

PARAMATMA PRAKASH TIKA

Author —JIVARAJ
Size —11″ × 5″
Extent —35 Folios.
Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines, edges in two lines in red ink; it is a complete work in fair condition; written in Hindi.
Date of the
Original —V. S. 1762
Date of the
Copy —Magh Sudi 5, V. S. 1872
Subject —ADHYATMA

Scribal remarks :

श्रावक कुल मोट मुजस. खण्डेलवाल वखाण ।
साहवड़ा साखा वड़ी, भीम जीव कुल भाण ।।१।।
राजैं तसु सुत रेखजी पुण्यवंत सुप्रमाण ।
ताकों कुल सिंगार, सुत जीवराज सुभजाण ।।२।।
पुर नौलाही में प्रसिद्ध, राज सभा को रूप ।
जीवराज जिन धर्म में, समझै आतम रूप ।।३।।
करि आदर वहु तिन कह्यो, श्री धर्मसी उवझाय ।
परमात्म परकास को, वार्तिक देहु वनाय ।।४।।
परमात्म परकास को शास्त्र अथाह समुद्र ।
मेठा अर्थ गम्भीर भर्‌यौं दलै अग्यान दलिद्र ।।५।।
सुगुरु ग्यान श्रैवक सजे पाये कीये प्रतध ।
अर्थ रतन वरि जतन सुं, देखो परखो पद्य ।।६।।
सतरह–सैं वासठि समैं, पखयजु सुणसार ।
परमात्म परकास को वार्तिक कह्यो विचारि ।।७।।
कीरति सुन्दर सुमकला, चिरंजीव जीवराज ।
श्री जिन शासन सानधे सुधर्म सुभिख सुराज ।।८।।

इति श्री योगीन्दु देव विरचिते तीनसोपैंतालीस दोहा पद प्रमाण परमात्मप्रकास का वालाववोध सम्पूर्ण संवत् १८७२ वर्षे माहवुदि ५ नैं लिखितं ।

No. 6 Ref. No. 18

SAMAYASAR

Author —AMRITCHANDRACHARYA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —191 Folios.

Description —Country paper, rough and white; Devanagari characters in big, legible, clear and good hand–writing; borders ruled in three lines in black ink, edges in two; it is in a fair condition; the manuscript is complete; written in Prakrit and Sanskrit; the manuscript contains both the text and commentary.

Date of the
Copy —Mangsir Badi 13, V. S. 1463
Subject —RELIGION

Scribal remarks :

स्वस्ति श्री संवत् १४६३ वर्षे माघकृष्णा त्रयोदश्यां सोमवासरे अद्येह श्री कालवी नगरे समस्त राजावली समालंकृत विनिर्जिताखिलि प्रचंड महाराजाधिराज सुरत्राण श्री महमूद-साहि विजय राज्यपर्वत्तमाने अस्मिन् राज्ये श्री काष्ठासंघे माथुरान्वये पुष्करगच्छे लोहाचार्यान्वये प्रतिष्ठाचार्य श्री अनन्तकीर्ति देवा तस्य पट्ट गगनांगणे भट्टारक कल्पाः श्री क्षेमकीर्ति देवाः तत्पट्टे श्री हेमकीर्ति देवाः तत् शिष्य श्री धर्मचन्द्र देवः तस्य धर्मोपदेशामृतेन हृदिस्थित मनोवल्ली सिच्यमानेनां रोहितास नगरे वास्तव्य श्री कालवीनगरस्थित अग्रोतकान्वय मीत्तल गोत्रीय पूर्ण पुरुष साधु खेतनाम्नि तस्य वंसे दीवाण ठां० प्रसिद्ध सर्व कार्यकुशल साधु नयण तस्य द्वौ भार्यौ कोकिला सांता नाम्नो एतेषां कुक्षे उत्पनः एकादश प्रतिमा धारकः सा सहजपाल हृद रति प्रति साधु श्री नरपति कुलमंडण साधु हेमराजी सा० नरपति भार्या साधु नमिइण अन भो पत्र जिणदास वील्हा वीरदास । सा० हेमराज पुत्र गणराज गुरुदास पुत्र साधु नरपति पुत्र साधु श्री वाल्हचन्द्र तस्य द्वौ भार्यौ साधुनी जैणमाल ही लहुवड़ि नाम्नि अनयो पुत्र साधु देवराज तस्य भार्या राल्ही नाम्नि एतयोः पुत्र पल्हचन्द एतैः जिनप्रणीत मार्ग रतैः चतुर्विध दानदायकैः संघनायकैः जिनपुजा पुरदंरैः एतेषां मध्ये साधु नइण पौत्रेण साधु नरपति पुत्रेण साधु श्री वल्हचन्द्र देवेन साधुनि जौणपाल ही लहुवडि कोतेन साधुराज जातेन पौत्र साधु श्री पाल्हण चन्द्र समुद्भवेन श्री समयसार पुस्तकं लिखाप्य संसार समुद्रोतारणार्थ दुरितदुष्ट विध्वंसनार्थं ज्ञानावरणाद्यपृक कर्मक्षयार्थं श्री धर्महेतोःसुगुरोः धर्मचन्द्र देवेभ्यः पुस्तकदानं दत्तं ।

No. 7 Ref. No. 411

SUKUMAL CHARITRA

Author —BHATTARAKA SAKAL KIRTI
Extent —44 Folios.
Description —Country paper, thin brittle greyish; Devanagari characters in bold, clear, uniform and elegant hand-writing; borders ruled in three lines in black ink, edges ruled in two lines; the condition is very fair; it is a complete work; written in Sanskrit.

Date of the
Copy —Posa Sudi 10, V. S. 1537
Subject —CHARITRA

Scribal remarks :

संवत् १५३७ वर्षे पोष सुदी १० मूलसंघे बलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भ० श्री पद्मनन्दिदेवा तत्पट्टे भ० शुभचन्द्र देवा तत्पट्टे भ० जिनचन्द्रदेवा तत् शिष्य मुनि श्री जै नंदि तदाम्नाये खण्डेलवालान्वये श्रेष्ठि गौत्रे सं० वील्हा भार्या षेढी तत्पुत्राः सं० वादूपार्श्व, वादू भार्या डल्हू तत्पुत्र सा० गोल्हा वालिराज, भोजा, चोथा, चापा एतेषां मध्ये वालिराजेन इदं सुकुमाल स्वामी ग्रन्थं लिखाप्यतं । पं० आसुयोग पठनार्थ निमित्त समर्पितः ।

No. 8

YASHODHARA CHARITRA

Author —PADAMNABH KAYASTHA

Size —11″ × 5½″

Extent —87 Folios, 10 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, thin and some what whitish; Devanagari characters in bold, clear and fair hand-writing; borders ruled in three lines in red ink, all the four edges ruled in two lines in red ink; the manuscript is in good condition and incomplete form.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —CHARITRA

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।।
परमानंद जननीं भव सागर तारिणीं ।
सतां हि तनुतां ज्ञानलक्ष्मीं चन्द्रप्रभः प्रभूः ।।१।।

Ends —उपदेशेन ग्रन्थोऽयं गुणकीर्ति महामुनेः ।
कायस्थ पद्मनाभेन रचितः पूर्व सूत्रतः ।।१०७।।
संतोष जैसवालेन संतुष्टेन प्रमोदिना ।
अतिश्लाघितो ग्रन्थोऽयमर्थ संग्रहकारिणा ।।१०८।।
साधोर्विजयसिंहस्य जैसवालान्वयस्य च ।
सुतेन प्रथिवराजेन ग्रन्थोऽयमनुमोदितः ।।१०९।।

इति श्री यशोधर चरित्रे दयासुन्दराभिधाने महाकाव्ये साधु श्री कुशराजकारापिते कायस्थ श्री पद्मनाभ–विरचिते अभयरुचि प्रभृति सर्वेषां स्वर्गगमनंवर्णनो नवमः सर्गः ।

Scribal remarks :

जातः श्रीवीरसिंहः सकलरिपु कुल व्रातनिर्घात पातो,
वंशे श्री तोमराणां निज विमल यशोव्याप्तदिक् चक्रवालः।
दानैः मानैः विवेकैः न भवति समता येन साकं नृपाणां।
केषामेषां कवीनां प्रभवति धिषणा वर्णने तद्गुणानां ॥१॥
ईश्वर चूड़ारत्नं विनिहतकरघात वृत्त संहातः
चन्द्र इव दुग्ध सिंधोस्तस्मादुद्धरण भूपतिर्जनितः ॥२॥
यस्य हि नृपतेः यशसा सहसा शुभ्रीकृतत्रिभूवनेऽस्मिन् ।
कैलाशपति गिरिनिकरः क्षीरति नीर शुचीयते तिमिरं ॥३॥
तत्पुत्रो वीरमेन्द्रः सकलवसुमतीपाल चूड़ामणिः यः
प्रख्यातसर्वलोके सकलबुध कलानंदकारी विशेषात् ।
तस्मिन् भूपालरत्ने निखिलनिधिग्रहे गोपदूर्गे प्रसिद्धि
भुंजाने प्राज्यराज्यं विगतरिपुभयं सुप्रजः सेव्यमानं ॥४॥
वंशेऽभूज्जैसवाले विमलगुणनिधिभूंलणः साधुरत्नं
साधुश्रीजैनपालो भवदुदितयास्तत्सुतो दानशीलः ।
जैनेन्द्राराधनेषु प्रमुदितहृदयः सेवकः सद्गुरुणां
लोणाख्या सत्यशीलाऽजनि विमलमतिर्जैनपालस्य भार्या ॥५॥
जाता षट् तनयास्तयोः सुकृतिनोः श्रीहंसराजोभवत्
तेषामाद्यतमस्ततस्तदनुजः सैराजनामाऽजनि ।
रैराजो भवराजकः समजनि प्रख्यातकीर्तिर्महा
साधु श्रीकुशराजकस्तदनु च श्रीक्षेमराजो लघुः ॥६॥
जातः श्रीकुशराज एवं सकलक्ष्मापाल चूडामणेः
श्रीमत्तोमर वीरमस्य विदितो विश्वासपात्रं महान्
मंत्री मंत्रविचक्षणः क्षणमयः क्षीणारिपक्षः क्षणात्
क्षोणीमीक्षणरक्षणक्षममतिर्जैनेन्द्रपूजारतः ॥७॥
स्वर्गस्पद्धिसमृद्धिकोतिविमलश्चैत्यालयः कारितो
लोकानां हृदयंगमो वहुधनैश्चन्द्रप्रभस्य प्रभोः ।
येनैतत्समकालमेवरुचिरं भव्यं च काव्यं तथा
साधु श्रीकुशराजकेन सुधिया कीर्तेश्चिरस्थापकं ॥८॥
त्रिस्त्रस्तस्यैव भार्या गुणचरितयुषस्तासु रल्होभिधाना
पत्नी धन्या चरित्रा व्रतनियमयुता शीलशौचेन युक्ता ।
दात्री देवार्चनाढ्या गृहकृतिकुशला तत्सुतः कामरूपो
दाता कल्याणसिंहो जिनगुरुचरणाराधने तत्परोऽभूत ॥९॥

लक्षणश्री: द्वितीयाभूत्सुशीला च पतिव्रता ।
कौशीरा च तृतीयेयमभूद्गुणवती सती ॥१०॥
शांतिर्दास्य भूयात्तदनु नरपते: सुप्रजानां जनानां
वक्तॄणां वाचकानां तथैव..........॥११॥
यावत्कूर्मस्य पृष्ठे भुजगपतिरयं तत्र तिष्ठेद्गरिष्ठे
यावत्तत्रापि चंचद्विकटफणिफणामंडले क्षोणिरेषा ।
यावत्क्षोणी समस्त त्रिदशपति वृतश्चारुचामीकराद्रि-
स्तावद् भव्यं विशुद्धं जगति विजयतां काव्यमेतच्चिराय ॥१२॥
कायस्थ पद्मनाभेन बुधपादांब्जरेणुना ।
कृतिरेषा विजयतां स्थेयादाचन्द्रतारकं ॥१३॥

इति श्री पद्मनाभ-कायस्थ विरचितं यशोधरचरित्रं समाप्तम् । शुभंभवतु कल्याणमस्तु । श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

Bisapanthi Digambar Jain Temple Granth Bhandar Bada Mandir Nagaur

The Granth Bhandar is situated in the Digamb_r Jaina Temple BISAPANTHI BADA MANDIR DEVARA-KI-GALI, Purani Nagaur.

According to Bhattaraka Pattavali, Bhattaraka Ratnakirti established an independent Bhattaraka Gadi in Samvat 1581 and also established a great Granth Bhandar in Nagaur.

The Bhandar possesses a valuable collection of 20 thousand manuscripts. This number includes the GUTKAS also. The manuscripts are quite old. The manuscripts are mainly in 5 languages i.e. SANSKRIT, PRAKRIT, APABHRAMSA, HINDI, RAJASTHANI. All the manuscripts are written on paper, there is no manuscript on palm leaf.

SUBJECT DEALT WITH

This collection pertains to books written by Jaina and non-Jaina authors. Works written by Jaina authors deal with various subjects pertaining to religion such as SIDHANTA, PUJA, PRATISTHA, KATHA, CHARITRA, STOTRA, VRIT–VIDHAN, PURANA and Secular subjects like PURANA, KAVYA, KATHA, SHORT KAVYA, PHILOSOPHY and S.ientific subjects like GRAMMER, PROSODY, LAXICOGRAPHY, JYOTISA and AYURVEDA. Works written by non-Jaina authors pertains mainly to KAVYA, GRAMMER, AYURVEDA, JYOTISA and SEXUALOGY etc.

Some of the important manuscripts are given below :—

	Name of the Manuscript	Author	Year	Language
1.	Trisati	Rawal Sharangadhar	1751	Sanskrit
2.	Sidhanta Chandrika	Ramchandra Shrana		

1. Bhattaraka Sampradaya by V.P. Joharapurkar Page 121.

3.	Ratna Karanda Sravakachar	Samanta Bhadra-charya	1543	Sanskrit
4.	Prasnotur Sravakachar	Bhattaraka Sakala Kirti	1590	-do-
5.	Kshatra Chudamani	Wadiba Singh Suri	1544	-do-
6.	Sudarsana Charitra	Mumukshu Vidhya Nandi	1682	-do-
7.	Ramayan Shastra	Chirantan Muni	1463	-do-
8.	Rama Purana	Soma Sena	–	-do-
9.	Bhoja Praband	Kavi Bhallalal	1558	-do-
10.	Naga Kumar Charitra	Dharm Dhar	1596	-do-
11.	Samaya Sara Tika	Banarsi Das	1723	Hindi
12.	Parsvanath Purana	Bhudhar Das	1838	-do-
13.	Vuchhatti Tri Bhangi	Nemi Chandra	1562	Prakrit
14.	Ratnakaranda Sravakachar	Shri Chand	1651	Apabhramsa
15.	Tri Sasti Mahapurana	Puspadanta	1493	-do-
16.	Shripal Charitra	Pt. Raidhu	1595	-do-
17.	Sudarsana Charitra	Nainandi	1570	-do-
18.	Vardhamana Kavya	Pt. Narsena	1475	-do-
19.	Jasahara Chariu	Puspadanta	1505	-do-

We propose to give below the details of some of the manuscripts which are of religious, secular, cultural and historical value :—

No. 1 Ref. No. 2715/A

AMBADA CHARITRA

Author —Pt. AMAR SUNDAR

Size —$9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$

Extent — 31 Folios, 13 lines per page, 42 letters per line.

Description —Country paper, thin and dark grey; Devanagari characters in big, legible, uniform, and good hand-writing; borders ruled in four lines; the condition of the manuscript is very poor; it is a complete manuscript, written in Sanskrit.

Date of the Copy —V.S. 1826

Subject —CHAPITRA

Begins —प्रथ श्रंवड़चरित्रं लिख्यते ।

धम्मात्संपद्यते लक्ष्मीं धर्म्माद्र पदंनिंदितं ।
धर्म्मात्सौभाग्यञ्च धर्म्मात्सर्व्वं समीहितं ॥ १ ॥
अथ धर्म्मोपरि श्रंवड़ क्षत्रियस्य संवंध: कथ्यते । अस्मिन् भरत क्षेत्रे श्री-
वासनगरे तत्र विक्रमसिंहराज राज्यं करोति ।

Ends —उर्णां कृत्वा स्व संवत्सर: प्रवत्तापित: तस्मिन् सिंहासने चिरं राज्य कृत्वा धर्म्मं समाराध्य य स्व: शरीरं मुक्त्वा स्वर्ग गत: यत: सगाद्दिवा नरेशा: सुरपति सदृशानां कि नोदान वेंडा कुर्वन्ति किंकरत्व गन्नाम कृतमेत्र विवोपवा वा: चितारत्नादि :संपत भवति हितियतं धर्म्म कम्मार्थं सिद्धि संपद्यते । यदार्था सकल सुख राश्वावमस्यैव पुषा: ॥ १ ॥
सरस कार्तिक रम्य कथानकं श्रवणहार निशम्य विनोदकृत अमरसुंदर पमितसावुना सुगमगद्यमयं जयता चिरं ॥ २ ॥
धर्मात्संपद्यते भोगा धर्म्माच्च सुखं संपदं ।
धर्म्मात्स्वर्गापवर्गौ च धर्म्माद्र पदं निंदितं ॥ ३ ॥
धर्म: चिन्तामणि श्रेष्ठो धर्म्मं कल्प द्रुमो पर: ।
धर्म्मं काम दुग्धावेनु: धर्म्मं सुखा वहा ॥ ४ ॥
अक्षर मात्रा पद स्वरहीनं व्यञ्जन सन्धि विनर्जितरेफं ।
साधुभिरेव ममदृक्षमितव्यं कोत्र न मुह्यति शास्त्र समुदे: ॥ ५ ॥
अज्ञात दोपान्मतिविभ्रमाद्वा पदार्थ हीनं लिखितं यातु ।
तदर्थमाघु परिशोधनीयं प्रायेण हन्मुह्यति लेखकानां ॥ ६ ॥

Scribal remarks :

इति श्रंवड़ चरित्रे सप्तादेश: समाप्त: । श्लोक संख्या नि० १३०० संपूर्णम् ॥ संवत् १८२६ रा मीति आसोज कृष्ण पक्षे १३ तीथौ लिपीकृत्वा । सुभटपुर मध्ये ॥ श्री परमात्माय नम: ॥

No. 2 Ref. No. 3424/A

BARAHAKHADI

Author SHRI PARSAVADASA

Size —11″×5″

Extent —7 Folios, 7 lines per page, 31 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; red chalk used; the numbered sides marked circular disc in the centre;

borders are unruled; the manuscript written in Hindi language; it is a complete work in good condition.

Date of the Copy —Posa Badi 9, V. S. 1899

Subject —ADHYATMA

Begins —ॐ नमः सिद्ध । अथ बारहखड़ी लिख्यते ।

दोहा—श्री जिनवर वृष कूं नमूं, नमूं जिनोत्तम वाणि ।
बारखड़ी उपदेश मय रचूं, स्व परहित जाणि ॥ १ ॥
काका कांई रै कर तो फिरै तु आल जंजाल ।
सीख न मानी रै गुरां की येक ग्यानीजीव ।
विषयभोग में रहे लिप घोर है तू बांधै कर्म ।
धर्म न जानै रै क्या होय सम्यक्ग्यानीजीव ॥ १ ॥

No. 3 Ref. No. 222/A

BHAGAWATI SUTRA

Author —X

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$

Extent —45 Folios, 11 lines per page, 33 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in bold, legible and elegant hand-writing; borders ruled in three lines in black ink; the work is in good condition; it is a complete work, written in Prakrit Language.

Date of the Copy —Chetra Sudi 15, Saturday, V.S. 1609

Subject —ACHARA SHASTRA

Begins —तेणं कालेणं । तेणं समएणं । सावच्छीनयरी होच्छा ॥

Ends —एवं जहाउवातिय जावं सव्वद्धु रकाणं अंतं काहिति ।
सेवंततेसे वंतते त्रि जाव विहरति ते य निम्मगो संम्मतो ॥ ७ ॥

Scribal remarks :

संवत् १६०६ वर्षे चैत्र सुदि पूर्णिमास्यां तिथौ शनिवासरे श्री लाभपुर मध्ये लिखितं हरिदासेन ॥ देवा पठनार्थं । श्रेयोस्तु ।

यादृशं पुस्तकं द्रष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

भग्न पृष्ठि कटि ग्रीवा अधोदृष्टिरधोमुखं ।
कष्टेन लिखितं शास्त्रं यत्नेन प्रतिपालयेत् ॥ २ ॥

No. 4 Ref. No. 408/A

CHAKRADHAR PURANA (With commentary)

Author —JIN SENACHARYA

Size —$11\frac{3}{4}'' \times 5\frac{5}{4}''$

Extent —139 Folios, 13 lines per page, 50 letters per line.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in bold, uniform, small and elegant hand-writing; borders ruled in four lines, edges in two lines in black ink; the condition of the manuscript is good; it is a complete work, written in Sanskrit poetry and prose; manuscript contains both the text and commentary.

Date of the Copy —Fairly old.

Subject —PURANA

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥
प्रमा । प्रकष्ट ज्ञान ॥ ३ ॥ विशासित विनाशिता ॥
मुत्किल शोक शासनं ॥ मुत्किल लक्ष्म्याः ॥
एकमेव शासनं नय-स्मान्नन ॥ ४ ॥

Ends —नेतेव सेनापतिरिव । सेनापतिरिव । चतुः साधनः ।
धनु विहृसराधना साधनः । आभास्वरं । आ समन्तात् वा स्वरं ॥ ४०३ ॥
जीवन विधिः जिवित विकल्पतारोधविमुक्ता आवरण विमुक्ता । उदयादिं उत्पन्नं वा अतंमः अन्तिमः अखिलाव नियते तरतस्य ॥ ४०४ ॥ स्वरापरार्थ सिद्धि स्वपरार्थज्ञानं । सम्यक्ज्ञानमित्यर्थः । वृषभः श्रेष्ठः ॥ ब ॥ प्रथम तिर्थंकर चक्रधर पुराण ॥ सप्त चत्वारिंशतमं पर्व परिसमाप्तम् ॥ ४७ ॥
श्री ॥ १ ॥ २ ॥

Scribal remarks :

मण्डलाचार्य श्री भूवनकीर्ति तत् शिष्य आचार्य श्री विशालकीर्ति लिखापितं ॥

No. 5 Ref. No. 746/B

CHATURVINSATI JIN STAVAN

Author —×
Size —$13\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$
Extent —4 Folios.
Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold, legible and good hand-writing; borders and edges ruled in three lines; the condition of the manuscript is fair; it is a complete work; written in Hindi verse.
Date of the Copy —Asoja Badi 6, Friday, V.S. 1754
Subject —STOTRA
Begins —अथ चतुर्विंशति जिनस्तवन ।

सवैया—प्रथम जिनंद चंद सुख कंदनाभिनन्द वर्ण इंद पाय अरविंद सेवें मन भायजू ।
आदि उत्पत्ति तिथि, गति मति प्रगट करन हरि सकल संसारे सुख दायजू ।
कंचन वरण तन, वृषभ लक्षन, धनुष पांचसे शरीर वीर धीर गिरि रायजू ।
कहे जिन हर्ष निताजी जिनराज आज भवसिंधु को जिघज ऋषिभ कहायजू ॥१॥

दूसरो अजितनाथ सुगतपुरी के साथ जाकें नाम ठाम ठाम नवनिधि पायो है ।
जितशत्रु विजया को नंद मुखचंद बिम्ब कंचन सी ज्योति तनु अधिक सुहायो है ।
परम कृपाल सुरशाल सुकुमाल भाव अद्वितीय अहि मसि शिव साल सुर नर गायो है ।
मातन के पेट रह्यो तात जू मनाई हार ताते जिन हर्ष सूं अजित कहायो है ॥ २ ॥
संभव नाथ अनाथ को पीहर, संकट कोटि निकट हरै ।
जाके नाम गहे वृत्ति मतंग जपंत्रि हम हरण हसंति मिले सु परै ।
चतुरंग महावल सैन्य परै वल भील मुलक समाल भरै ।
मनवांछित पूरण काम हुवा जिन हर्ष नमों कर जोरि करै ॥ ३ ॥

तारक नाम कहावत काहे को तारयों में को उन देख्यौ हे ते तों ।
तारत है अपनी करणी सद लोकन को प्रभू जानत में तों ।
मो गुन ही को निवास है साहिब तीन भुवन सुजस लहे तों ।
श्री अभिनन्द पाऊं गहै जिन हर्ष तिरै भवि हाथ गहै तों ॥ ४ ॥

तेरो मुख दिनकर करत बरावरि, सो मूढ़ मति कछुअन समभत ज्ञान में ।
अरू वांकी ज्यौति सहि जात नहीं नैनन शरीर तेज देख तेरो भया हूं नरान में ।
ग्रह वांछू राहू दुःख देत है पर वध्यो मेती तेरी सेव करे रहे अपने सुध्यान में ।
सुमति के दाता जिन हर्ष सुमतिनाथ प्रभू, जैसो सुर कोऊ और देख्यो नहीं आन में ॥ ५॥

द्विजराज समावर प्रभू को वखाने जो कुमद मति समझत कछु नहीं लिभार जू ।
शशि कला हीन दिन दिन होत क्षीण, तनु तेरी कला दिन दिन बढ़े अपार जू ।
कोऊ पर तिया विरहणी कूं सतावत, जिन कूं सब लोकन कूं सुख उपगार जू ।
भरयो है कलंक हुं मैं तो, तू तो निकलंक जिन हर्ष कहत मो पद्म प्रभू तारजू ॥ ६ ॥

Ends — मल्लिनाथ मिल्या मेरे भाग वसैं सुख सम्पत्ति आज दशा प्रगटी ।
मनु मेरू वरावर मेरो भयो घरि आंगण गंग नदी उलटी ।
दृग देखत ही भए शीतल दोऊ, पराकृत पात्ति करी सघटी ।
जिन हर्ष कहे प्रभू तेरे दरशन, जीव अज्ञान की वाकी घटी ॥१६॥
चंद्र वदन सदन मदन को जाणि विधाता को आप उपाई ।
चंचल नैन सूं वैण अमोलक देऊ, जग मग जोति वनाई ।
पीन पयोधर तारन में हरि, लंक प्रिया गज चालि हराई ।
देव त्रिया मुनि सुव्रत के जिन हर्ष कहे पय वन्दन आई ॥२०॥
मोहन मूरति, शशि वदन, सरोज नैन, जूंह की कुटिलाई अधिक विराजे है ।
सारंग शिखा अवात नासिका तैसी दिखत मूंगियां से होंठ किधू वाल छाजे हैं ।
दसन हीरा सी पंक्ति, छवि मुगता की द्युति, कोकिला कंठ, वाणी जलधर गाजे है ।
ऐसी भांति उपदेश सुणे नमिनाथ को जिन हर्ष भ्रमरण भय भाजे हैं ॥२१॥
सील को सनाह, अंग सकीरण अण भंग जुरे मदन सो जग नेम प्रभू गाजि के ।
क्षमा की अजब ढाल, तप कीनी करपाल, भावना शरीर ढाल, धीर टोप साज के ।
ज्ञान गजराज, सुनि धरम राजे, कहै जिन हरख, जेती सुगुण पांइ दल राजि के ।
दया के उरे निषाण उपकलई श्रूत ध्यान काम दशा जीती रहे मुरति विराज कै ॥२२॥
अरचे जसु पाई, सुरासुर राम प्रभु गुण गाई सु सेव करै ।
सुखदायक दायक लोक है जाकी कीर्ति लोक अलोक फिरै ।
अतुली वल एक अनेक विराजत रोग विजोग समूल हरै ।
जिन हर्ष कहे प्रभू पास जिनन्द की सेव करो भया चित खरै ॥२३॥
कंचन गात सुहात है मुरति, क्षत्री कुलैं अवतार लियो ।
हरि अंक निशंक उपक्कत, सुक्रत कंद प्रभु उदयो ।
जिन शासन नायक दायक वांछित देखत ही दुःख दूरि गयौ ।
जिन हर्ष कहे, महावीर जिनेश्वर नाम निरंजन सिद्ध जयौ ॥२४॥

इति श्री चतुर्विंशति जिनानां स्तुति सवैया सम्पूर्णम्,
लिखितं संवत् १७५४ वर्षे आसोज वदी ६, शुक्रवासरे ।
॥ श्री ॥ श्री ॥

No. 6 Ref. No. 558/A

DHARMA PARIKSHA

Author —Pt. HARISENA

Size —$8\frac{3}{4}'' \times 3\frac{3}{4}''$

Extent —117 Folios, 9 lines per page, 34 to 40 letters per line.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in bold, clear and good hand-writing; borders ruled in two and edges in three lines in black ink; each folio has three big tikkas in big size; the condition of the work is very poor; it is a incomplete work, written in Apabhramsa language.

Age —Fairly old

Subject —KAVYA

Begins —ॐ नमो वीतरागाय । सिद्धि पुरंधि हैकंतु । सुद्धें तणुमणवयणें । भत्ति एजिणुण्णवेवि चिंतिऊवुह हरिषेणं ॥ मणुयजं मे वुद्धिये किं किशई । मणहरू जाये कऊ नरइज्जई ।

Ends —इयं धम्म परिरका ए च उवग्ना हि हि वा ए चित्राए ।
वुह हरिषेण कथाये एयार समोतंथी परिछेद्धसमत्तो ॥
॥ ७ ॥ ७ ॥ धर्म्म परिक्षाशास्त्र समाप्तं ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

No. 7 Ref. No. 728

GYAN TARANGINI

Author —MUMUKSHU BHATTARAKA PUJYA GYANA BHUSANA

Size —$12'' \times 5\frac{1}{2}''$

Extent —38 Folios, 6 lines per page, 36 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in small, legible and good hand–writing; borders ruled in two lines in red ink; extent 18 chapters; the condition of the manuscript on the whole good; it is a complete work; written in Sanskrit verse.

Date of the Original —V. S. 1506

Date of the
Copy —V S. 1819
Subject —JAINA PHILOSOPHY
Begins — ॐ नमः ।
ॐ नमः शुद्ध चिद्रुपाय प्रणमूयशुद्रपंस्यनंदं जगदुत्तमं
तघ्न्नक्षणादिकंवमि तदर्थं तस्य लष्चये ॥१॥
Ends —यदेव विक्रमातीताः शतपंच दशाधिकाः ।
षष्टि संवत्सरा जातास्तदेव्यं निर्मिता कृति ॥२३॥
ग्रन्थ संख्यात्र विज्ञेया लेखकै पावकैः किला ।
द्विशदविका पंचशती श्रोतृजनैरपि इतिः ॥२४॥
इति श्री मुमुक्षु भट्टारक श्री ज्ञानभूषण विरचितायां तच्च ज्ञानतरगिण्यां शुद्ध चिद्रुपप्राप्ति क्रम प्रतिपादको अष्टादशोध्यायः ॥१८॥

Scribal remarks :

सम्वत् १८१९ वर्षे मासोत्तमेमासे शुक्ल पक्षे द्वादशी तिथौ १२ गुरु दिने श्रीमतपूज्य परम पूज्य भट्टारक जी श्री श्री श्री श्री १०८ श्री चन्द्रकीर्ति तत् शिष्य स्वरूप चंद्रेण लिखापितं सेवग सुखराम का वासी डेह का श्री नागपुर मध्ये कृतं ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

No. 8 Ref. 377/A

JIVA PRARUPANA

Author —GUN RAYNA BHUSHANA
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$
Extent —28 Folios, 12 lines per page, 42 letters per line.
Description —Country paper, very thin and greyish; Devanagari characters in bold, big, clear and elegant hand-writing; borders ruled in four lines in black ink, edges ruled in one line in red ink; the condition of the work on the whole poor; the manuscript is complete, written in Prakrit language.
Date of the
Copy —Chetra Sudi 2, V. S. 1511
Subject —EXPLANATION OF JIVA TATVA
Begins —ॐ नमो वीतरागाय ॥ सिद्धं शुद्धं पणमिया ॥ जिणे द्रवेणेमिचदंमकलं कां गुरु गुरु रयणभूषणुदयं ॥ जीवस्य पत्नवणं वोछे ॥१॥
Ends —णिय भावणा णिमित्तमयेकदं णियमसारणाम सूदं ।
णच्चा जिणोवदे सं पुव्वावरा दोसाणि मुक्कं ॥८८॥ इति ॥

Scribal remarks :

सम्वत् १४११ चैत्र सुदि २ उघातस्य भार्या उदय श्री तयो पुत्र माल्हा सोढा डालु इदं ग्रन्थं ग्रात्मीकर्म्मक्षय निमित्तं लिखायि ॥

No. 9 Ref. No. 507/A

GYAN SURYODAYA NATAKA

Author —VADI CHANDRA

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$

Extent —31 Folios, 11 lines per page, 37 to 40 letters per line.

Description — Country paper, rough, smooth and grey; Devanagari characters in big, legible, uniform and good hand-writing; borders ruled in four lines in black ink; red chalk and yellow pigment used; foll 1 blank; condition of the work is very good; the manuscript is complete; written in Prakrit and Sanskrit.

Date of the Copy —2nd Sravan Sudi 3, V. S. 1798

Subject —NATAKA

Begins —ग्रथ ज्ञानसूर्योदय नाटक लिख्यते ॥ श्री जिनायनमः ग्रनाद्यनंतरूपाय पंचवर्णाप्तिनूत्तये । ग्रन्तमहिमाप्ताय वंदो कार नमोस्तु ते ॥१॥
तस्माद् भिन्नरूपस्य वृषभस्य : जिनेशितुः
नत्वा तस्य पदांभोजं भूषिताखिलं भूतलं ॥२॥
भूपीव भ्रान्त भूतानां भूयेष्टानंददायिनां,
भजे भयावह भाषां, भव भ्रमण भंजनां ॥ युग्मं ॥
येषां ग्रन्थस्य सन्दर्भ, पोस्फरीतिविदोहृदि ।
व वंदेतान् गुरून् भयो, भक्तिभारः नमः शिराः ॥४॥

Ends — काव्यं तत् पटामलभूषणं समभवद्धं गंवरीयमेत च चद्दहंकरः स भाति चतुरः श्रीमान प्रभा चन्द्र तत्पट्टे जनिवादिवृंदतिलकः श्री वादिचन्द्रो जनि स्तेनायं व्यरप्रबोधतरणि भव्यांब्ज संबोधनः ॥८६॥ वसुवेदसाब्जांके वर्षे माघे सिताष्टमी दिवसे । श्रीमत्मधुकनगरे सिद्धोयं बोधसंरभं ॥ इति समाप्तम् ॥

Scribal remarks :

इति श्री वादिचन्द्र विरचितो ज्ञानसूर्योदय नाम नाटके चतुर्थो ग्रध्यायः ४ इति

नाटक सम्पूर्णं । सम्वत् १७९८ वर्षे मिति द्वितीया श्रावण शुक्ल तृतीया लिपि कृतं मण्डल सूरि श्री चन्द्रकीर्तिना लूणवा मध्ये स्वात्मार्थम् लेखकवाचकयोः शिवं भूयात् ॥१॥

No. 10 Ref. No. 523/A

MULACHAR VRITTI

Author —KUNDKUNDACHARYA

Commentetor—VASUNANDI

Size —$12\frac{1}{2}'' \times 6''$

Extent —216 Folios, 15 lines per page, 55 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in big, bold, legible and good hand-writing; borders ruled in two lines in red ink; red chalk and yellow pigment used; edges ruled in two lines in red ink; the work is in good condition; it is a complete work; written in Prakrit and Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1805

Subject —ACHARA SHASTRA

Begins —ॐ नमः श्री परमात्मनेनमः ॥

श्री मक्षुहेन्दवोघ सकलगुण निधि निष्टताशेषकार्यं वक्तारं सत्यवृत्तं निहतमतिशक्रसंवंदिता किं भर्तामुक्ति वंद्या विमल सुखगते कारिकायाः समंतादावारस्यात्तनीते परमजिन कृते नोम्यिहं वृत्ति हेतोः ॥१॥

Euds — वृत्तिः सवार्थसिद्धिः सकलगुणनिधि सुक्ष्मभावानुवृत्तिचारः स्यान्नीतेः परम जिनपते ख्यात् निर्दोषवृत्तेः शुद्धैः वाक्यैः सुसिद्धाकलिमलमथनीकार्य सिद्धिमुनीनां स्वेच्छया जैनेङ मार्गं चिरतरभवन्नी वासुनन्दी सुभावः ॥१॥
इति श्री मूलाचार विवृतौ द्वादशोध्यायः ॥१२॥

Scribal remarks :

कुन्दकुन्दाचार्य प्रणीत मूलाचाराख्य विवृतिः परिपूर्णः । कृतिरियं वसुनंदिनः श्री श्रमणस्य ॥१ ॥

संवत्सरे विक्रमराज निर्गते, वाणान्विते शुन्यंधराकु समे मासे शुभे वास्विनि शुभचादि में तिथौ वरिष्टां लिखितं शुभावतः ॥ अनघे मूलसंघेऽस्मिन् गच्छे सारस्वतीयके बलात्कारगणे तस्मिन् कुन्दकुन्दोमुनिश्वरः । तदान्वये शांतकपाय वृंदो । तत्वार्थवादी परमात्मरूपः

सतशीलस्वध्यानदयादिरूढः जियाचिरं पद्मनंदीमुनीशः ॥३॥ ज्ञान ध्यान विलुप्तकर्म्मनि वहः चरित्र चुड़ामणिः । सद्योद्धप्रसरोजस्वात्मपरमनष्टाष्ट कर्म द्विषः जीया श्री मुनि ज्ञानभूषण गुरु शिष्यः प्रशिष्यप्रदः ॥ तत्पट्टे सूरीश्वर चन्द्रकीर्ति कीर्त्या जगत्यायनि । व्यापतांतः वभूवस्वाचाहा परायणेभ्यः गुणैकनूरक्षमदवहारी ॥४॥ जयति जगत उद्धरण दग्र हस्तावलं च । भव जलनोधि परितंत्रुसेतु भूतोथचासीत् ॥५॥ अनन्यगुण समानां श्रोत्रकान धर्म्मदायी । विमलसूभगमूर्ति चन्द्र-कीर्ति वरिष्टः ॥६॥ तत् शिष्य गुण चन्द्रेण मुनिनेद लिखापितं । आचारागंस्य चागंस्य वृत्ति स सुविदायिनी ॥७॥ यावत्मेरुधराकाश ज्योतिर्गण विभाव्यते । तावत् नन्दनुग्रन्थोऽयं विधायकः ॥८॥ लिखतं सेवक खेमा नागपुर मध्ये वाचकानां शुभं भूयात् ।

Ref. No. 660/B

No. 11

MULASANGH BHATTARK BHADRABAHU ETC. —GURUKI NAMAWALI (Pattavali)

Author ×

Size —11″ × 4¼″

Extent —2 Folios, 17 lines per page, 37 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, legible and good hand-writing; borders ruled in three lines in red ink; edges and corners ruled in two lines in red ink; it is a complete manuscript; written in Sanskrit prose.

Age —Fairly old

Subject —SIDHANTA

Begins —श्रीमानशेषनरनायकान् वंदिता इतिः श्री गुप्ति गुप्त इति विश्रुतनामधेयं । यो भद्रवाहूमुनि पुंगव पट्ट पद्म सूर्योः सर्वोदिशतु निर्म्मल संघ वृद्धि ॥१॥ श्री मूलसंघे जनि नंदि संघस्तस्मिन् बलात्कारगणेतिरम्यः ॥

Ends —उर्ज्जयतगिरौ तेन गच्छः स्मरस्वतो भवेत् ॥ अतस्तस्मै मुनिदाय नमः श्री पद्मनंदिने ॥ इति ।

Scribal remarks :

इति पटानुज गुरुन्नामावली समर्थिताः ।
बलनिर्गुह्या पार्श्वस्थामूलाचारोतियोजयेत् ॥ ३६ ॥
इति श्री मूलसंघे भट्टारक श्री भद्रवाह्वादि गुरूणां नामावली समाप्ता श्री ॥

No. 12 Ref. No. 3127/A

RAMAGYA

Author —TULSIDASA
Size —$8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{4}''$
Extent —4 Folios, 14 lines per page, 29 letters per line.
Description —Country paper, thin, rough and some what whitish; Devanagari characters in bold, big, clear, uniform and good hand-writing; red chalk and yellow pigment used; borders ruled in two lines; the manuscript is written in Hindi; it is a complete work; the condition of the manuscript is very good

Date of the Copy —Not Modern
Subject —RAMA KATHA
Begins —श्री गणेशायनमः । अथ गुसांई तुलसीदास कृत राम आज्ञा लिख्यते ।
दोहा—वांणि विनय अंवर विगरुहरमारमेश
समंरिकरन्जसवंकाज शुभ मंगल देश विदेश ॥१॥
Ends —ह यहां के फिर दषिण दिसि हेरि हेरि हि हिनात ।
भये निषाद विस्वादवास अवविषामु हि जात ॥४॥
स चित सोच व्याकुल सुनत असगुन अवासि प्रवेस ॥ समाप्त ॥

No. 13 Ref. No. 266

RAMA PURANA

Author —BHATTARAKA SOMASENE
Size —$12'' \times 6\frac{1}{4}''$
Extent —188 Folios, 15 lines per page, 45 letters per line.
Description —Counrty paper, rough and grey; Devanagari characters in small, clear and good hand-writing; borders ruled in three lines and edges ruled in two lines in red ink; red chalk and yellow pigment used; the condition of the work is fair; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Original —Sravan Sudi 13, Wednesday, V. S. 1656

Subject —PURANA

Begins —श्री जिनायनमः वंदेहं सुव्रतदेवं पंचकल्याणनायकं ।
देवदेवादिभिः सेव्यं भव्यवृंद सुखप्रदं ॥१॥
शेषान् सिद्ध जिनान् सरीन् पाठकानां साधू संयुक्तान् ।
नत्वा वक्षे हि पद्मस्य, पुराण गुण सागरं ॥२॥
वन्दे वृषभसेनादिन् गणधीशान् यतोश्वरान् ॥
द्वा दशांग श्रुतंयैश्च कृतं मोक्षस्य हेतवे ॥३॥
वंदे समन्तभद्रं तं श्रुतसागर पारगं
भविष्यत् समये योऽत्र, तीर्थनाथो भविष्यति ।४।

Ends —सप्तदश सहस्त्राणि वर्षाणि राववस्येवं ।
ज्ञेयं हि परमायुश्च सुखसंतति संपदं ॥१४॥
अष्टादश सहस्त्राणि वर्षाणि लक्ष्मणस्य च
आयु ······· परमं सौख्यं, भोग सम्पत्ति दायकं । १५॥
रामस्य चरितं रम्यं, शृणोतियश्च धार्मिकः ।
लभते सः शिवस्थानं, सर्वसुखाकरं परं ॥१६॥
विक्रमस्य गते शाके षोडष (१६५६) शतवर्षके—
शतपञ्चाशत समायुक्ते मासे श्रावणिके तथा ॥१७॥
शुक्लपक्ष त्रयो दश्यां बुधवारे शुभे दिने ।
निष्पन्नं चरितं रम्यं रामचन्द्रस्य पावनं ॥१८॥
महेन्द्रकीर्ति योगीन्द्र प्रासादात् च कृतं मया ।
सोमसेन रामस्य, पुराण पुण्य हेतवे ॥१९॥
यदुक्तं रविषेणेन पुराणं विस्तरा······ देवात्रच संकुच्य
किञ्चित विकथितं मया ॥२०॥
गर्वेण न कृतं शास्त्रं, नापि कीर्ति फलाप्तये
केवलं पुण्य हेत्वर्थं, स्तुता रामगुणा मया ॥२१॥
नाहं जानामि शास्त्राणि, न छन्दो न नाटकं
तथापि च विनोदेन, कृतं रामपुराणकं ॥२२॥
ये संतति विपुषो लोके मोघयं उच्यते मम,
शास्त्रं परोपकाराय ते कृता ब्रह्मणाभुवि ॥२३ ॥
कथा मात्रं च पद्मस्य वर्त्तते वर्णानां विना,
अस्मिन् ग्रन्थे उभौ भव्याः शृण्वन्तु सावधानतः ॥२४॥
विस्तार रूचिनः सिव्या ये संति भद्रमानसाः
ते श्रणवन्तु पुराणं हि रविषेणस्य निर्मलं ॥२५॥

रविषेण कृते ग्रन्थे कथा यावत्पर्वत्तते,
तावत् च सकलात्रापि वर्त्तते वर्ण मां विना ।।२६।।
वर्ण्यं विषये रम्ये जित्तूर नगरे वरे
मन्दिरे पार्श्वनाथस्य सिद्धो ग्रन्थः शुभे दिने ।।२७।।
सेनगणेति विख्याति गुणभद्रो भवन्मुनिः,
पट्टे तस्यैव संजातः सोमसेनो यतीश्वरः ।।२८।।
तेनेदं निर्मितं शास्त्रं, रामदेवस्य भक्तितः ।
स्वस्य निवार्ण हेत्वर्थं संक्षेपेण महात्मनः ।।२६।।
यस्मिन् निदपुरे शास्त्रं श्रृण्वन्ति च पठन्ति व
तत्र सर्वं सुखक्षेमं परं भवति मंगलं ।।३०।।
धर्मात् लभन्ते शिव-सौख्य-सम्पदः स्वर्गादि राज्याणि भवन्ति ।
धर्मात् तस्मात् कुर्वन्ति जिनधर्ममेकं, विहाय पापं नरकादि कारकं ।।३१।।
सेणगणे याति परं पवित्रे वृषभषेण गणधर शुभवंशे गुणभद्रोजनिकः
विजन मुख्य पमितवर्गा सुखाकर जातः ।।३२।।
श्री मूलसंघे वर पुष्काराख्ये गच्छे, सुजातो गुणभद्रसूरिः,
पट्टे च तस्यैव सुसोमसेनो भट्टारको भुवि विदुषां शिरोमणि ।।३३।।
सहस्त्रं सप्तशतं त्रीणि, वर्त्तते भुवि विस्तरात्
सोमसेनमिदं वक्षे चिरंजीव चिरजीवितं ।।३४।।

Scribal remarks :

इति श्री रामपुराणे भट्टारक श्री सोमसेन विरचिते रामस्वामिनो निर्वाणवर्णनाम त्रयस्त्रिंशत्तमोधिकारः ।।३३।। छः ।। ग्रन्थाग्रन्थ ७३०० ।। मिति श्री जिनायनमः ।। श्री ।।

No. 14 Ref. No. 566/A

SAKALA VIDHI VIDHAN KATHA

Author —MUNIVARA NAINANDI

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —324 Folios, 10 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, rough and dark grey; Devanagari characters in big, legible, uniform and good hand-writing; borders ruled in three lines in black ink; edges in two lines in black ink; the condition of the work is very poor; the manuscript is complete; written in Apabhramsa.

Date of the Copy —Falguna Badi 2, V. S. 1628

Subject —JAINA SIDHANTAS

Begins —श्री जिनायनमः ॥

धवल मंगल नदं जनवह मुहलंमि सिद्ध छरिणव मंदिरं मिनरलोय हरि सुवासंकास्मिन् सग्राउजिरणु । जया उपरिम कल्लारण कलसुवा अहृणं सिद्धि वक्क विमलुमत्ताव लिहिरिणमिवु । सहसु त्रिरणपिय कारिरिणरण सिप्पि हिमित्ति उरिकुत्रु ॥ १ ॥

Ends —इति स्वर्गावतार वस्त्रु

अहसमीविक हपमुहसुत्‌वृत्त्‌माराहृणाय

प्रमारिणउ कुडुसंघी अहवस्ममोत्ति ॥ संघि ४८ ॥

शुभंभवतु ॥ श्री रस्तु ॥

Scribal remarks :

सम्वत् १६२८ वर्षे फागुरण वदि २ दिने शुकवासरे पातिसाह अकबर राजे जोवरणेर स्थाने श्री मूलसंघे बलात्कारगणे सरस्वती गच्छे । नंद्याम्नाये श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदि देव तत्पट्टे भट्टारक श्री शुभचन्द्र देव तत्पट्टे भट्टारक जिनचन्द्र देवा तत्पट्टे श्री प्रभाचन्द्र देवा द्वितीय शिष्य मण्डलाचार्य श्री रत्नकीर्ति देवास्तत् शिष्य आचार्य श्री भूवनकीर्ति देवा तत् शिष्याचार्य धर्म्मकीर्ति देवा श्री भूवनकीर्ति द्वितीय शिष्य मण्डलाचाय श्री विशालकीर्ति देवा तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री लक्ष्मीचन्द्र देवा तदाम्नाये खण्डेवालान्वये धूरन्धर .... उपदेश निर्वाहक आहारभय भैषज्य शास्त्रदान वितरणप्रवीरण स्वर्गापवर्ग सुखदायक श्री दशलाक्षरणीक धर्माराधनैक चतुरः । पञ्च प्रकार भव भ्रमरण निवारक श्री पञ्च परमेष्ठी मंत्राराधनैः कन्तुरः साहलाख तत यन्त्री सीलसालिनी दानादि श्रेष्ठि गुरणधारिरिण साध्वीमानां तत् पुत्रौ द्वौ प्रथम पुत्र सजरूप्रदेश निर्वाहक त्रिपचाशत क्रिया प्रतिपालनैक चतुर शुद्ध सम्यक्ताद्विर वरभावनैक समर्थ एकादश प्रतिमा धारकस्य पादारविन्द सेवनैक षट्पद चिरंजा तेजा द्वितीयो प्रानो मुनिः संजातः । मण्डलाचार्य श्री विशालकीर्ति तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री लक्ष्मीचन्द तत् शिष्य श्री तेजातेनेदं ज्ञानावाज्ञान दानेन निर्भयोभयदानतः । अन्नदाता सूखीनित्यं निर्भयोभय दानतः ॥१ ॥

No. 15 Ref. No 1333/A

SAMADHITANTRA

Author —KUNDKUNDACHARYA

Size —$8\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$

Extent —5 Folios, 11 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in legible, small and good hand-writing; borders ruled in

two lines in black ink; the condition of the manuscript on the whole good; it is a complete work, written in Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1723

Subject —DARSANA

Begins —श्री परमात्मने नमः ॥

येनात्माऽवुध्यतात्मैव परत्वेनैव च परं ।
अक्षयानंतवोधाय तस्मैसिद्धात्मनेनमः ॥१॥
जयन्ति यस्याऽवदतोऽपि भारती विभूतयस्तीर्यंकृतोऽप्यनीहितुः ।
शिवाय धात्रे सुगताय विष्णवे जिनाय तस्मै सकलात्मने नमः ॥२॥
श्रुतेन लिंगेन यथात्मशक्ति, समाहितान्तः करणेन सम्यक् ।
समीक्ष्य कैवल्य सुखस्पृहाणां, विविक्तमात्मानमथाभिधास्ये ॥३॥

Ends —अदुःख भावितं ज्ञानं क्षीयते दुःखसन्निधौ ।

तस्माद्यथावलं दुःखैरात्मानं भावयेन्मुनिः ॥१०२॥
प्रयत्नादात्मनो वायुरिच्छाद्वेप प्रवर्तितात् ।
वायोः शरीरयंत्राणि वर्तन्ते स्वेपु कर्मसु ॥१०३॥
तान्यात्मनि समारोप्य साक्षाण्यास्तेऽसुखं जडः ।
त्यक्त्वाऽरोपं पुनर्विद्वान् प्राप्नोति परमं पदं ॥१०४॥
मुक्त्वा परत्र परवुद्धिमहं धियं च ,
संसार दूखाजननी जननाधि मुक्तः ।
ज्योतिर्मयं सुखमुपैति,
परमात्मनिष्ठस्तनमार्गं एतदधिगम्य समाधितन्त्रम् ॥१०५॥

Scribal remarks :

इति श्री कुन्दकुन्दाचार्य विरचितं समाधितन्त्र परमागमं समाप्तम् । संवत् १७२३ वर्षे ॥

Note — शान्ति सागर जैन सिद्धान्त प्रकाशिनी संस्था से प्रकाशित समाधितन्त्र इससे मेल खाता है । उसके रचयिता पूज्यपाद वताये गये हैं जवकि इस हस्तलिखित प्रति में कुन्दकुन्दाचार्य के होने का उल्लेख मिलता है ।

No. 17

SHREE PAL RASA

Author —YASHA VIJAIGANI

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —26 Folios, 22 lines per page, 48 to 50 letters per line.

Description —Country paper, thin, smooth and white; Devanagari characters big, bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled in two lines in red ink; red chalk and yellow pigment used; condition of the work is fair; it is a complete work, written in Hindi verse.

Date of the Copy —Beshakha Badi 11, V.S. 1932

Subject —CHARITRA

Begins —श्री परमात्मने नमः । अथ श्रीपालरास लिख्यते ॥

दोहा —कल्पवेलि कवियरा तरणी, सरसति करि सुसाय ।
सिद्ध चक्र गुण गांवतां पुर मनोरथ माय ॥१॥
अलि विघन सभी उप समें जपता जिन वो वीस ।
नमतां निजगुरु पयकमल जगमां वंधे जगोस ॥२॥
गुरु गौतम राज यही आग्या प्रभु आदेश ।
श्रीमुख श्रेणिक प्रभू खनै इण परिधै उपदेश ॥३॥
उपगारी अरहंत सिद्धभजो भगवन्त ।
आचारिज उवज्जाय तिम साधुकल गुणवन्त ॥४॥
दरिसण दुरिलभ ज्ञान गुण चारित्र तप सुविचार ।
सिद्ध चक्ररा सेवतां पांमी जै भवपार ॥५॥
इण भव पर भवराद थी स्फसंपत्ति सुविसाल ।
रोग सोग रोख टले जिम नरपति श्रीपाल ॥६॥
पुवै श्रेणिक राय प्रभू ते कुण पुन्य पवित्र ।
इन्द्र भुलि तब उपदिसे श्री श्रीपालचरित्र ॥७॥

Ends —तस विश्वास भाजन तस पुरण, प्रेम पत्रिक कहाया जी ।
श्री नय विजय विवुधपय सेवक सूजस विजय उवजाया जी ॥
भाग थाकं तो कीहसे, तास वचन संकेत जी ।
ते वलि समकित दृष्टि नर जे, ते हतणे ि्त हिते जी ॥
ते भावे ए भणिस्यै गुणस्यै, तसधर मंगल माला जी ।
वंधुर सुन्दर सिदुंर मिदर, लहस्यै ज्ञान वीसाला जी ॥
इति श्रीपालरास समाप्तम् ॥

Scribal remarks :

इति श्री महोनुपाध्याय जी श्री कीर्ति विजयगणि शिष्योपाध्यायः । श्री विनय

विजयगणि विरचते । श्री श्री यशः विजय गणि विरचिते श्रीपालरास चतुर्थ ग्रंक सम्पूर्णम् । सवत् १६३२ मीति वैशाख सुदि ११ तीथौ शनिवासरे लिखतं पं० वगनसागरेण श्री ग्रलायरे श्लोक संख्या १८०० प्रमाण छैः ॥

No. 18 Ref. No. 53

SIDHI PRIYA STOTRA

Author —DEVANANDI

Size —$8\frac{1}{2}'' \times 3\frac{1}{2}''$

Extent —-3 Folios, 13 lines per page, 33 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in legible, uniform and good hand-writing; borders ruled in two lines in red ink, red chalk used; it is a complete work; the condition of the work is very good; the work is written in Sanskrit.

Date of the Copy —Very old

Subject —STOTRA

॥ श्रोम् ॥

Begins —॥०॥ अथ सिद्धि प्रिय स्तोत्रं लिख्यते ॥

सिद्धि-प्रियैः प्रतिदिनं प्रतिभासमानैः,
जन्म प्रबंधमथनैः प्रतिभाऽसमानैः ।
श्रीनाभिराज तनुभू पद वीक्षणेन,
प्रापे जनै वितनुभूपद वीक्षणेन ॥१॥
श्रुत्वा वचांसि तव संभव ! कोमलानि,
नो तृप्यति प्रवर संभव ! कोऽमलानि ।
देव प्रमुक्त सुमनोऽभवनाऽऽशनानि,
स्वार्थस्य संसृति मनोभव नाशनानि ॥२॥
येन स्मराऽस्त्र निकरैरपराजितेन,
सिद्धिर्वधू ध्रुवमबोधि पराऽजितेन ।
संवृद्ध धर्म्म सुधिया कविराजमानः,
क्षिप्रं करोतु यशसा स विराजमानः ॥३॥
यस्मिन् विभाति कलहंसरवैर शोकः,
छिन्द्याद् स भिन्न-भव मत्सर-वैर-शोकः ।
देवोऽभिनन्दन-जिनो गुरु मेऽघ जालं,
शंपेव पर्वत-तटीं गुरु मेघजाऽलं ॥४॥

येन स्तुतोऽसि गत कुंतल-ताप-हार !
चक्राऽसि चाप शर कुंतलताऽपहार !
भव्य-प्रभो ! सुमतिनाथ ! वरा न तेन ,
का माऽऽश्रिता सुमतिनाथ वरानतेन ॥५॥

मोह-प्रमाद-मद कोप रताऽपनाश: ,
पंचेन्द्रियाऽर्थ मदकोऽपर-ताप-नाश: ।
पद्मप्रभो दिशतु मे कमलां वराणां ,
मुक्तात्मनां विगत-शोक-मलाऽम्बराणां ॥६॥

ये त्वां नमन्ति विनयेन मही-नभो गा: ,
श्री मत्सुपार्श्व ! विनयेन महीन भोगा: ।
ते भक्त-भव्य-सुरलोक ! वि-मान-माया: ,
ईशा भवन्ति सुरलोक विमान माया: ॥७॥

आकर्ण्य तावक वचो वनिनायकोऽपि ,
शांति मन: शम धियाऽवनि-नायकोऽपि ।
चन्द्रप्रभ: ! प्रभजति स्म रमाऽविनाशं ,
दोर्दण्डमण्डित-रति-स्मर-मा-विनाशं ॥८॥

श्री पुष्पदन्त जिन जन्मनि का ममाऽऽशा ,
यामि प्रिये ! वितनूतां च निकाममाशा ।
इत्थं रतिं निगदताऽतनुना सुराणां ।
स्थानं व्यधायि हृदये तनुनाऽसुराणां ॥९॥

श्री शीतलाऽधिप ! तवाऽधि सभं जनानां ,
भव्यात्मनां प्रसृति संसृति भंजनानाम् ।
प्रीतिं करोति विततां सुरसातिमुक्ति ,
मुक्तात्मनां जिन ! यथा सुरसाऽरमुक्ति: ॥१०॥

पादद्वये मुदित-मानसमानतानां ,
श्रेयन् ! मुने ! विगत-मान ! समानतानाम् ।
शोभां करोति तव कां च न भासुराणां ,
देवाऽधिदेव ! मणिकांचन भासुराणाम् ॥११॥

घोरान्धकार—नरक– क्षत वारणानि ,
श्री वासुपूज्य ! जिनदक्ष ! तवाऽरणानि ।
मुक्त्यै भवन्ति भव सागर तारणानि ,
वाक्यानि चित्त भव सागरतारणानि ॥१२॥

भव्य —प्रजा— कुमुदिनी— विधुरजनानां ,
हता विभासि दलयन् विधुरं जनानां ।
इत्थं स्वरूपमखिलं तव ये विदन्ति ,
राज्यं भजन्ति विमलेश्वर ! ते विदन्ति ॥१३॥
स्वर्गाऽपवर्ग सुखपात्र ! जिनाऽस्ति मात्रं ,
यस्त्वां स्मरन् भुवन मित्र ! जिनातिमात्रम् ।
श्रीमन्ननन्त वरनिवृत्ति कान्त ! कातां ,
भव्यः स याति पदवीं वृति कान्त कान्तां ॥१४॥
जन्माऽभिषेकमकरोत्सुर राज नामा ,
यस्याऽऽयाऽश्रितो गुण गुणैः सुरराज नामा ।
धर्मः करोतुऽनलसं प्रति वोधनानि ,
सिद्ध्यै स नः सपदि संप्रति वोधनानि ॥१५॥
नाऽस्तानि यानि महसा विधुनाऽमितानि ,
चेतस्तमांसि तपसा विधुना मितानि ।
इत्याऽऽचरन् वर तपो गत कामि नीति .
शांति पदं दिक्षतु मेऽगत कामिनीति ॥१६॥
कुंथुःक्षितौ क्षिति—पति—गर्त—मान—सेनः ,
पूर्वं पुनर्मुनिरभूद्धत मानसेनः ।
योऽसौ करोतु मम जंतु दया निवीनां ,
संवृद्धनानि विविध द्धंयु दयानि धीनां ॥१७॥
या ते शृणोति नितरामुदितानि दानं ..
यच्छ्रत्य भिप्सति न वा मुदिता निदानम् ।
सा नो करोति जनताऽज ! न कोपिताऽपि ,
चित्तं जिनाऽर ! गुण भाजन ! कोपि तापी ॥१८॥
मल्लेर्वचांस्यनिकृतीनि सभावनानि ,
धर्मोपदेशन कृतीनि सभावनानि ।
कुर्वन्तु भव्य निवहस्य नभो गतानां ,
मुक्षु श्रियं कृत मुदं जन भोगतानाम् ॥१९॥
संस्तूयसे शुभवता मुनिनायकेन ,
नीतो जिनाऽऽशु भवता मुनि—नायकेन ।
नाथेन—नाथ ! मुनिसुव्रत ! मुक्ति मानां ,
मुक्तिं चरन् स मुनिः सुव्रत मुक्तमानाम् ॥२०॥
चित्तेन मेरु गिरि—धीर ! दयालुनाऽसि ,
सर्वोपकार—कृत—धीर ! दयालुनासी ।

इत्थं स्तुतो नमि-मुनि र्ममताऽपसानां ,
लक्ष्मीं करोतु मम निर्मम ! तापसानां ॥२१॥

येनोद्यश्रृंग गिरनार गिराविनाऽपि ,
नेमि स्तुतोऽपि पशुनाऽपि गिराविनाऽपि ।
कन्दर्प दर्प दलनः क्षत मोह तानः ,
तस्य श्रियो दिशतु दक्षतमोऽहता नः ॥२२॥

गन्धर्व यक्ष नर किन्नर दृश्यमानः ,
प्रीतिं करिष्यति न किन्नर दृश्यमानः ।
भानु-प्रभा-प्रविक सत्कमलोपमायां ,
पार्श्वः प्रसूत जनता कमलोऽप मायाम् ॥२३॥

श्री वर्द्धमान वचसा पर मा करेण ,
रत्न त्रयोत्तम निधेः परमाऽऽकरेण ।
कुर्वन्ति यानि मुनयोऽजनता हि तानि ,
वृत्तानि सन्तु सततं जनता-हि तानि ॥२४॥

वृत्यात्समुल्लसित चित्त वचः प्रसूतेः ,
श्रीदेवनंदि मुनि चित्त वचः प्रसूतेः ।
यः पाठकोऽल्पतर जल्प कृते स्त्रिसंध्यं ,
लोक त्रयं समुनरंजयति त्रिसंध्यम् ॥२५॥

तुष्टिं देशनया जनस्य मनसो येन स्थितं दित्सता ,
सर्वं वस्तु विजानता शमवता येन क्षता कृच्छ्ता ।
भव्याऽऽनन्द करेण येन महती तत्व प्रणीतिः कृता ,
तापं हन्तु जिनः स मे शुभ धियां तातः सताम्मोशिता ॥२६॥

इति श्री देवनंदि विरचितायां सिद्धिप्रयैस्तोत्रं सम्पूर्णं ॥

No. 19 Ref. No. 382/A

TATTVA DHARMAMRIT

Author —CHANDRA KIRTI

Size —$11\frac{1}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$

Extent —33 Folios, 10 lines per page, 40 letters per line.

Description —Country paper, rough and greyish; Devanagari characters in big, bold, clear and elegant hand-writing; borders ruled

in two lines, edges ruled in two lines in black ink; the condition of the manuscript is poor; the work is complete; written in Sanskrit verse.

Date of the
Copy —Fairly old

Subject —JAINA PRINCIPLES

Begins —सिद्ध श्री जिनायनमः ।
शुद्धात्मरूपमापन्नं प्रणिपत्य गुरोर्गुरां ।
तत्त्वधर्मामृतं नाम वक्ष्ये संक्षेप्तः शृणुः ॥१॥
धर्म्मश्कृतेपापमुपैति नाशं धर्म्मश्कृते पुण्यमुपैति वृद्धि ।
स्वर्गाय वर्ग प्रवरोरुसोख्यं धर्मश्कृते रेवन चान्यतोऽस्ति । २॥

Ends —एक एव क्षमा दोपो द्वितीय नोपलक्ष्यते ।
पदेनं क्षमया युक्तां अशक्तं मन्यते जनः ॥९८॥
रजनिकरः किल शीतो रजनिकरात्चन्दनं महाशीतं ।
रजनिकर वदनाभ्यां सज्जन वचनानि निशीतानि ॥९९॥
क्रोधो मूलमनर्थानां क्रोधः संसार वर्द्धनं ।
धर्म्म क्षयकरः कोधस्तस्मात् अपरिवर्जयेत् ॥१००॥
स्थानं प्रधानं निचलप्रधानं स्थितः कापुरुषोऽपि धीरः ।
तेन त्वया वासुगि वाचनीयं कगस्थितो गर्ज्जसि शंकरस्य ॥१०१॥
अस्त्युन्तमांगे वृथा पुष्पमाला मृधागंध धुपं विनानासिकायां ।
विना श्रोत्र नेत्र वृथा गीतनृत्ये मुखाभावतश्चैवदयं ह्विश्व ॥१०२॥
ललटं विना पट्ट बंधे च हास्यं, अनंगेऽपिवस्त्रं महा हास्यमेतत् ।
अपादे पियाद प्रणामं च हास्यं, वयं लज्जिता देवता सेवयावं ॥१०३॥
इति धर्मामृत समाप्तं ॥

Scribal remarks :

कलत्र निगड़ दत्वा न सन्तुष्टः प्रजापतिः भसोपियत्य रुपेण व वंधभलष्ट खलं ॥ छ ॥ श्री ॥

No. 20   Ref. No. 2046

PUNYA CHANDRODAYA MUNI SUVRIT PURANA

Author —SHRI MUNI KESAVASENACHARYA

Size —$10\frac{3}{4}'' \times 6''$

Extent —111 Folios, 13 lines per page, 4?. letters per line.

Description — Country paper, thick and grey; Devanagari characters in bold, big, clear and beautiful hand-writing; borders ruled in two lines in red ink; the condition of the manuscript is fair; it is a complete work, written in Sanskrit prose and verse.

Date of the
Copy —Chetra Badi 7, V. S. 1867

Subject —PURANA

Begins —श्री गणेशसाय नमः। श्री वृषभायनामः। श्री सरस्वत्यै नमः। श्री गुरुभ्यो नमः।

देवेन्द्रार्चित सत्पादपंकज प्रणमाम्यहं ।
श्रादीश्वरं जगन्नाथां सृष्टिधर्म करं भुवि ॥१॥

कनत्कछूरसछायं वृषभां कं वृषोद्धुरं ।
वृषभ जगतां साक्षात्धर्मणोऽनंतसिद्धये ॥२॥

युग्मं —अजितं जितकर्म्माणमनंत महं मजिनं ।
गजां कं दर्प्पकं दर्प्प सर्प्प सर्प्परि विक्रमं ॥३॥

अष्टा पञ्चहावायं जातं श्री वृषभान्तरे ।
पञ्चाशत्कोटि वर्द्धानां भंजके भुवनेश्वरं ॥४॥

Ends — पंचविंशति संयुक्त सहसूचमुत्तम् ।
श्लोक संख्येतिनिर्दिष्टा कृह्मनक विवेधसा॥६६॥

Scribal remarks :

इति श्री पुण्यचन्द्रोदय मुनिसुव्रतपुराणे पुरमध्यलोके भट्टारक श्री जयकीर्ति तदाम्नाये श्राचार्य श्री केशवसेन विरचिते रामदेव शिवगमनं नाम त्रयोविंशतितमः स्कधः सम्पूर्णम् ॥ संवत् १८६७ चैत्र बुदि ७ लीखतं दधीच व्यास सदाकरण नागपुर मध्ये। श्री ॥ श्री ॥श्री ॥

No. 21 Ref. No 419

TARKA BHASHA PRAKASHIKA

Author —BALBHADRA

Size —$10\frac{1}{4}'' \times 3\frac{3}{4}''$

Extent —73 Folios, 8 lines per page, 42 letters per line.

Description —Country paper, thin and greyish; Devanagari characters in small, legible and good hand-writing; borders ruled in four lines in black ink; the condition of the work is very poor; it is a complete work; written in Sanskrit.

Date of the Copy —V. S. 1623

Subject —TARK SHASTRA

Begins —ॐ श्री गजवंदनायनमः ॥ १ ॥
गर्ज्ज निर्ज्ज खैरितर्ज्जन परं चंडीशंमुदण्डकं स्त्रोमि स्तुत्य ममेयगत्र निवृत्त च कृपालोल्वणं । चण्डीरिगणचारुवृत्तकमलं देव मुदा भैरवम् ॥ योगिध्येयम खण्डचित्त विलसद्वभ्भेकरूपं परं ॥ १ ॥

Ends —तथाहि । न विद्यते उपयुक्त' मेऽल्पस्तान्य ।

No. 22 Ref. No. 409/A

TRISASTI LAKSHANA PURANA

Author --GUNA BHADRACHARYA

Size —$11\frac{3}{4}'' \times 5\frac{3}{4}''$

Extent —96 Folios, 13 lines per page, 48 to 50 letters per line.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in small, quite, clear and good hand-writing; borders ruled in four lines, edges ruled in two lines in black ink; the condition of the work is good; it is a complete work; written in Sanskrit.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —PURANA

Begins —ॐ नमो वीतरागाय ॥ १ ॥
विनेयानां व्यानां अवारभोगोदक्षिणभागे ॥ प्रणायितः ॥ संत ॥ वृणतेष्म भजतिष्मः ॥ शक्ति सिद्धिः त्रयोपेतः प्रभूसाह मन्त्रशक्त्यास्तित्रः ॥

Ends —पुरुपान्कृतेः व्यापारस्य वितेछाः यतना वितेच्छा विविचामपि दृष्ट विरोध विहिता दृष्ट विरोध विवादः णात्र' विहिताः ॥ व ॥ कृत्यार्पे भगवत

गुणभद्राचार्य प्रणीते त्रिषष्ठि लक्षण महापुराणे संग्रहे श्री वर्द्धमान तीर्थंकर पुराणं परिसमाप्तं षट्सप्ततितमं पर्वः ॥ ७६ ॥ ब ॥ शुभं भवतु ॥

Scribal remarks :

मण्डलाचार्य श्री भूवनकीर्ति तत् शिष्य आचार्य श्री विशालकीर्ति लिखापितं ॥

No. 23 Ref. No. 1904/B

TRIVARNACHAR

Author —JAINASENACHARYA

Size —1."× 8¼"

Extent —253 Folios, 15 lines per page, 35 to 37 letters per line.

Description —Country paper, rough and grey; Devanagari characters in bold, big and good hand-writing; borders ruled up to foll No. 172 in three lines in red ink; the condition of the manuscript is good; the work is complete; written in Sanskrit language.

Date of the Copy —Fairly old

Subject —JAINA SIDHANTA

Begins —ॐ नमो सिद्धेभ्यः ॥ श्री पञ्चपरमगुरुभ्यो नमः श्री सरस्वत्यै नमः ॥
तत् कथितपरमं ज्योतिसमं समस्तैरनं तपर्य्यायैः ।
दर्पणतलइव सकला प्रतिफलाति पदार्थ मालिकात्रथ ॥१॥

Ends — संसारार्णवतारणा यशततं धर्म्मो जिनैर्भाषितो धर्म्मो ।
जीव समुहरक्षण तया जायेत भव्यात्मानाम् ॥ १४ ॥ इति ॥

Scribal remarks :

धर्मार्थकामायकृतं सुशास्त्रं श्री जैनसेनेन शिवार्थमपि ग्रहस्थ धर्म्मेषु सदारताये कुर्वन्तु तेऽभ्यास महोजनास्ते २१५ इत्यार्षे श्री भगवन्मुखारविन्दद्विनिर्गते श्री गौतम ऋषि पाद पद्मराधकेन श्री जिनसेनाचार्येण विरचिते त्रिवर्णाचारे उपासकाध्ययन सारोद्धारे कक्षुद्विकथीयनाम अष्टादशपर्वं इति त्रिवर्णाचार समाप्तं । ग्रन्थाग्रन्थ संख्या ७२१० श्लोक छै: ॥

No. 24 Ref. No. 443/

VARDHAMANA KAVYA

Author —JAI MITRA HALA

Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$

Extent —56 Folios, 12 lines per page, 37 to 40 letters per line.

Description — Country paper, thin and some what greyish; Devanaga characteis in big, bold, clear and good hand-writin borders ruled in three lines in black ink; the work is good condition and complete; written in Apabhram language.

Date of the copy —Fairly old

Subject —KAVYA

Begins — ॐ नमो वीतरागाय ॥

पणवेविग्रणिदहो । चरमजिणिदहो । वीर हो दसणणवहा । सेणिय होण दप्ऊ कुवलइञ्च दहो । णिसजहोत विहोयवर कहा ग्रहसेणि ।

Ends — इयसिरि वद्दमाण कव्वे । पयडिय चउवग्गमग्गरसनव्वे सेणिय अभ चरिते । विरईयजामिजहत्त्व सुकइत्र । भवियण जणमण हरणे । मेहि व लिवमकणहरणे । मम्म इति णाणिछाण गमणो णामण्या रहमो भं धा सम्तनो ॥१॥ इति श्री वर्द्धमान काव्ये ॥ एकादश सन्धि ॥११ श्री रस्तु ॥

Scribal remarks :

संवत् १६४७ वर्षे जेष्ठ सुदि ११ बुधवासरे श्री मूलसंघे नंद्याम्नाये बलात्कारग सरस्वती गच्छे श्री कुन्दकुन्दाचार्यान्वये भट्टारक श्री पद्मनंदिदेवा तत्पट्टे भट्टारक श्री शुभच देवा तत्पट्टे जिनचन्द्र देवा तत्पट्टे भट्टारक प्रभाचन्द्र देवा द्वितीया शिष्य मण्डलाचार्य श्र रत्नकीर्ति देवा तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री भूवनकीर्ति तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री धर्मकीर्ति दे द्वितीय शिष्य मण्डलाचार्य श्री विशालकीर्ति देवा तत् शिष्य मण्डलाचार्य श्री लक्ष्मीचन्द दे तत् पट्टे मण्डलाचार्य श्री सहसकीर्ति देवा तत्पट्टे मण्डलाचार्य श्री श्री नेमचन्द्र तदाम्न अगरवालान्वये मंगलि गोत्रे सा० जीणा तस्य भार्या साध्वी ठकुरही तयो पुत्रा पंच प्रथम पुत्र स जेता तस्य भार्या साध्वी छाजाही सा० जीणा द्वितीय पुत्र सा० जंता तस्य भार्या वाधा

तयोः पुत्रा त्रयः प्रथम पुत्र सान्दे ईदासस्य भार्या मातृहि द्वितीया पुत्र धाः त्रयः प्रथम पुत्र चि• सङ्वन्ती द्वितीय पुत्र चि० सागा तृतिय पुत्र चि० वतुरा द्वितीय पुत्र सा० पुना तस्य भार्या गुजरही तृतीया पुत्र सान्वीम्मा तस्य भार्या मानुहि सा० जीणा तस्य तृतीय पुत्र सा सांवतस्य भार्या नान्यपगाही तयो पुत्रौ द्वौ प्रथम पुत्र सा० गोविन्दस्य भार्या पदार्थही तयो पुत्र चि० धर्मदास द्वितीय चि० मोहनदास जा जीणा तस्य चतुर्थ पुत्र सा० मल्लु तस्य भार्या साध्वी निवाही तयोः पुत्रा त्रयः प्रथम सा० ब्रह्मदास तस्य भार्या साध्वी धनराजही तयो पुत्र चि दूरगादास द्वितीय पुत्र सा० महादास तस्य भार्या उदाही ॥ तृतीय पुत्र टेमा तस्य भार्या समोषणही सा० जीणा तस्य पञ्चमपुत्र साधु तस्य भार्या होलाही तयो पुत्र चि० सांवलदास तस्य भार्या साध्वी पूराही ऐतेषां मध्ये सा० मल्लूभेस्ते दशां ज्ञानावरणी कर्म्म क्षयनिमितं लिवाप्य मण्डलाचार्य श्री लक्ष्मीचन्द तत् अर्जिका शान्ति श्री जोगिघटाप्यतं ॥६॥

ज्ञानावाज्ञान दानेन निर्भयोभय दानतः ।
अन्नदानात् सुखीनित्यं निर्व्याधि भेषजात् भवेत् ॥१॥
सम्यक्त मूल ऋतं पीवंवधो दानादि साखा गुण पलवाढ्य यसः ।
प्रसूनो जिन धर्म्म कल्पद्रुमो मनोरीष्ट कलावोस्तु ॥२॥
तेले रक्षं जले रक्षं, रक्षं सिथिल वन्धनं ।
मुर्खहस्ते न दातव्यं, एवं वदंति पुस्तकं ।३॥
भग्न दृष्टिकटिग्रीवा उर्द्ध व दृष्टि अधोन्मुखं ।
कष्टेन लिखितं शास्त्रं यत्नेन प्रतिपालयेत् ॥४॥

No. 25 Ref. No. 326

VRISABHA CHARITRA

Author —SAKALA KIRTI
Size —$10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$
Extent —326 Folios, 8 lines per page, 32 letters per line.

Description —Country paper, thin and grey; Devanagari characters in clear and fair hand-writing; borders ruled in three lines in red ink, all the four edges ruled in two lines in red ink; the manuscript contains only the text; it is a complet work, written in Sanskrit verse.

Date of the Copy —Mangsir Sudi 3, V. S. 1605
Subject —Charitra

Begins —ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥ छः
श्रीमतं त्रिउजगन्नाथमादितीर्थंकरं परं ।
फणीद्रेंद्रं नरेन्द्राचार्यं वंदे नं तु गुणार्स्यं वं ।.१॥

Ends —जिनवर मुखजातं वद्धितं श्री गणेशरमुलगुण निधानं विश्वलोकाग्रदीपं ।
त्रि भू-पतिमान्यं ज्ञानतीर्थपवित्रं जयतु सकल कीर्त्या वदास्ते सुधर्मा ॥१८०॥
अष्टाविंशाधिका भोः अष्ट चत्वारिंशधत प्रभाः ।
अस्य धर्हस्य स्युः स्लोकपि जिता बुधै ॥१८१॥

Scribal remarks :

इति श्री वृषभनाथ चरित्रे भट्टारक श्री सकलकीर्ति विरचिते वृषभनाथ निर्वास्ति नाम विंशः सर्गः समाप्तः लिखतं जैना महिपाला काला का बेटा । शुभं भवतु ।१६०५ मांगसिय सुदि ३ कौ दिनी आदि पुराण सा० न्मा भौमौ सोवेगो कौ घटिपितं वाई सवीतं नौः मोजमाबदा मध्येश्री ॥

INDEX I

AUTHORS, WRITERS AND COPIESTS

INDEX 2

(MANUSCRIPTS–GRANTHS)